

La discapacitat intel·lectual i el turisme:

Estudi de les necessitats en el lleure.

Treball Final de Grau.

Convocatòria de Setembre 2014.

Facultat de Turisme, Universitat de Girona.

Estudiant: Miriam Morato Belloz.

Tutor: Lluís Prats Planaguma.

Agraïments

A la meva cosina per ser la meva font d'inspiració.

Al Doctor Lluís Prats per l'ajuda i el suport que m'ha ofert en el transcurs d'aquest estudi.

A les associacions Aspanin Club Llevant i Afadis Baix Montseny i a totes les persones que en formen part perquè sense elles aquest estudi no hagués estat possible.

A la Doctora Konstantina Zerva pels seus consells i comentaris.

Índex

Agraïments.....	2
1. Introducció.....	6
1.1 Presentació del tema i motivacions.	6
1.2 Rellevància del projecte.....	6
1.3 Resum de l'estructura del contingut.	7
2. Objectius.....	8
2.1 Objectiu principal.	8
3. Metodologia.....	9
3.1 Identificació de les fonts.....	9
3.1.1 Fonts secundàries.....	9
3.1.2 Fonts primàries.	9
4. Marc Teòric	12
4.1 Definició i evolució del concepte “Discapacitat intel·lectual”.....	12
4.1.1 Diagnòstic de la Discapacitat Intel·lectual.	16
4.1.2 Classificació de la Discapacitat Intel·lectual.....	17
4.1.3 Vida quotidiana: concepte de qualitat.	21
4.2 Marc legal de les persones amb discapacitat.	22
4.3 Mercat actual.	25
4.3.1 Origen de la relació entre turisme i accessibilitat.	28
4.3.2 Concepte “Turisme accessible”.	29
4.3.3 La indústria turística: barreres i limitacions.	31
5. Cos del Treball.....	34
5.1 El turisme i la discapacitat intel·lectual a Catalunya.....	34
5.2 Dades dels usuaris amb discapacitat intel·lectual.....	34
5.2.1 Usuari 1.....	34

5.2.2 Usuari 2.....	36
5.2.3 Usuari 3.....	38
5.2.4 Conclusions extretes.	40
5.3 Dades dels professionals de les associacions.	41
5.3.1 Professional 1.	42
5.3.2 Professional 2.	46
5.3.3 Conclusions extretes.	50
5.4 Dades de les mares d'usuaris de les associacions.....	52
5.4.1 Mare 1.....	52
5.4.2 Mare 2.....	56
5.4.3 Mare 3.....	59
5.4.4 Conclusions extretes.	63
6. Conclusions	66
6.1 Necessitats, limitacions i barreres detectades.....	66
6.2 Mancances i obstacles de recerca.	68
6.3 Orientació d'investigacions futures.	69
7. Bibliografia.....	70
7.1 Llibres.....	70
7.2 Articles de revistes electròniques.	70
7.3 Tesis doctorals.	71
7.4 Documents legals.....	71
7.5 Pàgines web.	72
8. Annexes	73
8.1 Transcripció de les entrevistes.....	73
8.2 Comptabilització dels termes a partir de la realització d'Excels.	162

Índex de Taules

Taula 1	17
Taula 2	18
Taula 3	18
Taula 4	20
Taula 5	20
Taula 6	21
Taula 7	27
Taula 8	30

Índex de Gràfics

Gràfic 1	14
Gràfic 2	26

Índex de Esquemes

Esquema 1	35
Esquema 2	37
Esquema 3	39
Esquema 4	43
Esquema 5	47
Esquema 6	53
Esquema 7	57
Esquema 8	60

1. Introducció

1.1 Presentació del tema i motivacions.

L'estudi sobre les necessitats de les persones amb discapacitat intel·lectual a l'hora de realitzar activitats de lleure i turístiques és un estudi que parteix gairebé de zero i que recull tots aquells valors indispensables per aquest col·lectiu per tal de dur a terme una activitat, actualment, tant quotidiana com és l'oci.

Des de que vaig néixer, degut a la meva situació familiar, he tractat i conviscut amb persones amb aquesta característica i he après a parlar-los, a ajudar-los, a guiar-los i a valorar-los; sempre intentant projectar un tracte de igual a igual. És per aquest motiu que, durant el curs de 3r de Grau, reflexionant molt sobre l'elecció del tema del Treball Final de Grau vaig decidir quins valors volia que tingués el projecte: el primer, que fos un tema que m'agradés i, el segon, que fos productiu. D'aquesta manera, com a idea totalment sobtada, vaig decidir realitzar-lo sobre un petit col·lectiu dels molts que formen part del turisme accessible que, per desgràcia, durant els tres cursos de carrera poques vegades havia sentit a parlar.

D'altre banda, el meu tutor, com a expert en turisme accessible, em va comentar que aquesta part pràcticament no havia estat investigada i quasi no existia recolzament bibliogràfic. Tal va ser el meu impacte que de seguida vaig voler iniciar l'estudi. Conseqüentment, per tal de conceptualitzar i concretar el projecte al màxim, em va aconsellar delimitar l'estudi a la investigació de la demanda, sorgint d'aquesta manera el primer estudi sobre les necessitats, les limitacions i les barreres d'un recent segment turístic com són les persones amb discapacitat intel·lectual.

1.2 Rellevància del projecte

En termes generals, un estudi creat des de zero sempre aporta coneixement, per tant el resultat d'aquest sempre serà vàlid, aprofitable i extraordinari.

En segon lloc, considero que aquest projecte és de gran rellevància perquè posarà en valor la opinió d'aquest col·lectiu entorn el sector del turisme i oferirà, a pertita escala, les pautes necessàries per tal de millorar la seva qualitat de vida.

En tercer lloc, proporcionarà una visió directa als professionals del sector del turisme pel que fa al coneixement de les necessitats d'aquest segment, i per tant podrà servir de

guia per la creació de noves línies d'actuació per tal de crear destins sensibilitzats i integradors, prosperant completament cap a uns serveis de major qualitat i adaptats a noves demandes.

1.3 Resum de l'estructura del contingut.

L'estructura del projecte consta en primer lloc de l'establiment dels objectius, com es poden observar en el següent apartat. Tot seguit, es disposa d'un marc teòric documental enfocat a l'origen i evolució del turisme accessible, al concepte i evolució de la discapacitat intel·lectual i, finalment, una petita introducció d'aquest col·lectiu i la seva vida quotidiana. A continuació, pel que fa a la metodologia del projecte s'observa el procés d'un anàlisi qualitatiu mitjançant la tècnica anomenada etnografia. Seguidament, en el cos del treball s'analitzen i s'interpreten els resultats de les entrevistes realitzades als usuaris amb discapacitat intel·lectual, als professionals de les associacions i a les mares dels usuaris. Per últim, les conclusions recullen les idees més rellevants i significatives detectades durant l'estudi al mateix temps que es descriuen possibles implicacions i possibles investigacions futures.

2. Objectius

2.1 Objectiu principal.

L'objectiu principal d'aquest projecte és definir quines són les necessitats de les persones amb discapacitat intel·lectual, concretament dels que requereixen un nivell de suports intermitent i limitat, durant el seu temps de lleure i de turisme.

Aquest objectiu disposarà de dos objectius secundaris:

- ❖ Detectar quines són les barreres existents que afecten a aquest segment.
- ❖ Detectar quins són els límits implícits i/o autoimposats d'aquest col·lectiu entorn al lleure i al turisme.

3. Metodologia

La metodologia utilitzada en aquest projecte és de caràcter qualitativa i exploratòria basada en una mostra petita la qual és capaç de proporcionar uns coneixements sobre els objectius establerts.

3.1 Identificació de les fonts.

3.1.1 Fonts secundàries.

Per dur a terme aquesta investigació, en primer lloc s'ha realitzat una cerca en fonts secundàries a partir de les quals s'ha elaborat un discurs, tal i com es pot observar en el marc teòric, per tal de consolidar una base teòrica ferma per a la posterior realització del guió de les entrevistes. Aquest ha servit també per decidir el perfil a estudiar, els usuaris amb discapacitat intel·lectual amb un nivell de suports intermitent i limitat. Entre aquestes fonts secundàries es destaquen la utilització de llibres, articles de revistes electròniques, tesis doctorals, documents legals i webs oficials.

3.1.2 Fonts primàries.

3.1.2.1 Entrevistes personals.

Per tal d'obtenir la informació qualitativa que respondrà als objectius ja delimitats s'han realitzat vuit entrevistes personals. Les entrevistes personals es caracteritzen per la seva durada la qual és de mínim trenta minuts a més d'un hora, tot i en el cas d'aquest projecte tenint una durada màxima d'una hora. A més, són entrevistes semi-estructurades ja que el plantejament i l'ordre de les preguntes s'han vist influïts per les respostes del subjecte per tal d'indagar en els sentiments, creences i actituds de la persona entrevistada. Pel que fa al format de les preguntes, aquestes són obertes amb la finalitat de no intervenir ni manipular les respostes dels participants.

S'han creat 3 models d'entrevistes: el primer dirigit als usuaris amb discapacitat intel·lectual, el segon enfocat als professionals que treballen en les associacions i el tercer orientat a les pares, mares o tutors de l'usuari amb discapacitat. El motiu pel qual s'ha elegit realitzar entrevistes a tres col·lectius diferents és perquè primerament les associacions poden aportar una visió tècnica i real del dia a dia d'aquestes persones i el seu lleure; en segon lloc els pares, mares o tutors poden explicar tots aquells valors que l'afecten com a persona del seu entorn més proper; i per últim l'usuari amb discapacitat

intel·lectual és qui explicarà tots els ítems a estudiar en primera persona. A més, aquestes estan dividides en diferents tòpics com són: la vida quotidiana, comunicar-se i relacionar-se i viatjar i activitats turístiques; els quals també disposen d'una sèrie de subtòpics per tal de perfilar els conceptes a parlar.

Pel que respecta a l'àrea geogràfica a estudiar, s'han delimitat dues localitzacions, la primera és la ciutat de Badalona i la segona la població de Sant Celoni pel motiu de contrastar les possibles diferències que puguin existir en relació a la seva vida quotidiana i autonomia. L'associació de Badalona s'anomena Aspanin Club Llevant i ja fa cinquanta anys que treballa per defensar els drets d'aquest col·lectiu. Per altre banda, l'associació de Sant Celoni s'anomena Afadis Baix Montseny i, a diferència de l'anterior, porta un parell d'anys en funcionament. Ambdues associacions s'han contactat a partir del grup Discapacitat Intel·lectual Catalunya (Dincat), un conjunt d'entitats sense ànim de lucre que treballen i col·laboren en un mateix àmbit, el de la discapacitat intel·lectual.

En quan a la mostra, les associacions han estat les encarregades d'elegir a les persones a entrevistar ja que normalment és difícil trobar col·laboracions per tal de parlar sobre un tema tan sensible com aquest. D'Aspanin Club Llevant s'ha pogut entrevistar a la Professional 1, coordinadora del lleure en l'associació, a l'Usuari 2 i a l'Usuari 3, i a la Mare 3. A Afadis Baix Montseny s'han realitzat les entrevistes del Professional 2, de l'Usuari 1, i de la Mare 1 i la Mare 2. Unes entrevistes que s'han dut a terme a les mateixes associacions ja que era un lloc familiar i còmode per ells. Per més informació consultar l'annex 8.1.

Una vegada elaborades les entrevistes, s'ha realitzat una transcripció literària de les mateixes per tal d'obtenir un registre de tota la informació proporcionada. A continuació, per tal d'analitzar els termes que han sorgit en aquestes s'ha realitzat la comptabilització de tòpics segons si s'han esmentat en positiu o en negatiu mitjançant la confecció d'un Excel. Aquest ha servit per veure els conceptes comuns i diferenciadors, al mateix temps que han servit com a fulla organitzativa per dur a terme el següent pas. Per més informació consultar annex 8.2.

Tot seguit, s'han elaborat els esquemes resum, uns esquemes que mostres de forma visual la informació més rellevant de les entrevistes entorn als objectius marcats. Per la seva elaboració s'ha realitzat un anàlisi de la narració dels tòpics més importants a partir de l'elecció d'una frase literal de l'entrevia que reflexes la opinió sobre aquests.

Una vegada realitzat tot aquest procés, s'ha iniciat la realització del cos del treball on s'ha efectuat un anàlisi profund dels esquemes resum de les entrevistes de cada col·lectiu.

Els resultats obtinguts, corresponents als objectius definits en un principi, es poden comprovar en les conclusions del projecte.

4. Marc Teòric

4.1 Definició i evolució del concepte “Discapacitat intel·lectual”.

Discapacitat és un concepte que tal i com fa referència el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, si es desglossa, conté la següent definició:

“Dis: prefix que equival a la paraula difícil.”

“Capacitat: qualitat d'una persona que està en estat de fer alguna cosa.”

A més, dues organitzacions de gran rellevància a escala mundial com són l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Organització Mundial del Turisme (OMT) també varen definir les seves pròpies definicions de manera més extensa i concisa que els diccionaris.

La definició que ofereix la OMS sobre la mostra com quelcom intern i experiencial de la persona: “Discapacitat és un terme genèric, cobrint les deficiències, limitacions en l'activitat i restriccions en la participació. Un deteriorament és un problema en la funció o estructura corporal, una limitació de l'activitat és una dificultat trobada per una persona en l'execució d'una tasca o acció, mentre que una restricció de la participació és un problema experimentat per un individu en la participació en situacions de la vida.” (OMS, 2014).

Per contra, la definició que ofereix la OMT per terme discapacitat és molt més externalitzada i social ja que esmenta allò que forma part de l'entorn de l'individu: “La discapacitat resulta de la interacció entre les persones amb deficiències i les barreres degudes a l'actitud i a l'entorn que eviten la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb les demés. A l'entendre la discapacitat com una interacció, s'entén que la discapacitat és un constructe social, no un atribut de la persona” (Rifai T., 2013:4).

Tal i com fa referència en Robert L. Schalock “una definició pot fer a algú apte o no per a certs serveis, subjecte o no, exempt o no d'alguna cosa i amb dret o no a alguna cosa” (Schalock R. L., 2009:24). Analitzant les definicions anteriors, s'observa clarament que la dificultat esmentada amb la que es troben les persones d'aquest segment és tant externa com interna, però mai una característica de la persona. La societat ha d'assimilar que no totes les persones tenen la capacitat de realitzar moltes de les

activitats pròpies de l'individu i del seu entorn i, és per aquest motiu que, encara que aquest segment necessiti més ajudes i suports degut a les seves dificultats, han de tenir les mateixes oportunitats que la resta de persones per tal d'aconseguir-ho a terme qualsevol mena d'activitat. Conseqüentment, cal "entendre la discapacitat com a part del cicle de vida humà" (Darcy S. & Dickson T., 2009:2).

Entorn al concepte de discapacitat intel·lectual, és interessant mencionar que aquest tipus de discapacitat no sempre s'ha anomenat i definit de la mateixa manera, sinó tot el contrari. Amb el pas del temps, tant el terme com tot allò que aquest comporta s'ha anat modificant segons les diferents visions de la ciència i del context social.

Tal i com va observar la Margarida Garcia Baró, si partim dels inicis, el concepte de retràs mental va sorgir des de una perspectiva clàssica i errònia ja que es definia com quelcom característic de la persona basant-se en un únic element: el coeficient intel·lectual. Fins a l'any 1992, el terme no va patir el gran canvi: assoleix un plantejament multidimensional que fa referència a una major interacció de la persona i al context que l'envolta reflexionant sobre els problemes que té aquest tipus de perfil en relació a la seva conducta adaptativa. Per tant, el concepte queda redefinit, per part de l'Associació Americana sobre el Retard Mental, de la manera següent:

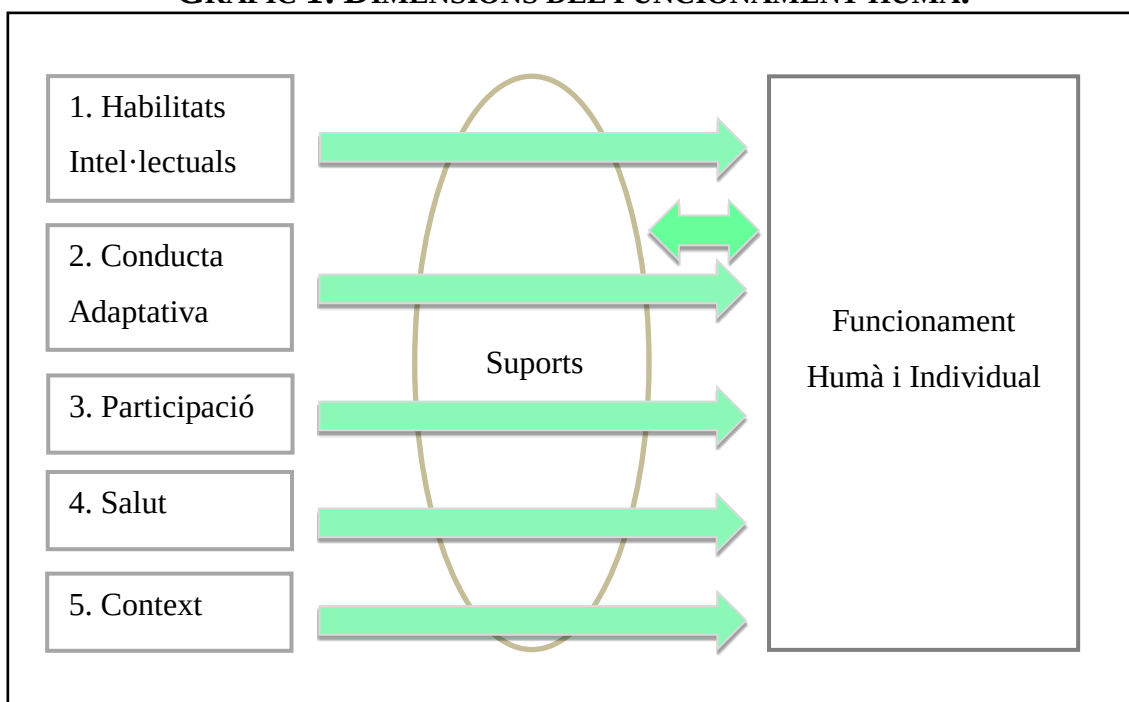
Retard mental: "limitacions substancials en el funcionament actual. Es caracteritza per un funcionament intel·lectual significativament inferior a la mitjana (Coeficient Intel·lectual inferior a 70), que coexisteix junt a limitacions en dos o més de les següents àrees d'habilitats d'adaptació. Aquesta discapacitat té el seu origen abans dels 18 anys" (Citat a Garcia M., 2007:28).

A l'any 2002, tal i com esmenta també Margarida Garcia Baró, l'AARM va oferir una nova definició que va comportar una sèrie de canvis. Canvis com per exemple l'emfatització de la participació i els rols socials d'aquest tipus de segment ampliant d'aquesta manera la seva dimensió en la societat; com la noció de suports, tenint en compte una investigació per tal de determinar la intensitat d'aquests en diferents situacions; com la introducció de la qualitat de vida; i, per últim, com la major precisió en mesurar la conducta adaptativa i la intel·ligència a partir d'habilitats conceptuals, socials i pràctiques. Per contra, l'associació va optar per mantenir el terme de retràs mental suggerint la possibilitat d'utilitzar diferents conceptes depenent dels contextos i propòsits. En aquest àmbit, també a l'any 2002, la Confederació Espanyola d'Organitzacions a favor de les Persones amb Discapacitat Intel·lectual o del

Desenvolupament (FEAPS) va aprovar un nou pla estratègic en el qual va proposar el terme discapacitat intel·lectual enfront al de retràs mental per tal de referir-se a les persones objecte de la seva atenció.

A més, per tal d'assolir un correcte diagnòstic de la capacitat intel·lectual, la mateixa AARM esmenta que tota limitació intel·lectual, tal i com s'observa en el gràfic següent, ha de ser considerada juntament amb les altres quatre dimensions proposades. Aquest sistema és una modificació de la proposta de l'AARM de l'any 1992 la qual va rebre una gran quantitat de crítiques centrades en la classificació artificial, una inventada en temps passat, de les diferents categories de conducta adaptativa i dels diferents nivells establerts del coeficient intel·lectual.

GRÀFIC 1: DIMENSIONS DEL FUNCIONAMENT HUMÀ.

Font: Schalock R. L., 2009:26.

Tal i com es pot observar, el funcionament humà sorgeix a partir de la suma d'una sèrie d'interaccions de suport entre les cinc dimensions: 1) Habilitats Intel·lectuals; 2) Conducta Adaptativa; 3) Participació (Interacció i Rols Socials); 4) Salut (Salut Física, Salut Mental i Etiologia) i 5) Context (Ambients i Cultura). I, per tant, no només focalitzant-se en el camp acadèmic de la intel·ligència com a única premissa.

La primera dimensió d'Habilitats Intel·lectuals fa referència al terme intel·ligència com a component general. “Una capacitat mental general que inclou raonament, la planificació, la resolució de problemes, el pensament abstracte, la comprensió d'idees

complexes, l'aprenentatge ràpid i l'aprenentatge de l'experiència" (Verdugo M. A., 2002:6). Per tant, un factor que no només es pot justificar amb la realització d'un test o el rendiment acadèmic, sinó com quelcom més profund per tal de concebre el nostre entorn.

La segona, Conducta Adaptativa s'entén com "el conjunt d'habilitats conceptuals, socials i pràctiques apreses per les persones per a funcionar en la seva vida diària" (Verdugo M. A., 2002:7). Habilitats conceptuals com el llenguatge, la lectura i l'escriptura o el concepte monetari; habilitats socials com l'autoestima, la responsabilitat, la credibilitat o la ingenuïtat; i per últim les habilitats pràctiques com les Activitats Bàsiques de la Vida Diària (ABVD), com menjar, rentar-se o vestir-se, o les Activitats Instrumentals de la Vida Diària (AIVD), com el manteniment de la casa, ús del transport, del telèfon o dels diners.

La tercera dimensió, Participació, Interacció i Rols Socials és la més rellevant pel que fa a la proposta de millora de l'any 2002. Aquesta fa referència a la participació i interacció que té la persona en els diferents contextos del seu entorn social, és a dir a l'escola, al treball, el oci... i el rol social que desenvolupa. En aquest àmbit, és té molt en compte les competències, limitacions i oportunitats que l'individu disposa en la seva vida social.

La quarta, Salut s'entén per un "estat de benestar físic, mental i social" (Verdugo M. A., 2002:9). A partir de qualsevol condició que alteri la salut, aquesta dimensió pot influenciar qualsevol de les dimensions restants. La preocupació principal d'aquest fet és que, en algunes ocasions, les persones amb discapacitat intel·lectual són incapaces de reconèixer els seus problemes físics o mentals, de comunicar els sentiments i símptomes, i de comprendre el possible mètode de tractament.

Aquesta dimensió, encara que l'AARM no ho emfatitzi, és de rellevant importància degut a l'actual necessitat per part de la societat i dels professionals d'una més àmplia comprensió psicològica i emocional per tal d'analitzar i avaluar les necessitats i els diferents suports que cada individu requereix en el seu dia a dia.

Finalment, la cinquena dimensió, Context fa referència, des de una perspectiva ecològica, a les condicions que afecten a l'entorn on aquestes persones desenvolupen la seva vida diària. Aquestes condicions inclouen tres nivells diferents: Microsistema (la persona en si mateixa i la família), Mesosistema (veïns, comunitat i organitzacions de

suport) i Macrosistema (població, cultura, país o influències sociopolítiques). Els tres nivells, si gestionen una bona interacció amb l'individu poden proporcionar-li oportunitats i fomentar el seu benestar.

Les cinc dimensions han de ser analitzades i avaluades en un context del mateix grup d'edat i cultural del afectat ja que sinó els resultats obtinguts nos serien vàlids. Així doncs, en definitiva, es pot considerar un mètode multidimensional que replanteja la clàssica concepció de la discapacitat intel·lectual com quelcom que l'individu té o és, fins a obtenir la següent definició:

Discapacitat intel·lectual: “caracteritzada per limitacions significatives tant en el funcionament intel·lectual com en el comportament adaptatiu, que s'expressa en les habilitats conceptuals, socials i d'adaptació pràctica. La discapacitat s'origina abans dels 18 anys” (Schalock R. L., 2009:24).

Encara que, tal i com esmenta la definició anterior, la discapacitat intel·lectual es sol detectar abans dels 18 anys per prenatals i/o perinatals, és interessant esmentar que també hi ha una sèrie de factors causals postnats que et poden conduir a la neurodegeneració, com són les experiències conductuals, socials i educatives viscudes per l'individu.

4.1.1 Diagnòstic de la Discapacitat Intel·lectual.

Abans d'introduir els diferents mètodes de classificació del terme, trobo necessari analitzar i anomenar els tres criteris a regir-se per tal de diagnosticar aquest tipus de discapacitat:

- ❖ “Limitacions significatives del funcionament intel·lectual; Coeficient Intel·lectual igual o inferior a 70” (Verdugo M. A., 2002:13).
 - ❖ “Limitacions significatives en les capacitats adaptatives: social, cognitiva i pràctica; ja sigui en una mesura general de les tres o en alguna d'elles” (Verdugo M. A., 2002:13).
- Per tenir una bona apreciació d'aquest tipus de limitacions és interessant rebre informació addicional per part dels pares, professors i inclús dades d'observació.
- ❖ “Edat d'inici abans dels 18 anys” (Verdugo M. A., 2002:13).

Seguidament, amb la verificació d'aquest tres criteris en l'individu, es realitza un procés d'identificació de les capacitats i debilitats en relació a les cinc dimensions esmentades

anteriorment per tal d'obtenir les dades que permetin desenvolupar un perfil específic de suports per a cada persona i d'aquesta manera es pugui millorar la seva qualitat de vida.

4.1.2 Classificació de la Discapacitat Intel·lectual.

Pel que fa a la classificació de la discapacitat intel·lectual cal esmentar que existeix més d'un procés per definir les diferents tipologies existents. Processos que, per tal d'obtenir un resultat totalment precís, s'han d'intentar utilitzar de manera col·laboradora i conjunta. Per aquest motiu, en aquest estudi s'utilitzaran els següents: un primer molt més científic i clàssic creat per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), un segon més social basat en les cinc dimensions esmentades anteriorment i establert per l'Associació Americana sobre el Retard Mental (AARM) i, per últim, la classificació realitzada per la Generalitat de Catalunya a partir del grau percentual de discapacitat.

Segons l'OMS, un mètode per mesurar aquest tipus de discapacitat és utilitzar com a dada bàsica el coeficient intel·lectual contemplant, per tant, només una de les dimensions pròpies de la persona.

TAULA 1: CLASSIFICACIÓ DE LA DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL SEGONS L'ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT.

1. Retard Mental Lleuger	Coeficient Intel·lectual entre 50 i 69.
2. Retard Mental Moderat	Coeficient Intel·lectual entre 35 i 49.
3. Retard Mental Severa	Coeficient Intel·lectual entre 20 i 34.
4. Retard Mental Profund	Coeficient Intel·lectual menys de 20.
5. Un altre Retard Mental	--
6. Retard Mental No Especificat	--

Font: Confederació Espanyola d'Organitzacions a favor de les persones amb Discapacitat Intel·lectual (FEAPS), 2004:27.

Pel que fa a les dos últimes categories, un altre retard mental i retard mental no especificat, són categories no definides ni delimitades ja que s'han creat per casos excepcionals. D'altra banda, aquest mètode classificatori ha obtingut varies crítiques degut a que el terme a mesurar, el coeficient intel·lectual, pot variar en diferents cultures i, per tant, no existeix una distribució eficient entre les diferents cultures. D'altra banda, no es pot determinar una base històrica fixe a aquest terme degut a que a les regions occidentals el coeficient intel·lectual no deixa d'incrementar.

Pel que fa al perfil d'investigació d'aquest projecte, fent referència a aquest tipus de classificació, em centraré en els dos primers nivells: Retard Mental Lleuger i Retard Mental Moderat degut a que aquestes dues categories són les que tenen una necessitat més elevada d'autonomia i més facilitats entorn a la conducta adaptativa, a la participació i al context.

Com s'ha pogut analitzar en l'evolució del concepte de discapacitat intel·lectual, aquest no només s'estableix a partir del nivell intel·lectual sinó tot el contrari. Es té en compte tota mena de valors i elements socials i de la persona formant entre ells nou àrees que ajuden a avaluar de manera més específica el seu perfil de necessitats de suport.

TAULA 2: ÀREES DE NECESSITATS DE SUPORT.

1. Desenvolupament humà.
2. Ensenyança i educació.
3. Vida a la llar.
4. Vida en comunitat.
5. Ocupació.
6. Salut i seguretat.
7. Conductual.
8. Social.
9. Protecció i defensa.

Font: Verdugo M. A., 2002:14.

Per tant, amb l'anàlisi de la suma d'interaccions de la persona amb discapacitat intel·lectual dins de les nou àrees citades i, conseqüentment, establint els suports individualitzats l'individu pot millorar notablement. D'aquí sorgeix la classificació en categories, creada per l'AARM, dels diferents perfils segons la intensitat de suports necessitats que aquests requereixen per tal de dur a terme activitats quotidianes i no quotidianes.

TAULA 3: INTENSITAT DELS SUPORTS EN LA CLASSIFICACIÓ DE L'AARM.

1. Intermitent

Suport quan sigui necessari. Es caracteritza per la seva naturalesa episòdica. Així la persona no sempre el(els) suport(s), o requereix suport de curta durada durant moments de transició en el

	cicle vital. Els suports intermitents poden ser, quan es proporcionen, d'alta o baixa intensitat.
2. Limitat	Suports intensius caracteritzats per la seva consistència temporal, per temps limitat però no intermitent. Poden requerir un menor número de professionals i menys costos que altres nivells de suport més intensos.
3. Extens	Suports caracteritzats per la implicació regular en, almenys, alguns entorns i sense limitació temporal.
4. Generalitzat	Suports caracteritzats per la seva constància i elevada intensitat, proporcionada en diferents entorns, amb possibilitat de sustentar la vida. Aquests suports generalitzats solen requerir més persones i major intrusió que els suports extensos o els de temps limitat.

Font: FEAPS, 2010:33.

Com a elements clau en la concepció del terme discapacitat intel·lectual, aquests suports tenen com a principal objectiu millorar el desenvolupament, el funcionament i el benestar de la persona. En definitiva, fer més fàcil la inclusió social d'aquest segment al mateix temps que donen respostes a les seves necessitats tant actuals com futures.

Així doncs, fent referència a aquest tipus de classificació i mantenint una relació coherent amb l'anterior, per la realització de l'estudi em centraré en els nivells de suports Intermitents i Limitats, degut a que realitzant una activitat turística, com és el viatjar o les visites a museus, necessitaran suports només en situacions puntuals per tal de reflectir-los aquesta autonomia que desitja experimentar qualsevol persona en el seu temps d'oci.

Per últim, la classificació de la Generalitat de Catalunya es basa en el grau percentual de discapacitat, sense diferenciar intel·lectual o física, que té una persona per tal de concedir o no un certificat que el reconeix de manera oficial i, per tant, li proporciona ajuda econòmica.

TAULA 4: GRAU DE LA DISCAPACITAT.

Les persones amb un **grau de discapacitat inferior al 33%** no poden obtenir el certificat de reconeixement oficial de la situació de discapacitat.

Graus de discapacitat d'entre el 33% i el 64%: Inclou persones amb discapacitat que tenen un nivell d'autonomia personal prou important per inserir-se socialment i laboralment, si més no en un sistema de treball protegit.

Graus de discapacitat d'entre el 65% i el 74%: Fa referència a persones que, en termes generals, presenten més dificultats per aconseguir una plena integració social i laboral.

Graus de disminució iguals o superiors al 75%: Registra persones molt afectades que són susceptibles de requerir instruments altament especialitzats per a la seva integració social.

Font: Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya, 2010.

Aquest mètode classificatori és un dels més genèrics existents ja que només té en compte dos aspectes: la integració social i la integració laboral, sense tenir en compte altres factors com poden ser l'educació o l'oci.

Per la qual cosa, pel que fa al perfil d'investigació d'aquest projecte, em centraré en els dos primers nivells: grau de discapacitat inferior al 33% i graus de discapacitat d'entre el 33% i el 64%, degut a que aquestes dues categories són les que tenen una menor dependència i, conseqüentment, una major autonomia en el seu dia a dia.

Per tant, en definitiva, s'estudiaran els perfils següents:

TAULA 5: RESUM RECORDATORI DEL SEGMENT A ESTUDIAR.

Classificació CI	Retard Mental Lleuger.
	Retard Mental Moderat.
Classificació Nivell de Suports	Intermitent.
	Limitat.
Classificació % Generalitat de Catalunya.	Grau de discapacitat inferior al 33%.
	Grau de discapacitat d'entre el 33% i el 64%.

Font: Elaboració pròpia.

4.1.3 Vida quotidiana: concepte de qualitat.

En termes generals, gran part de la vida quotidiana d'aquest segment esta formada per una sèrie de rutines, les quals organitzen la vida de l'individu de manera cultural, moral i personal. Normalment, són unes rutines establertes per la família, els pares, per tal d'acostumar-los a la realització d'unes activitats diàries al mateix temps que els hi aporten una certa autonomia.

Aquesta aplicació de rutines diàries a l'individu per part de la família tenen com a objectiu cercar una certa estabilitat, és a dir, una qualitat de vida. Segons en Robert L. Schalock, la qualitat de vida “és un concepte que mostra les condicions de vida desitjades per una persona relatives a les vuit dimensions troncales de la seva vida: benestar emocional, relacions interpersonals, benestar material, desenvolupament personal, benestar físic, autodeterminació, inclusió social i drets” (Citat a Garcia M., 2007:61). Per tant, es pot afirmar que l'entorn més pròxim de l'individu treballa per consolidar aquestes dimensions troncales de la seva vida a partir de pautes i suports.

Robert L. Schalock, també, proposa un marc conceptual per tal de mesurar i analitzar la qualitat de vida d'un individu a partir de dos components: primerament estableix unes dimensions que representen la multi-dimensionalitat d'una vida de qualitat; i en segon lloc defineix una sèrie d'indicadors de qualitat de vida que en si expliquen de manera operativa cada dimensió.

TAULA 6: MARC CONCEPTUAL I DE MESURA DE LA QUALITAT DE VIDA

<u>Dimensió</u>	<u>Indicadors d'exemple</u>
Desenvolupament personal	Nivell educatiu, habilitats personals, comportament adaptatiu.
Autodeterminació	Eleccions, decisions, autonomia, control personal, objectes personals.
Relacions interpersonals	Xarxes socials, amistats, activitats socials, interaccions, relacions.
Inclusió social	Integració i participació en la comunitat, papers comunitaris, suports.
Drets	Humans (respecte, dignitat, igualtat).

	Legals (Accés, tractament legal just).
Benestar emocional	Seguretat, experiències positives, satisfacció, autoconcepte, absència d'estrès.
Benestar físic	Estat de salut i nutrició, entreteniment, oci.
Benestar material	Situació financera, estatus laboral, habitatge, possessions.

Font: Schalock R. L., 2009:7.

Cada vegada més, aquest marc conceptual de la qualitat de vida s'està intentant integrar amb el sistema de suports individualitzats per tal de destacar la importància d'aquests en relació a la millora dels resultats personals de la persona en el seu dia a dia.. A més, cal esmentar que l'obtenció eficient de les dimensions anteriors no només depèn de l'individu en si, sinó tot el contrari. L'individu està condicionat per una sèrie de factors externs que el limitaran o l'ajudaran a assolir, per exemple, el seu total desenvolupament personal o la seva inclusió social. Unes limitacions que per la resta de la societat són quasi inapreciables.

4.2 Marc legal de les persones amb discapacitat.

En relació al marc legal de les persones amb discapacitat, el 3 de desembre de 2013 el Butlletí Oficial de l'Estat va publicar el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social el qual té com a objecte assegurar la igualtat d'oportunitats, l'autonomia personal, l'accessibilitat universal, la inclusió a la comunitat i, sobretot, l'eradicació de qualsevol tipus de discriminació que afecti de manera directa aquest segment al mateix temps que estableix un règim d'infraccions i sancions per garantir tots els valors anteriors. A més, pel que fa a les activitats turístiques, en el text refós de la llei es detecten una sèrie d'articles en concordança directa amb aquest àmbit.

L'article 2 mostra un llistat de definicions per tal de concebre la llei de manera totalment entenedora de les quals es destaquen les següents:

- ❖ Igualtat d'oportunitats: “és l'absència de qualsevol discriminació, directa o indirecta, per motiu o per raó de discapacitat, inclosa qualsevol distinció, exclusió o restricció que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, el gaudi o l'exercici en igualtat de condicions per

les persones amb discapacitat, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, laboral, cultural, civil o d'un altre tipus”.

- ❖ Mesures d'acció positiva: “són aquelles de caràcter específic consistents a evitar o compensar els desavantatges derivats de la discapacitat i destinats a accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb discapacitat i la seva participació plena en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, atenent els diferents tipus i graus de discapacitat”.
- ❖ Vida independent: “és la situació en la qual la persona amb discapacitat exerceix el poder de decisió sobre la seva pròpia existència i participa activament en la vida de la seva comunitat, de conformitat amb el dret al lliure desenvolupament de la personalitat”.
- ❖ Normalització: “és el principi en virtut del qual les persones amb discapacitat han de poder portar una vida en igualtat de condicions, i accedir als mateixos llocs, àmbits, béns i serveis que estan a disposició de qualsevol altra persona”.
- ❖ Inclusió social: “és el principi en virtut del qual la societat promou valors compartits orientats al bé comú i a la cohesió social, i que permet que totes les persones amb discapacitat tinguin les oportunitats i els recursos necessaris per participar plenament en la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, i per gaudir d'unes condicions de vida en igualtat amb els altres”.
- ❖ Accessibilitat universal: “és la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes, instruments, eines i dispositius, per ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible”.
- ❖ Disseny universal: “és l'activitat per la qual es conceben o es projecten des de l'origen, i sempre que això sigui possible, entorns, processos, béns, productes, serveis, objectes, instruments, programes, dispositius o eines, de manera que puguin ser utilitzats per totes les persones, en la màxima extensió possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat”.
- ❖ Ajustos raonables: “són les modificacions i les adaptacions necessàries i adequades de l'ambient físic, social i actitudinal a les necessitats específiques de les persones amb discapacitat que no imposin una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixin en un cas particular de manera eficaç i pràctica, per facilitar l'accessibilitat i la participació i per garantir a les persones amb

discapacitat el gaudi o l'exercici, en igualtat de condicions amb les altres, de tots els drets”.

L'article 5 analitza els diferents àmbits d'aplicació de les mesures específiques com són el transport, els espais públics urbanitzats, la societat de la informació i els béns i, elements considerats claus en la pràctica turística, per garantir la igualtat d'oportunitats, la no discriminació i l'accessibilitat universal.

L'article 6 considera l'autonomia de les persones amb discapacitat sobretot en la lliure presa de decisions. El temps d'oci és quelcom essencial en la persona i, per tant, ha de ser aquesta la que decideixi de manera independent, si no requereix de suports.

L'article 7 defineix el dret a la igualtat d'aquest segment, la protecció i la promoció necessària, realitzada per part de les administracions públiques, entorn a les matèries de mobilitat, comunicació, informació i accés a la cultura i a l'oci, entre altres no turístiques.

Els articles 22, 23, 24, 25, 27 i 29 fan referència a les mesures adoptades per tal d'assegurar l'accessibilitat universal a tota mena d'entorns, productes i serveis relacionats amb la societat, dels espais públics urbanitzats i dels mitjans de transport. Per tant, a partir d'estudis integrats aconseguir conèixer les condicions bàsiques que es requereixen per tal de que aquest perfil pugui actuar com un ciutadà més.

Els articles 57, 59, 60 i 61 mencionen les obligacions dels poders públics vinculades amb la prestació de serveis, la presa de consciència social, el personal especialitzat i la formació d'aquest. Uns processos lents al mateix temps que fonamentals per tal d'atendre adequadament a aquest nínxol i aconseguir la seva plena inclusió social.

Els articles 63, 64, 65, 67 i 68 reflexionen sobre la igualtat d'oportunitat i, sobretot, la no discriminació d'aquest segment ja sigui de manera directa o indirecta tot i proposant mesures d'actuació positiva per tal d'evitar aquestes situacions perjudicials.

L'article 70 esmenta la gran importància de les mesures per fomentar la qualitat per tal de garantir unes bones pràctiques i l'accessibilitat per a les persones amb discapacitat.

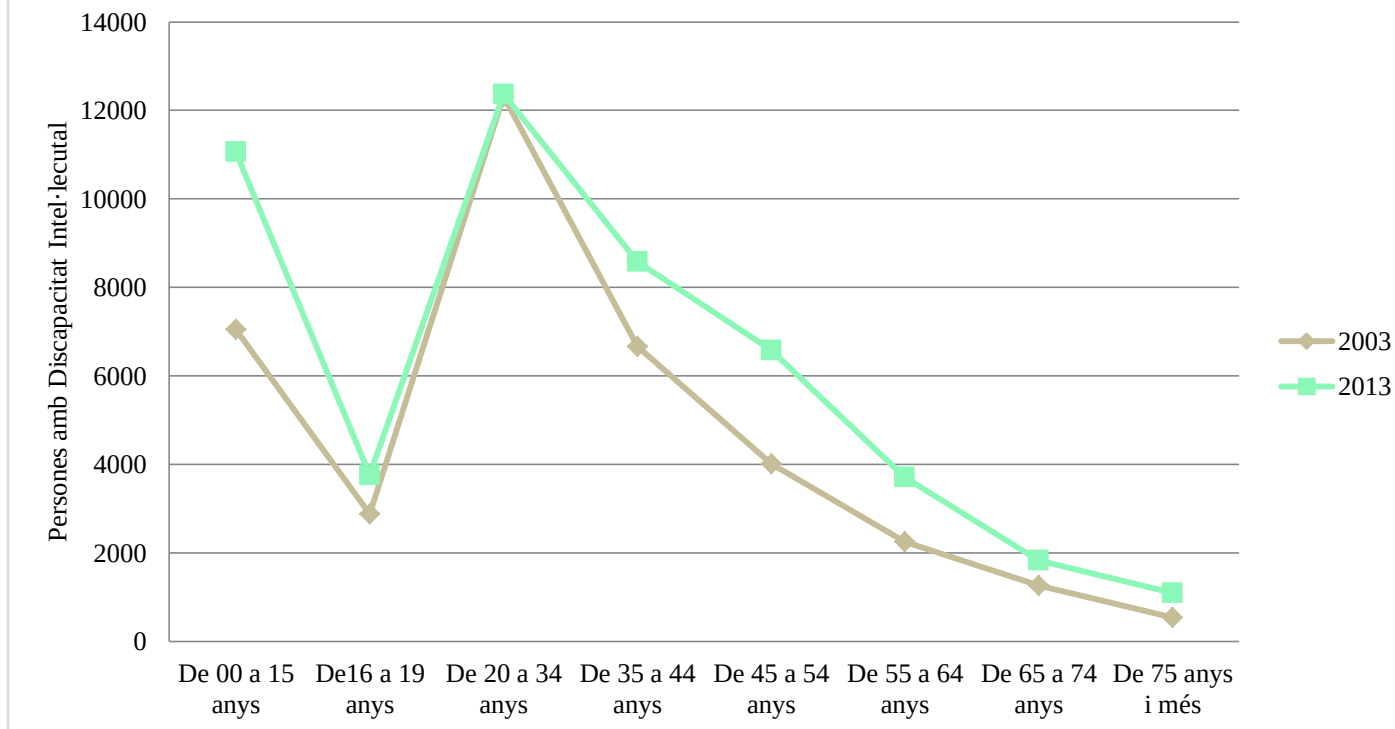
I, per últim, l'article 72 al·ludeix a al sector privat i a les seves iniciatives sense finalitat de lucre ja que, en el cas del sector turístic, són un dels pilars elementals.

4.3 Mercat actual.

A l'actualitat, la discapacitat intel·lectual és un terme que està a l'ordre del dia en relació a la població de Catalunya. Si analitzem la seva evolució, tal i com esmenta la Generalitat de Catalunya en els seus informes anuals i es mostra en el gràfic següent, des de l'any 2003 fins a l'actualitat, 2013, la xifra ha anat augmentant en totes les franges d'edat definides, sobretot en les franges de 0-15 anys que ha passat de 7.048 persones a 11.065 persones, de 35-44 anys que ha passat de 6.670 a 8.582 persones i, per últim, de 45-54 anys que ha passat de 4.010 a 6.581 persones. D'altra banda, pel que fa la taula següent podem observar que existeixen un total de 48.989 persones amb discapacitat intel·lectual de les quals 23.587 pertanyen al grup focal a estudiar (entre el 33% i el 66% de discapacitat). Així doncs, d'un total de 7.553.650 d'habitants al territori català, aproximadament un 0,6% de la població la pateix.

Per tant, degut a les estadístiques esmentades, s'ha de considerar aquest segment com a nínxol potencial en el sector del turisme al mateix temps que, tal i com esmenta la Nieves Sanchiz, s'ha d'incrementar el temps dedicat en conèixer les seves necessitats amb l'objectiu de fer prevaldre una situació d'igualtat d'oportunitats enfront a les activitats turístiques i al fàcil accés a aquestes. En definitiva, assessorar-se del compliment dels seus drets en relació a l'oci en la seva totalitat.

GRÀFIC 2: COMPARATIVA DE L'EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL DE DISCAPACITATS INTEL·LECTUALS PER GRUPS D'EDAT.

Font: Elaboració pròpia en base a les dades del Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya, 2003 i 2013.

*Aquest gràfic no inclou les malalties mentals.

TAULA 7: PERSONES AMB DISCAPACITAT PER TIPOLOGIA, GRAU, SEXE I GRUPS D'EDAT.

	Del 33% al 64%			Del 65% al 74%			Del 75% i més			Total discapacitats		
<u>Psíquics</u>	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
De 00 a 15 anys	5.673	2.603	8.276	991	499	1.490	787	512	1.299	7.451	3.614	11.065
De 16 a 19 anys	1.615	915	2.530	411	268	679	339	213	552	2.365	1.396	3.761
De 20 a 34 anys	4.018	2.471	6.489	1.688	1.273	2.961	1.681	1.235	2.916	7.387	4.979	12.366
De 35 a 44 anys	1.956	1.274	3.230	1.392	1.145	2.537	1.508	1.307	2.815	4.856	3.726	8.582
De 45 a 54 anys	1.180	670	1.850	1.104	1.105	2.209	1.409	1.113	2.522	3.693	2.888	6.581
De 55 a 64 anys	475	258	733	702	709	1.411	823	739	1.562	2.000	1.706	3.706
De 65 a 74 anys	166	113	279	345	383	728	377	446	823	888	942	1.830
De 75 anys i més	111	89	200	168	216	384	235	279	514	514	584	1.098
Total	15.194	8.393	23.587	6.801	5.598	12.399	7.159	5.844	13.003	29.154	19.835	48.989

Font: Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya, 2013.

*Aquesta classificació no inclou les malalties mentals.

4.3.1 Origen de la relació entre turisme i accessibilitat.

Des de 1948, amb la declaració Universal dels Drets Humans del 10 de desembre, es va establir que tot individu té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat i a gaudir de les arts. Per tant, encara que s'esmenta de manera molt genèrica, es considera el primer punt de partida del concepte llibertat d'accés.

En relació a l'origen del tòpic de turisme accessible sorgeix quan, al 1980, l'Organització Mundial de Turisme (OMT), per primera vegada, associa un concepte clàssic com és el turisme amb un nou concepte com és l'accessibilitat. Aquesta relació es realitza en la Declaració de Manila del 27 de setembre al 10 d'octubre del 1980; un document que fa constar, entre altres temes, una sèrie d'objectius en la matèria de llibertat de moviments.

“La llibertat de moviments expressada en la Declaració Universal dels Drets Humans, en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 1966, i en l'Acte Final de la Conferència sobre la Seguretat i la Cooperació en Europa de 1975 és indispensable per a participar en viatges pel desenvolupament harmoniós del turisme i per la plena realització del individu” (Declaració de Manila, 1980, p. 6).

Seguidament, amb la Declaració de Sofia de 1985 l'Assemblea General de la OMT es va fer un recordatori al requisit d'una planificació del desenvolupament turístic totalment global, el qual promogui el turisme de les persones amb discapacitat, entre altres segments. A l'any 1989, en la Declaració realitzada per la Conferència Interparlamentària de La Haya, es pot observar com es defineix al turisme com quelcom essencial en la vida dels éssers humans, sense cap mena de discriminació. Tanmateix, durant aquell any, “Tourism for all” un informe elaborat per un grup d'experts britànics en turisme i discapacitat, presidits per Mary Baker, reflexa la necessitat de fomentar el disseny de serveis i productes turístics per a tot tipus de públic, sense realitzar cap mena de discriminació, sobretot en el cas de la discapacitat.

Al 1991, la OMT en el document “Per a un turisme accessible als minusvàlids en els anys 90” de la IX Assemblea General va definir el concepte de persona amb discapacitat al mateix temps que varen donar pautes d'actuació al sector turístic, com són la formació de personal i requisits per tal d'obtenir una instal·lació accessible per persones amb mobilitat reduïda. Essent cert que, en aquest cas, aquesta només fa un gran èmfasi a la discapacitat física.

A l'any 2001, els membres de la OMT van proclamar els principis del Codi Ètic Mundial per al Turisme amb la intenció d'exercir el dret de totes les persones d'emprar el seu temps lliure per a fins d'oci, com és el viatjar, i d'aquesta manera promoure un turisme sostenible al qual tothom hi té accés. Un dret definit amb precisió i rotunditat a l'article 7 del mateix, el qual esmenta que "La possibilitat d'accés directe i personal al descobriment de les riqueses del nostre món constituirà un dret obert per igual a tots els habitants del nostre planeta".

Seguidament en el 2003, l'Any Europeu de les Persones amb Discapacitat, el Consell de Ministres de la Unió Europea per tal de recolzar el turisme accessible va aprovar un Pla d'Acció Comunitari el qual aconsellava una major implicació per part dels estats, un intercanvi d'informació i la supressió d'obstacles per tal de desenvolupar el turisme per persones amb discapacitat.

Per tant, durant tots aquests anys es va considerar que el viatjar, el fer turisme, era i és una activitat necessària per el desenvolupament humà, a part d'un dret fonamental, tal i com he esmentat anteriorment. Així doncs, a partir d'aquesta època la OMT no ha cessat en insistir sobre la rellevància d'un essencial accés turístic per a tots, com per exemple a l'any 2009 en "La facilitació del viatge turístic" de l'Organització de les Nacions Unides, recordant la necessitat d'una clara accessibilitat de les instal·lacions turístiques, la formació dels professionals i treballadors en termes de respondre a les necessitats especials d'aquest segment i, finalment, en la disponibilitat de serveis de suport en les destinacions turístiques específics per aquest tipus de perfil. En definitiva, propiciar un turisme equitatiu i responsable.

4.3.2 Concepte "Turisme accessible".

Pel que fa a l'expressió de turisme accessible cal mencionar que és un concepte que, des de el seu origen, ha sigut anomenat de moltes maneres diferents: des de turisme de discapacitats o invàlids, turisme de fàcil accés, turisme sense barreres, turisme inclusiu, turisme universal i, el més recent ja esmentat, el turisme accessible. A més, pel que fa a la seva definició aquesta ha sigut molt evolutiva i dinàmica i encara no s'ha arribat a l'establiment d'una única definició.

Atès a l'existència d'una pluralitat de definicions del terme, a continuació es mostren quatre de les existents:

TAULA 8: DEFINICIONS TURISME ACCESSIBLE

Turisme accessible: “es tracta d’un cicle de vida o un enfocament integral de la vida amb el turisme” (Darcy S. & Dickson, T., 2009:2).

Turisme accessible: “permetre a les persones amb necessitats especials d’accés funcionar de manera independent, gràcies a productes, serveis i entorns de turisme que conformen el disseny universal” (Diotalle M., 2013).

Turisme accessible: “consisteix en fer fàcil a totes les persones el gaudiment de les experiències turístiques” (Darcy S. & Dickson, T., 2009:6).

Turisme accessible: “permet a les persones amb requisits d’accés, inclosa la mobilitat, visió, audició i les dimensions cognitives d’accés, per a funcionar de manera independent i amb equitat i dignitat a través de la entrega de productes turístics universals, serveis i entorns. Aquesta definició és incloent de totes les persones, incloses aquelles que viatgen amb nens amb cotxet, persones amb discapacitat i sèniors” (Darcy, S. & Dickson, T., 2009:7).

Font: Elaboració pròpia.

Aquestes quatre definicions es poden considerar clau per mostrar les diferents perspectives que pot prendre el significat d’un sol terme. Per tant, si les analitzem de manera general, cal esmentar que totes fan referència a l’establiment d’oportunitats de gaudiment del turisme durant la vida de l’individu amb discapacitat.

Així doncs, observant l’evolució esmentada i per tal de tenir un concepte base per al projecte, he elegit aquella definició de turisme accessible que considero que és més completa i específica dins d’un marge temporal recent:

El turisme accessible és una “forma de turisme que involucra processos de col·laboració entre les parts interessades que permeten a les persones amb requisits d’accés, inclosa la mobilitat, la visió, l’audició i les dimensions cognitives d’accés, funcionar de manera independent i amb equitat i dignitat a través del lliurament de disseny de productes turístics universals, serveis i entorns. Aquesta definició adopta un enfocament global de la vida on la gent a través de la seva vida útil es beneficia de la prestació del turisme accessible. Inclou a les persones amb discapacitats permanents i temporals, ancians, obesos, famílies amb nens partits i aquells que treballen en ambients

més segurs i en ambients més socials dissenyats de manera sostenible” (Buhalis D. i Darcy S., 2010:10).

4.3.3 La indústria turística: barreres i limitacions.

Actualment el turisme és entès, a part de com un fenomen cultural, econòmic i social, com una experiència personal. Tal i com esmenten S. Darcy i T. Dickson, aquesta és “l’estat mental subjectiu sentit pels participants” (Darcy, S. & Dickson, T., 2009:16) que sorgeix a partir de l’assoliment del concepte d’oci que, tal i com fa cita Cristina de la Cruz Ayuso, és “una experiència humana lliure, satisfactòria i amb un fi en si mateixa” (Ayuso C., 2003:46). Tota persona obté el lleure, i més específicament el turisme, a partir d’una oferta turística existent en el moment i, per tant, tenint accés a tots els sectors que la componen: com són l’allotjament, el transport, les agències de viatges, el màrqueting, etc.

El problema esdevé quan existeix una falta d’informació en aquesta mateixa pel que fa al coneixement de les necessitats reals de les persones amb discapacitat intel·lectual durant l’experiència turística. Unes necessitats que, tal i com diu Daniels, “no poden ser recompensades amb altres atributs” (Citat a Molina M., 2011:120). A diferència a la resta de turistes, aquest segment no pot desistir d’aquells atributs que són irrefutables per dur a terme una vivència satisfactòria i positiva ja que no poden ser compensats amb cap altre qualitat. Per tant, tot i la presència d’una quantitat de persones amb discapacitat intel·lectual que vulgui viatjar, com existeix una absència d’informació en el sector s’evidencia una sèrie de barreres i limitacions per aquest perfil tant a l’hora de planificar com de realitzar un viatge.

Tal i com esmenta Ralph W. Smith, el concepte de barrera és un concepte multifacètic ja que en primer lloc, les barreres existents en la participació en activitats d’oci són dinàmiques per naturalesa, és a dir, els efectes poden ser totalment variables depenent de la persona i de la situació; en segon lloc, les limitacions no només poden obstaculitzar la participació sinó que també pot destorbar el gaudiment durant la participació; i en tercer lloc, les barreres estan completament relacionades amb el procés d’interacció entre els consumidors o participants d’oci i el seu entorn, tan físic com social.

A més, l’autor estableix tres tipologies de barreres:

- ❖ Barreres intrínseques. Estan relacionades amb la discapacitat de l'individu, en aquest cas intel·lectual, al mateix temps que poden sorgir per factors secundaris com pot ser la sobreprotecció dels pares. Dins d'aquesta tipologia sorgeixen, per tant, quatre categories: manca de coneixement, problemes relacionats amb la salut, ineficàcia social i dependència física i psicològica.
- ❖ Barreres ambientals. Estan imposades al turista amb discapacitat per les condicions físiques o socials. Dins d'aquesta tipologia s'estableixen cinc categories: barreres actitudinals, barreres arquitectòniques, barreres ecològiques, barreres de transport i barreres de normes i reglaments.
- ❖ Barreres interactives. Estan condicionades per la conducta de l'individu enfront les condicions ambientals existents. Dins d'aquesta tipologia s'estableixen dos categories: incongruències del perfil i barreres de comunicació.

Per aquest motiu, no hem d'oblidar que en certes ocasions no només existeixen barreres en l'entorn, sinó que també en la mateixa persona com per exemple la falta de coneixement dels seus dèficits, habilitats socials ineficaces o les dificultats de comunicació.

D'altra banda, en Ralph W. Smith defineix el turisme com una noció que permet als viatgers percebre una llibertat i una capacitat de prendre decisions, és a dir, tenir uns sentiments de control personal. I, tal i com esmenta en Mihaly Csikszentmihalyi, per tal que un individu assoleixi els seu potencial humà únic s'ha d'incrementar la seva complexitat psicològica, és a dir, per una banda s'han d'afinar l'autonomia i les habilitats personals i, d'altra banda, la integració en harmonia en el medi social i cultural. En el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual, podem afirmar que no és troben en una societat totalment accessible, i per tant no tenen l'oportunitat d'experimentar els valors socio-personals esmentats anteriorment.

En definitiva, s'ha d'intentar que la discapacitat intel·lectual no redueixi i exclogui la participació en la comunitat ja que tota persona té el dret d'intervenir en qualsevol activitat que forma part de la ciutadania, com és l'exemple del turisme. Tal i com esmenta el Dr. John Dattilo, "si som capaços de desenvolupar un sentiment de comunitat i suport dins dels nostres serveis d'oci, les persones prosperaran i s'aconseguirà l'objectiu de la inclusió; d'aquesta manera, tots podem ser un més d'aquest principi" (Citat a Lázaro Y., 2004:65). En aquest sentit, si una destinació

assoleix els valors d'equitat, dignitat i independència, es podrien arribar a eliminar les barreres existents.

I tal i com diu S. Darcy, “una destinació que sigui accessible per als turistes també serà accessible per als residents, amb beneficis proporcionals al compromís social, els resultats de salut i els beneficis econòmics” (Darcy, S. & Dickson, T., 2009:15).

5. Cos del Treball

5.1 El turisme i la discapacitat intel·lectual a Catalunya.

Tal i com s'ha observat en el marc teòric, la discapacitat intel·lectual està cada vegada més latent en la nostra societat, una societat que, per desgràcia, no està familiaritzada en la seva totalitat amb les necessitats, les limitacions i les barreres que la caracteritzen entorn a la principal font d'ingressos de la comunitat autònoma, el sector del turisme.

Certament, a la regió catalana el turisme accessible s'ha convertit en una de les línies estratègiques referencials de la destinació, tot disposant d'una gran implicació tant del sector privat com del sector públic amb l'objectiu d'eliminar les barreres arquitectòniques i de comunicació en els principals espais d'atracció turística i, al mateix temps, de difondre la marca Catalunya com una marca amb una oferta turística de qualitat. Unes actuacions que s'adapten a les necessitats d'un petit fragment d'aquest nínxol de mercat, com són les persones amb discapacitat física o de mobilitat reduïda. No obstant, s'ha de recordar que el turisme accessible engloba a un gran segment amb tot tipus de necessitats que no són equiparables, com és el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual, i que s'han de tenir en compte en el sector.

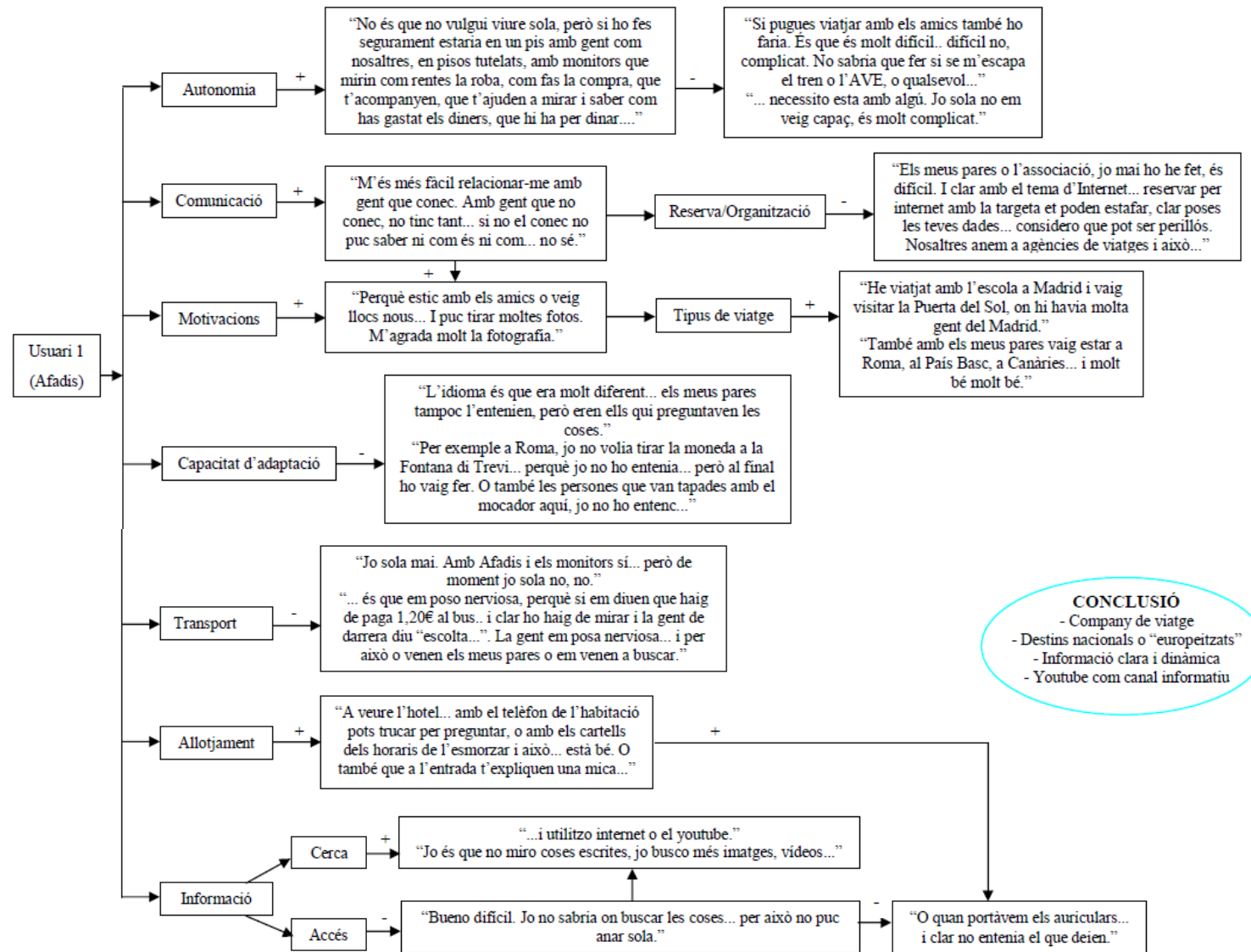
Així doncs, continuació es mostrarà l'anàlisi i la interpretació de les dades obtingudes en les entrevistes realitzades, a petita escala, per tal de resoldre les incògnites anteriors.

5.2 Dades dels usuaris amb discapacitat intel·lectual.

En relació a les dades obtingudes en les entrevistes elaborades als tres usuaris amb discapacitat intel·lectual es podrà observar l'anàlisi dels següents conceptes: l'autonomia, la comunicació, la reserva i/o organització, les motivacions, els tipus de viatges, la capacitat d'adaptació, el transport, l'allotjament i la cerca i accés a la informació.

5.2.1 Usuari 1.

L'usuari 1 és una noia que conviu amb els seus pares, que en el seu dia a dia realitza encàrrecs artesanals a l'associació i que valora tant aspectes positius com negatius de la seva autonomia. En un futur es planteja la opció d'anar a viure sola en una pis tutelat, és a dir, amb la supervisió diària d'uns monitors. D'altra banda, però, és veu incapacitada per viatjar sola o per realitzar tasques tan quotidianes com és la gestió dels diners, una

Font: Elaboració pròpia.

situació que no facilita la seva independència.

Pel que fa a la comunicació, ella es considera una persona sociable que es relaciona a la perfecció amb la gent del seu entorn, encara que reconeix que té una certa complicació a l'hora de relacionar-se amb gent desconeguda degut a la inseguretat que li causa no saber com és l'altre persona. Aquesta mateixa inseguretat és la que li provoca Internet, sobretot en el moment de portar a terme reserves de viatges o elements turístics. Motiu pel qual els seus pares o la mateixa associació acostumen a realitzar aquest tipus de gestions mitjançant establiment especialitzats com són les agències de viatges tradicionals.

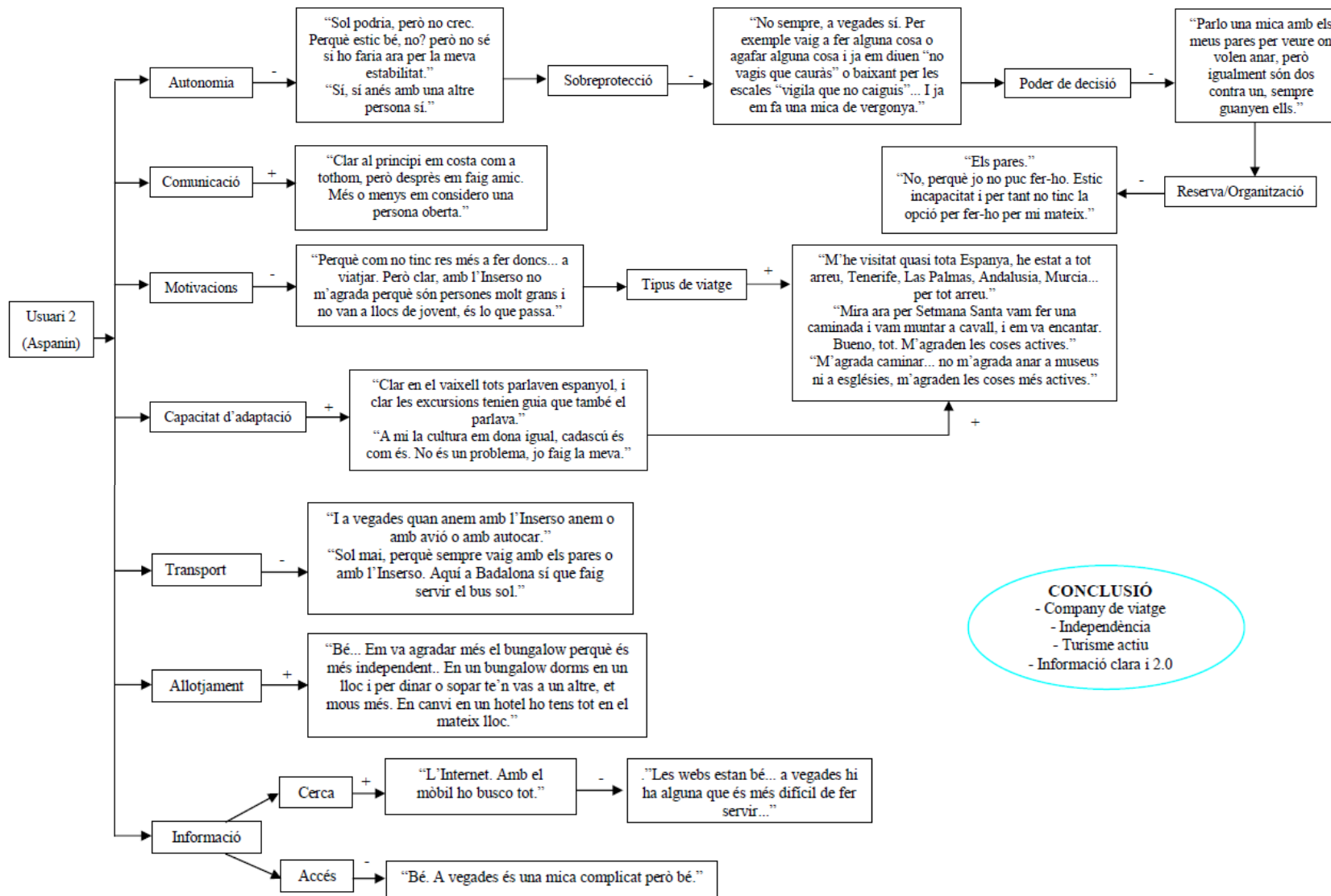
Les seves principals motivacions per viatjar són la convivència amb l'entorn d'amics, la possibilitat de conèixer llocs nous i una de les seves grans aficions, la fotografia. A més, reconeix que gràcies als seus pares i a la escola d'adults ha tingut la oportunitat de realitzar varis viatges. Uns viatges caracteritzats pel seu àmbit nacional i en alguna ocasió europeu. Durant aquests, ella és totalment conscient de l'impediment que li va suposar conviure amb un idioma diferent, una cultura nova... Uns ítems que dificulten la seva capacitat d'adaptació i, per tant, li provoquen un estat de incertesa i incomoditat.

Aparentment el transport públic és bastant usual per ella ja que l'utilitza, en la seva gran majoria, amb l'associació. En contraposició, existeixen una sèrie de causes per les quals mai l'ha utilitzat sola, com són la seva inseguretat, la impaciència de la societat i la sobreprotecció dels pares.

En temes d'allotjament, ella nombra tant les cases de colònies com el hotels, emfatitzant la facilitat i comoditat que troba en aquest últim en àmbits com són l'atenció, senyalització i informació. I és en aquest accés a la informació on ella necessita una atenció directe, proporcionada de manera senzilla. D'altre banda, també s'ha de dir que el mitjà de cerca que utilitza en el seu dia a dia és l'Internet, en concret la web Youtube on ella disposa de tot tipus d'informació projectada de manera totalment visual i clara.

5.2.2 Usuari 2.

L'usuari 2 és un home que conviu amb els seus pares i els seus fills. En la seva vida quotidiana ell és totalment autònom, encara que indubtablement viu sota la sobreprotecció dels seus pares. Aquests constantment el fatiguen amb l'excessiu nombre de consells que li poden arribar a donar en un dia. Certament, ell reconeix que la opinió dels seus pares és la que preval, essent aquest un dels motius pels quals quasi sempre ha

Font: Elaboració pròpia.

viatjat amb l'Imsero, tot i no agradant-li. Per contra, ell admet la seva inseguretat a l'hora de viatjar sol provocada per la incapacitat detectada, però no dubta en afirmar la suposició de portar-ho a terme si disposés d'una persona de suport.

En els aspectes més socials, ell és una persona amigable, encara que tímida al principi, que accepta a tothom i s'adapta a tot.

Pel que fa a la motivació principal de viatjar considera que en el seu cas és la total distracció, ja que no disposa de feina. Això sí, una de les seves passions és caminar per la muntanya i tot lo relacionat amb la natura.

El transport públic, concretament el bus, forma part de la seva quotidianitat tot i no utilitzar-lo de manera solitària quan viatja, ja que sempre va acompanyat pels seus pares o pels companys de l'associació. Amb aquesta última, quasi sempre utilitzen el bus com a mitja de transport d'un viatge, igual que també utilitzen quasi sempre els hotels. Per contra, ell a l'hora d'allotjar-se prefereix totalment el bungalow degut a la independència que aquest li proporciona.

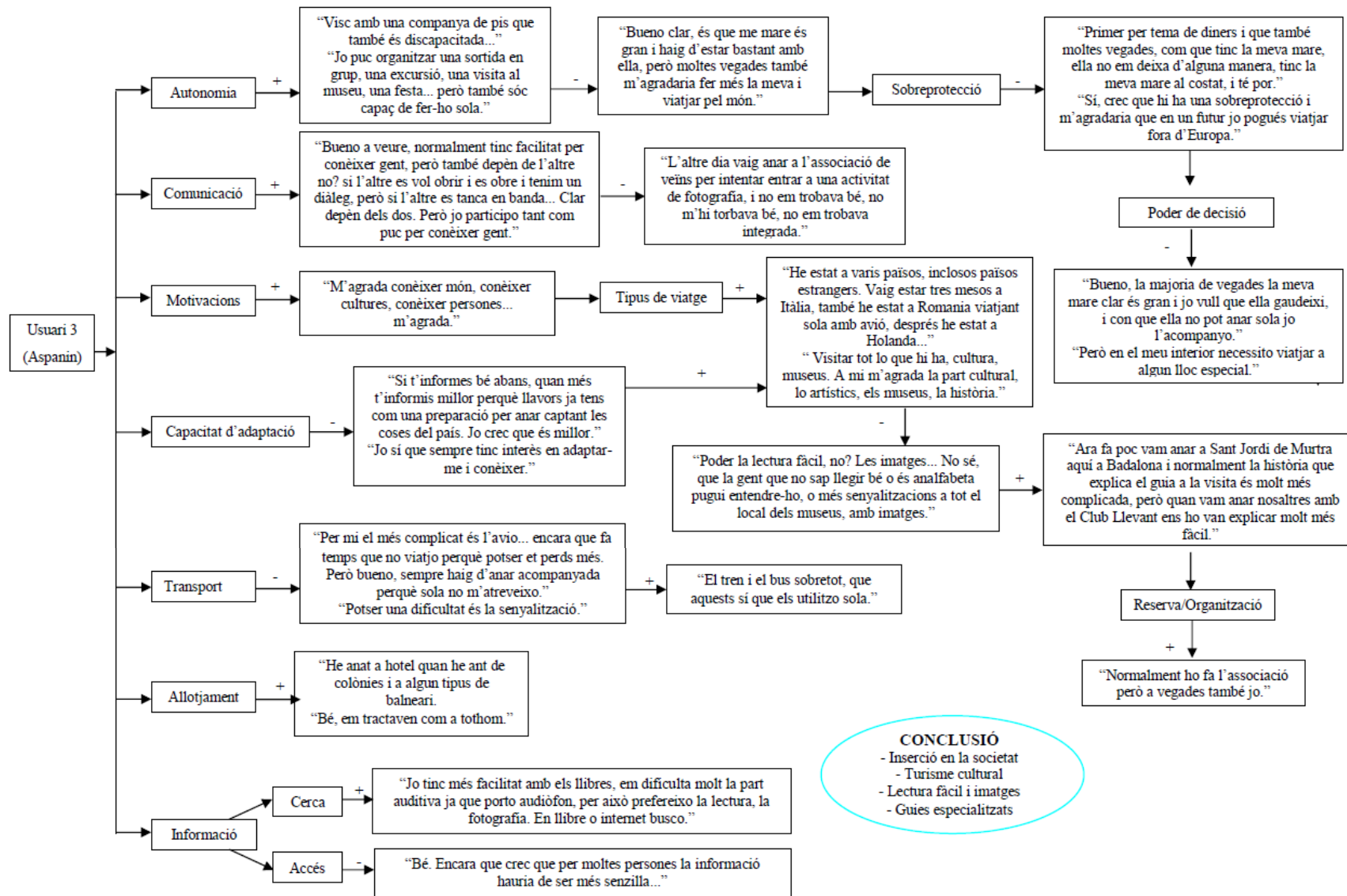
En termes de cerca d'informació, reconeix que amb el mòbil el fa servir per buscar qualsevol cosa. Això sí, posa en dubte la facilitat d'ús de les pàgines web ja que algunes d'elles són complexes.

5.2.3 Usuari 3.

L'usuari 3 és una dona molt dinàmica que durant el dia, com no treballa, intenta realitzar el màxim de tasques possibles com anar al gimnàs, fer teatre o fer pintura. Es va independitzar amb una altre noia amb discapacitat i intenta viure la seva vida de la manera més autònoma possible, encara que no pot evitar la sobreprotecció per part de la seva mare.

Pel que fa a la comunicació, ella es considera una persona molt sociable ja que li agrada conèixer gent nova. Però també és cert que no tot depèn d'ella, sinó que la societat ha d'oferir-los la oportunitat de integrar-se, sense ser rebutjats.

Ella és una apassionada dels viatges i de la cultura, cada vegada que viatja no dubta en comprendre la cultura, la història del destí i endinsar-se en els seus museus. A més, ha tingut la oportunitat de viatjar en gran mesura a l'estranger, sobretot quan era més jove, i té en ment poder fer-ho una altre vegada en el futur. Però és cert que, encara que la seva capacitat d'adaptació és ideal i té una predisposició a informar-se abans d'anar el

Font: Elaboració pròpia.

destí, la seva mare no està gaire conforme amb que viatgi sola a l'estranger. Per aquest motiu, en ocasions el seu poder de decisió queda limitat.

En relació al transport, en el seu dia a dia ella acostuma a utilitzar el transport públic, el bus i el tren, per desplaçar-se. Per contra, ella observa que la falta de senyalització o d'una senyalització clara en els aeroports li dificulta la tasca d'utilitzar-los sola. Certament, en un passat els va utilitzar, però a l'actualitat es veu incapaç.

L'allotjament no ha sigut un ítem invariable les vegades que ha viatjat. Ella ha utilitzat tant l'hotel com les cases de colònies, i aparentment no ha tingut cap mena de problema sinó tot el contrari, la tractaven com a tothom. Entorn a la informació, ella és molt partidària de la utilització dels llibres o la fotografia, encara que també realitzar cerca a internet si li convé. Això sí, reiterades vegades afirma la complexitat de la informació existent tant en la xarxa, com en les instal·lacions turístiques o inclús en els professionals del sector. Raó per la qual ella proposa una lectura fàcil i una adaptació del personal per una major comprensió.

5.2.4 Conclusiones extretes.

En primer lloc, pel que fa a l'autonomia s'observa una intenció d'independència al mateix temps que reivindiquen la necessitat d'una persona de suport en situacions puntuals, com és el cas del viatjar. Un fet que els proporcionarà un estat de seguretat sense haver d'anar necessàriament sempre en grup. També esmentar que l'Usuari 3 mostra un major grau d'autonomia degut a la seva emancipació a diferència de l'Usuari 1 i 2 que, al viure amb els pares, disposen d'un major percentatge de sobreprotecció per part d'aquests. Això sí, en els tres usuaris s'observa una gran influència, per part dels pares, en el seu poder decisió. Per tant, encara que la opinió dels pares sempre ha d'estar present, aquesta no s'ha de sobreposar a la que tenen les pròpies persones amb discapacitat.

En segon lloc, entorn a la comunicació i relació es detecta una iniciativa reprimida a conèixer a gent nova per un estat d'inseguretat, en ocasions, causat pel temor al rebuig o a la no integració en la societat. Per aquest motiu, ells disposen d'una major facilitat i predisposició per relacionar-se amb gent del seu entorn. Una situació totalment desfavorable per tal de que els usuaris es puguin sentir com un ciutadà més, com una persona normal.

En tercer lloc, tant les motivacions com la capacitat d'adaptació van lligades al caràcter i al pensament de la persona, per tant es poden considerar uns conceptes relatius.

En quart lloc, en relació al transport tant l'Usuari 2 i 3 utilitzen diferents tipus de transport públic, com són el tren i el bus, de manera individualitzada per desplaçar-se per la seva ciutat de residència. Per contra, l'Usuari 1, com resideix en un poble, no té la rutina d'utilitzar-los. També esmentar que cap dels tres usuaris han utilitzat cap tipus de transport de manera totalment individualitzada a l'hora de viatjar degut a les sensacions de confusió, temor i incapacitat que tenen. Sentiments que sorgeixen per la falta de senyalitzacions en les instal·lacions o la complexitat que veuen en el seu ús. Cal dir, però, que aquestes es poden veure alleujades, en gran mesura, amb l'establiment d'una persona de suport, la qual els ajudés en els seus moments puntuals d'inseguretat. Tot i així, el sector del turisme també ha de posar de la seva part i ha d'intentar adaptar les instal·lacions pel benestar d'aquest segment.

En cinquè lloc, en l'àmbit de l'allotjament no s'observa cap problemàtica greu sinó que basen els seus arguments en perspectives i sensacions personals, com són la independència que li proporciona a l'Usuari 2 el bungalow, la seguretat que li proporciona els hotels a l'Usuari 1 en termes d'informació... Coincidint tots, però, en obtenir un tracte normalitzat.

En sisè lloc, respecte a la cerca de la informació tots tres usuaris coincideixen en la cerca per Internet mitjançant pàgines web. Prefereixen una informació clara, senzilla i visual, enlloc de la informació complexa que a vegades els pot oferir un llibre o una guia. També és cert, que no solen buscar gaire informació sobre viatges o activitats turístiques, exceptuant l'Usuari 3, i això pot ser degut a una transmissió de la informació massa enrevessada i poc comprensible per part del sector del turisme.

5.3 Dades dels professionals de les associacions.

En relació a les dades obtingudes en les entrevistes elaborades als dos professionals de les associacions es podrà observar l'anàlisi dels següents termes: el lleure com a dret essencial, conceptes i etiquetes, suports, el paper de les administracions públiques, qualitat de vida, societat i discriminació, vida quotidiana, autonomia i sobreprotecció, comunicació i relació, viatges i motivacions, allotjament, transport, informació i sector del turisme.

5.3.1 Professional 1.

La Professional 1 és una dona que porta 8 anys treballant en l'àmbit del lleure d'una associació la qual té com a objectiu de defensar el dret de les persones amb discapacitat intel·lectual de gaudir d'un temps d'oci de qualitat. Ella considera que el lleure és una àrea essencial de l'individu, que sobretot l'ajuda a la seva inserció en la societat i a créixer com a persona. Un temps que ells mateixos han de decidir com el volen passar, i sentir-se com els protagonistes, sempre i quan sigui viable.

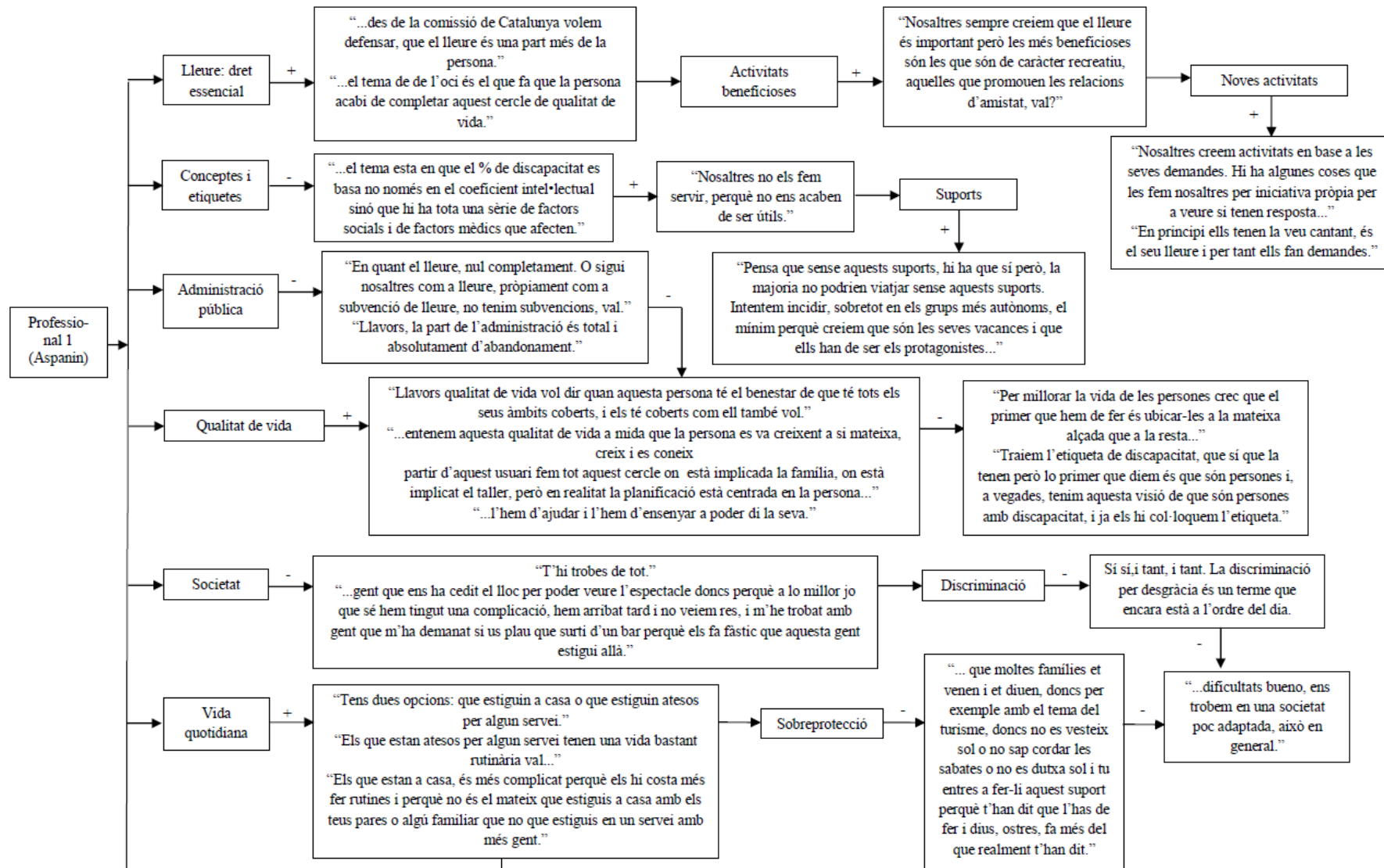
Pel que fa a l'administració pública, ella considera que el seu nivell d'implicació és completament nul ja que no disposen de cap tipus d'ajuda econòmica per tal de fomentar el lleure d'aquest col·lectiu. Un col·lectiu que està sotmès a una etiqueta anomenada "discapacitat" íntegrament perjudicial en el desenvolupament dels seus drets humans, de la seva qualitat de vida i, sobretot, del seu poder de decisió.

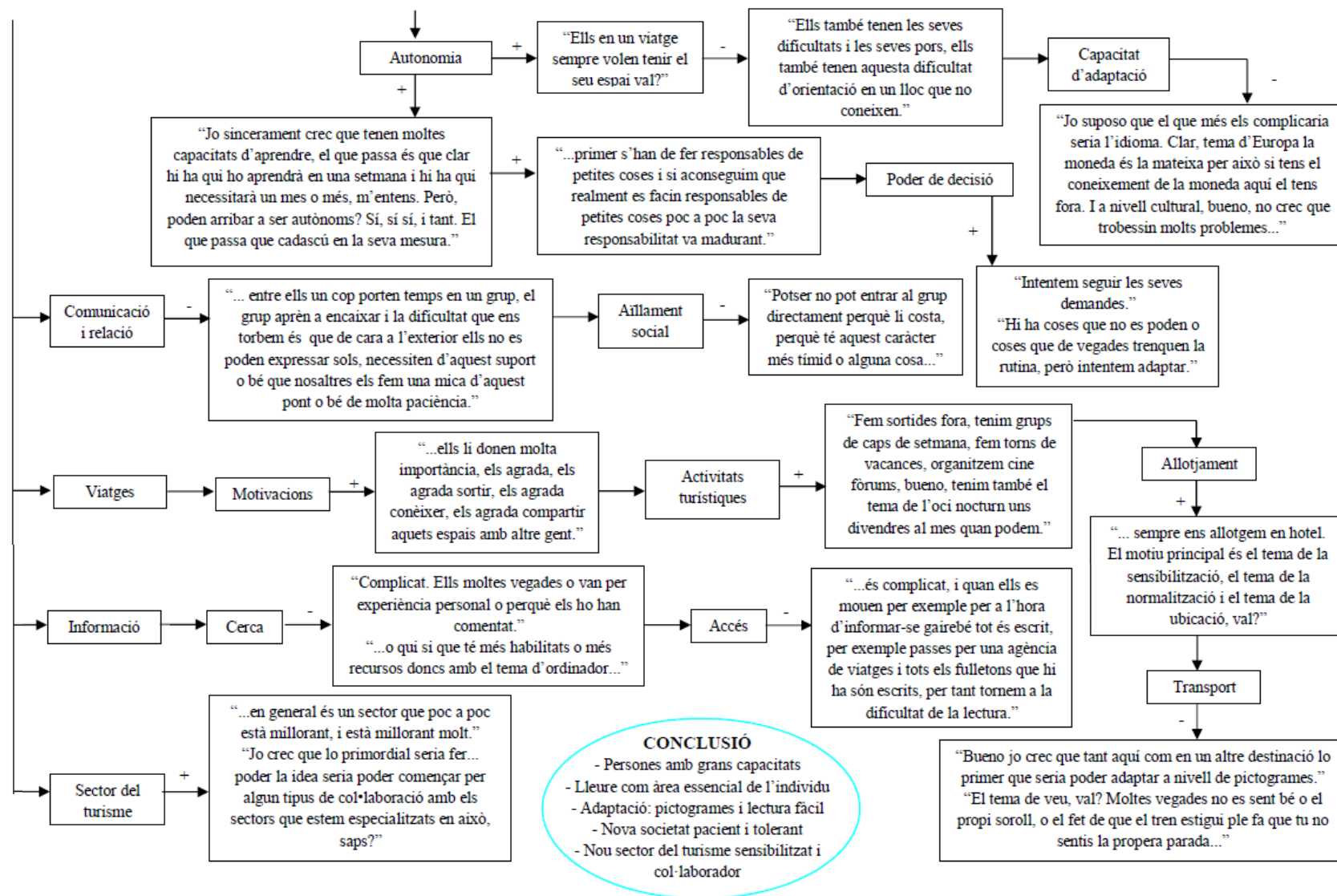
Respecte a la qualitat de vida, ella afirma que l'assoleixen que la persona valora que tots els àmbits i aspectes de la seva vida estan coberts com ell vol, proporcionant-li d'aquesta manera un alt benestar.

En relació a la societat, ella admet que, malauradament, el terme discriminació encara està molt latent en aquesta. Una discriminació que paralitza la integració total del l'individu en l'entorn a causa d'una adaptació insuficient d'aquest i, per tant, que incita al desenvolupament d'un rebuig cap a la persona.

Aparentment, ella mostra un gran optimisme cap a l'emancipació d'aquest segment mitjançant els pisos tutelats ja que en aquests assoleixen una gran autonomia a partir de l'establiment d'una sèrie de rutines diàries. A més, és una situació que disminueix notablement l'existència d'una sobreprotecció per part dels pares que sol limitar el desenvolupament de les seves capacitats. Per altre banda, aquesta autonomia assolida en el seu dia a dia es pot veure mínimament distorsionada durant la realització d'un viatge amb la intervenció dels suports. Uns suports que proporcionen ajudes i que els són molt útils en situacions puntuals que els causen inseguretat o desconexença. Ella està a favor d'aportar-los aquest auxili o reforç en la seva justa mesura ja que ells han de seguir essent responsables de si mateixos. Encara que és cert que molts dels usuaris, durant la realització de viatges o activitats de lleure, sense aquests no disposarien de la mateixa seguretat i confiança.

Entorn a la comunicació i relació de les persones amb discapacitat ella considera que la

Font: Elaboració pròpia.

que constitueixen amb el seu entorn més pròxim com és la família o el grup d'amics és molt beneficiosa. Per contra, ella creu que encara hi han certes mancances pel que fa a la seva relació amb un entorn més llunyà i desconegut, motiu pel qual necessiten, en ocasions, aquest suport per intentar iniciar o consolidar una nova relació. Així doncs, esmenta que normalment les persones que es solen aïllar és més per una qüestió de caràcter, de la persona en si.

Fent referència als viatges, ella afirma que les principals motivacions dels usuaris són conèixer coses noves, sortir de la rutina diària i compartir moments amb les seves amistats. Per aquest motiu des de l'associació organitza i gestiona diverses activitats com són sortides de caps de setmana, torns de vacances, oci nocturn... a partir de les seves demandes. Unes demandes que majoritàriament són cap a un àmbit nacional degut a la seva difícil adaptació entorn a un nou idioma. Durant aquests viatges i activitats, sempre ha preferit allotjar-se en hotels ja que considera que és la millor opció tenint en compte les seves ubicacions, la sensibilització del personal i la normalització que ofereix. D'altra banda, pel que fa al transport, ella sol utilitzar el bus ja que per anar en grup considera que és el mitjà més viable. Però, tot i així, detecta escassa adaptació en totes les instal·lacions dels transports públics i no públics. Com per exemple a nivell de pictogrames enlloc de les senyalitzacions complexes i minoritàries que trobem, o per exemple a nivell de veu que en ocasions els altaveus no funcionen o disposen d'un baix nivell auditiu.

En termes d'informació, la cerca és bastant complicada degut a la menor capacitat de comprensió que posseeixen. Per aquest motiu la lectura és una tasca que els dificulta bastant. També és cert que, els que disposen de les habilitats i coneixements, solen utilitzar l'Internet per cercar qualsevol tipus d'informació però, la gran majoria, parteixen del boca orella en termes de recol·lectar-ne. D'altra banda, ella considera que l'accés i el format d'aquesta informació no són gaire positius degut al format complexa d'escriptura que solen utilitzar els professionals del sector turístic en els seus fulletons o altres documents informatius.

Per finalitzar, proposa una col·laboració entre el sector del turisme i les associacions focalitzades en el lleure de les persones amb discapacitat intel·lectual per tal de cohesionar aquest dos àmbits i treballar en una mateixa direcció per tal de respondre a les necessitats d'aquest nínxol de mercat.

5.3.2 Professional 2.

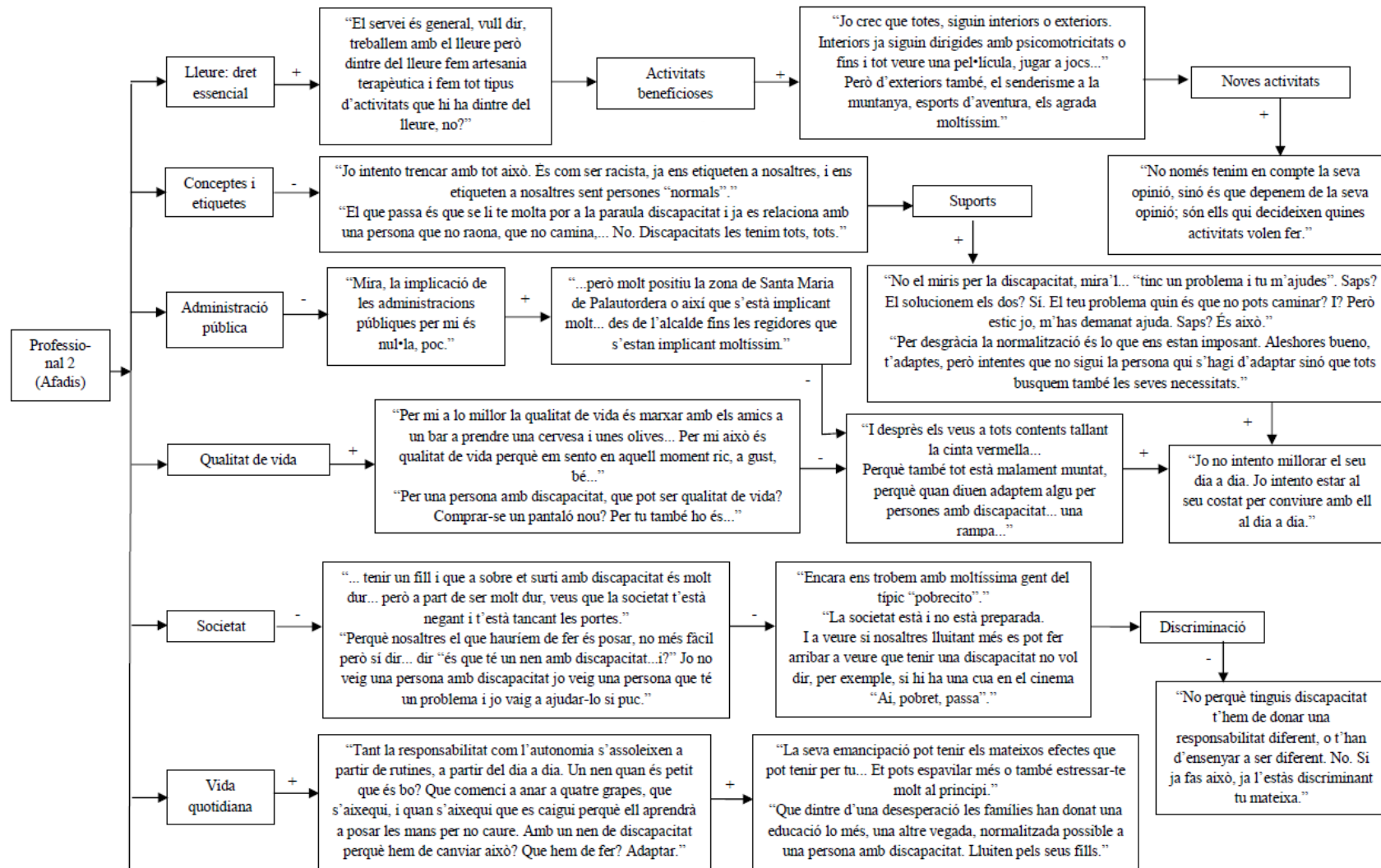
El Professional 2 és un home que porta tota la seva vida dedicant-se a la coordinació intel·lectual per tal d'assegurar-los una vida normalitzada. Ell creu que el lleure s'ha de treballar tant interiorment, amb activitats com el cinema o les psicomotricitats, com exteriorment, a partir del turisme actiu o la pràctica d'esports. Activitats que s'ajusten i es modifiquen depenent de la demanda dels usuaris, ja que són ells qui gaudiran de les mateixes.

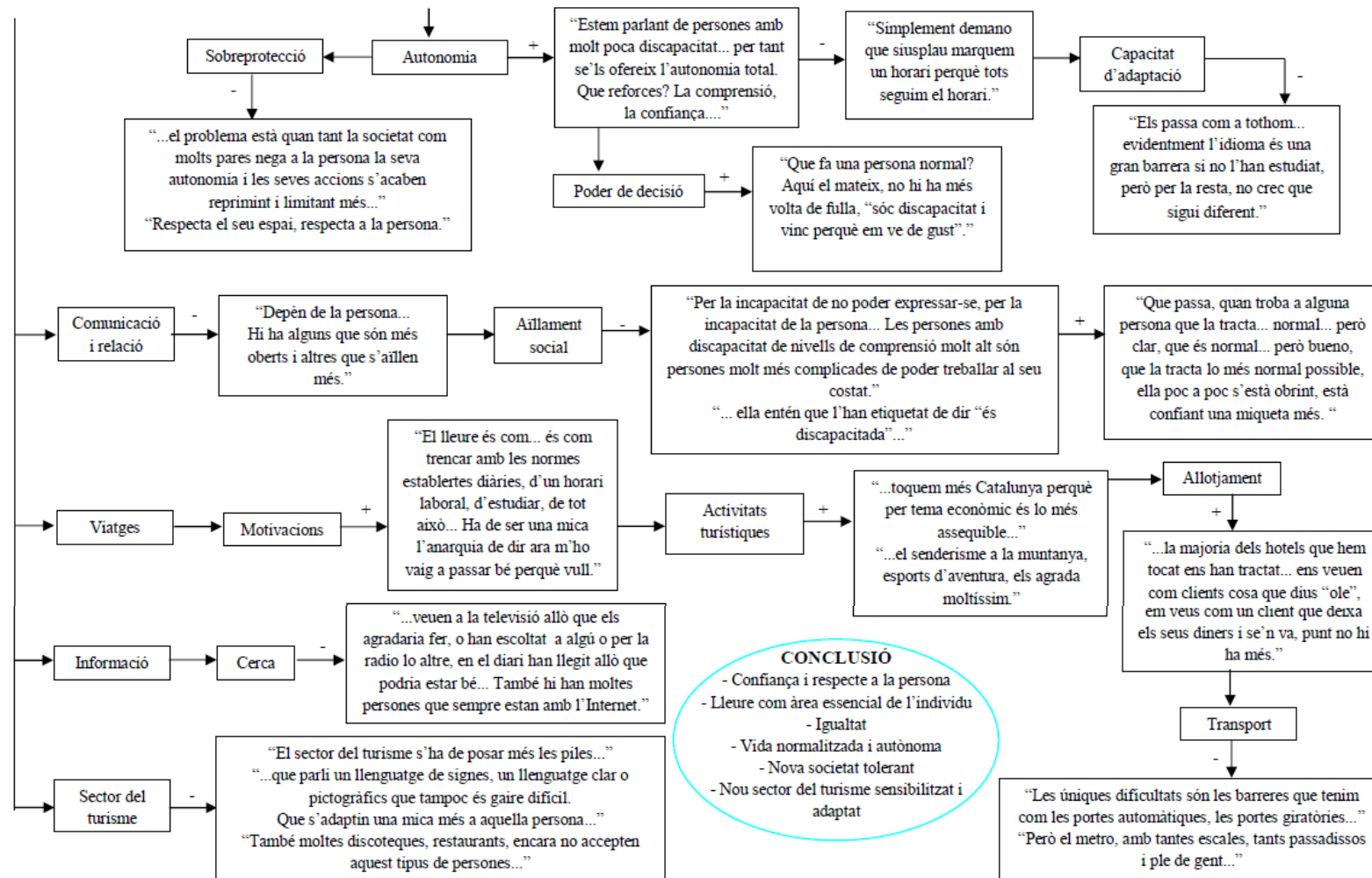
Quant als conceptes i les etiquetes, ell està en desacord amb els efectes que provoca l'adjudicació de la classificació de discapacitat als usuaris en la nostra societat. Uns efectes que poden desencadenar tant un sentiment de rebuig com de pena cap a la persona. Una situació que ell intenta remeiar mitjançant l'establiment de suports, amb els quals es manté un tracte amb l'usuari de igual a igual i s'intenta atendre les seves necessitats sense que ells s'hagin d'adaptar, sinó tot el contrari, essent la societat la que s'adapti a allò que ells requereixen.

Segons el seu punt de vista, la participació de l'administració pública pel que respecta a aquest segment és nul·la. No són conscients de les seves necessitats i creuen que disminuint les barreres arquitectòniques dels espais més concurrents ja qualsevol persona hi podrà tenir accés sense tenir en compte altres valors o ítems que també s'haurien d'adaptar. Sí que és cert, però, que ell agraeix moltíssim les tasques realitzades per part de l'ajuntament i dels regidors del seu municipi veí, que cada vegada s'estan implicant més en la creació de projectes i ajudes.

El terme qualitat de vida és un concepte que ell defineix com subjectiu, que depèn del caràcter i les preferències de la persona en el marc del seu estat de benestar i felicitat. Un terme que es pot veure afectat en gran mesura per la societat i els seus prejudicis enfront a les persones amb discapacitat intel·lectual. Ell creu que aquesta hauria d'oferir-los més oportunitats per tal de normalitzar el seu dia a dia perquè discapacitats en tenim tots i no per això mereixem menys responsabilitats, una ensenyança diferent...

Entorn a la vida quotidiana, ell afirma que l'autonomia de la persona s'assoleix a partir de l'establiment de rutines, unes rutines que en el cas de la persona amb discapacitat intel·lectual no s'han d'eliminar sinó simplement adaptar-les en qüestions de temps o de metodologia. Tanmateix, la seva emancipació pot ser beneficiosa en el sentit de que estimulen i desperten molt més la seva independència a diferència de si resideixen amb

Font: Elaboració pròpia.

els pares, que poden estar sotmesos a una contenció i limitació de les seves accions, a una sobreprotecció. També és cert, que ell ha col·laborat amb moltes famílies que lluiten molt pels seus fills i que no permeten el no desenvolupament de les seves habilitats i capacitats humanes. Una autonomia que no només s'ha de treballar en el seu dia a dia sinó que també ell com a professional estimula durant els seu temps d'oci oferint-los la mateixa confiança i comprensió, tot marcant simplement un horari per tal de mantenir un petit control en relació al gaudiment del seu temps lliure. Considera que ells han de tenir el mateix poder de decisió que disposa qualsevol altre persona, simplement tenint en compte petites adaptacions.

La comunicació i relació depèn molt de la persona, del seu caràcter. Ell reconeix que les persones més autònomes són conscients quan se les tracta de manera diferent, quan les estan etiquetant i que això les pot ocasionar problemes d'expressió. Per aquest motiu, les persones que normalment s'aïllen i tenen grans dificultats per relacionar-se canvien completament quan troben una persona que les ofereixen confiança i un tracte normal.

Fent referència a les motivacions per les quals viatgen, ell a partir de la seva experiència corrobora que per aquest segment el viatjar és trencar amb la quotidianitat, gaudir on volen i amb qui volen el seu temps de descans. Des de l'associació ha gestionat diverses sortides i viatges per Catalunya, sobretot de turisme actiu a la natura que és el que més els agrada. També és cert que, tenint en compte la seva capacitat d'adaptació, la barrera més complexa que disposen és l'idioma, ja que sense un estudi previ d'aquest els seria quasi impossible adaptar-se. A més, normalment solen utilitzar els hotels com a mètode d'allotjament degut al tracte igualitari que els ofereixen, sense crear cap mena de distinció. D'altra banda, pel que fa al transport, ell està a favor d'utilitzar el transport públic, encara que reconeix que la majoria de les seves instal·lacions són massa enrevessades i complicades, inclús per la societat en general.

Quan es tracta de la cerca d'informació, ell considera que els mitjans pels quals l'adquireixen són la televisió, la radio o inclús en alguna ocasió el diari, encara que molts d'ells disposen d'una capacitat de comprensió inferior. A més, entre ells està incrementant en gran mesura l'ús de l'Internet, ja sigui des de dispositiu mòbils o ordinadors.

Per últim, proposa que el sector del turisme ha de millorar la qualitat del seu servei entorn a les necessitats d'aquest col·lectiu, com per exemple instaurant pictogrames o

aplicant un llenguatge més clar i comprensible. Sense deixar de banda el terme tolerància i igualtat, que en molts establiments turístics no és té en compte.

5.3.3 Conclusions extretes.

En primer lloc, pel que fa a la concepció del lleure ambdós creuen que és una àrea essencial de la persona i, per tant, que s'ha de tenir en compte. La Professional 1, valora més el lleure recreatiu que proporciona a l'individu l'oportunitat de relacionar-se i integrar-se a diferència del Professional 2 que valora tant el lleure intern, per exemple el cinema, com l'extern, realitzar sortides a la natura i els efectes que tenen aquests sobre el gaudiment de l'usuari.

En segon lloc, entorn a la etiqueta de discapacitat subjecte a aquest col·lectiu són conscients de que genera uns efectes negatius tant en la manera d'actuar de la societat com en la mateixa persona que la pateix. Així mateix, recalquen que en primer lloc són persones igual que la resta i en segon lloc, sobretot el Professional 2, que ningú és perfecte i tots tenim algun tipus de discapacitat. Per tant, coincideixen absolutament en afirmar que encara hi ha una discriminació latent que s'ha d'anar eliminant a partir de la col·laboració de les associacions, de les famílies, del sector turístic, per tal de realitzar una divulgació dels seus drets i consolidar la igualtat que els pertoca.

En tercer lloc, ambdós professionals observen una considerable carència per part de l'administració pública i la seva col·laboració. No reben cap mena de subvenció econòmica per tal de promoure la integració universal d'aquest col·lectiu en l'àmbit del lleure i el turisme, ni propostes de nous projectes o línies d'actuació per aconseguir-ho. Així doncs, sense una major implicació per part del sector públic les persones amb discapacitat intel·lectual no disposaran dels suficients recursos per tal d'assolir un benestar en tots els seus àmbits, i més concretament en l'àmbit del lleure essent aquest un dels que més despeses comporta.

En quart lloc, en relació al terme qualitat de vida els dos professionals coincideixen en el vincle directe que té el terme amb els sentiments de plaer i de benestar que sent l'individu en el seu medi. Un concepte que depèn de la persona, del seu entorn i dels recursos que aquesta pugui tenir.

En cinquè lloc, la capacitat d'adaptació dels usuaris cap a l'idioma és la més difícil que poden tenir. Tots dos creuen que, en termes generals, no tindrien problemes amb les cultures diferents i amb la moneda, ja que a Europa s'utilitza l'euro.

En sisè lloc, en l'àmbit de l'autonomia tots dos professionals admeten que la millor manera perquè aquestes persones obtinguin l'autonomia desitjada és a partir de la implantació de rutines, les quals ajuden a adquirir nous coneixements i posar-los en pràctica cada vegada amb més fluïdesa, seguretat i independència. També, valoren de manera positiva la possible emancipació de la persona ja que aquesta li proporciona un major impuls a aconseguir-la evitant, en gran mesura, la sobre protecció dels pares. Una sobreprotecció que, tal i com reconeixen, no es tan excessiva com anys enrere tot i seguir essent perjudicial. Una emancipació que, per desgràcia, no sempre es pot assolir degut a la falta de recursos econòmics que disposen a causa d'un nefast mercat laboral i les retallades visibles en subvencions.

En setè lloc, respecte a la comunicació i relació dels usuaris ambdós consideren que és un concepte relatiu que depèn de la personalitat i caràcter d'aquest. Admeten que majoritàriament necessiten algun tipus de suport quan són relacions fora del seu entorn habitual, o amb persones que no els ofereixen la confiança que ells necessiten. Una situació que si no s'intenta remeiar o resoldre pot desencadenar un aïllament social.

En vuitè lloc, fent referència a les motivacions que tenen a l'hora de viatjar tots dos coincideixen que la principal és gaudir del moment i passar una bona estona. A més la Professional 1 ratifica les ganes de conèixer i d'estar amb els amics que disposen. D'altre banda, ambdues associacions acostumen a viatjar a destinacions nacionals, pel tema de la economia, i realitzen vacances d'estiu i sortides de turisme actiu.

En novè lloc, en quant al tipus d'allotjament ambdós professionals acostumen a escollir l'hotel a l'hora d'organitzar un viatge degut a la sensibilització i normalització que aquest ofereix als usuaris. També és cert, que per estades més curtes solen utilitzar les cases de colònies.

En desè lloc, sobre el transport, tots dos aporten els mateixos consells per tal de millorar les seves instal·lacions mitjançant la instauració de pictogrames i senyalitzacions més adaptades. Aquests canvis proporcionarien una nova visió del transport per aquest segment, eliminant les sensacions de confusió i ambigüitat que els transmetia, al mateix temps que una major confiança per utilitzar-lo.

Finalment, en onzè lloc com a propostes pel sector del turisme el primer que demanen és una adaptació del seu servei, oferint d'aquesta manera la oportunitat del seu ús a qualsevol individu. A més, la Professional 1 proposa una nova iniciativa de

col·laboració entre les associacions i el sector, per tal de treballar en la mateixa direcció tot aconseguint una comprensió i un servei més eficaç per tal de respondre a les necessitats bàsiques d'aquest segment.

5.4 Dades de les mares d'usuaris de les associacions.

A partir de les dades obtingudes en les entrevistes elaborades a les tres mares d'usuaris de les associacions es podrà observar l'anàlisi dels següents conceptes: associació, vida quotidiana i suporta, qualitat de vida, societat i discriminació, autonomia, límits i sobreprotecció, comunicació i relació, motivacions, capacitat d'adaptació, transport, allotjament, informació i sector turístic.

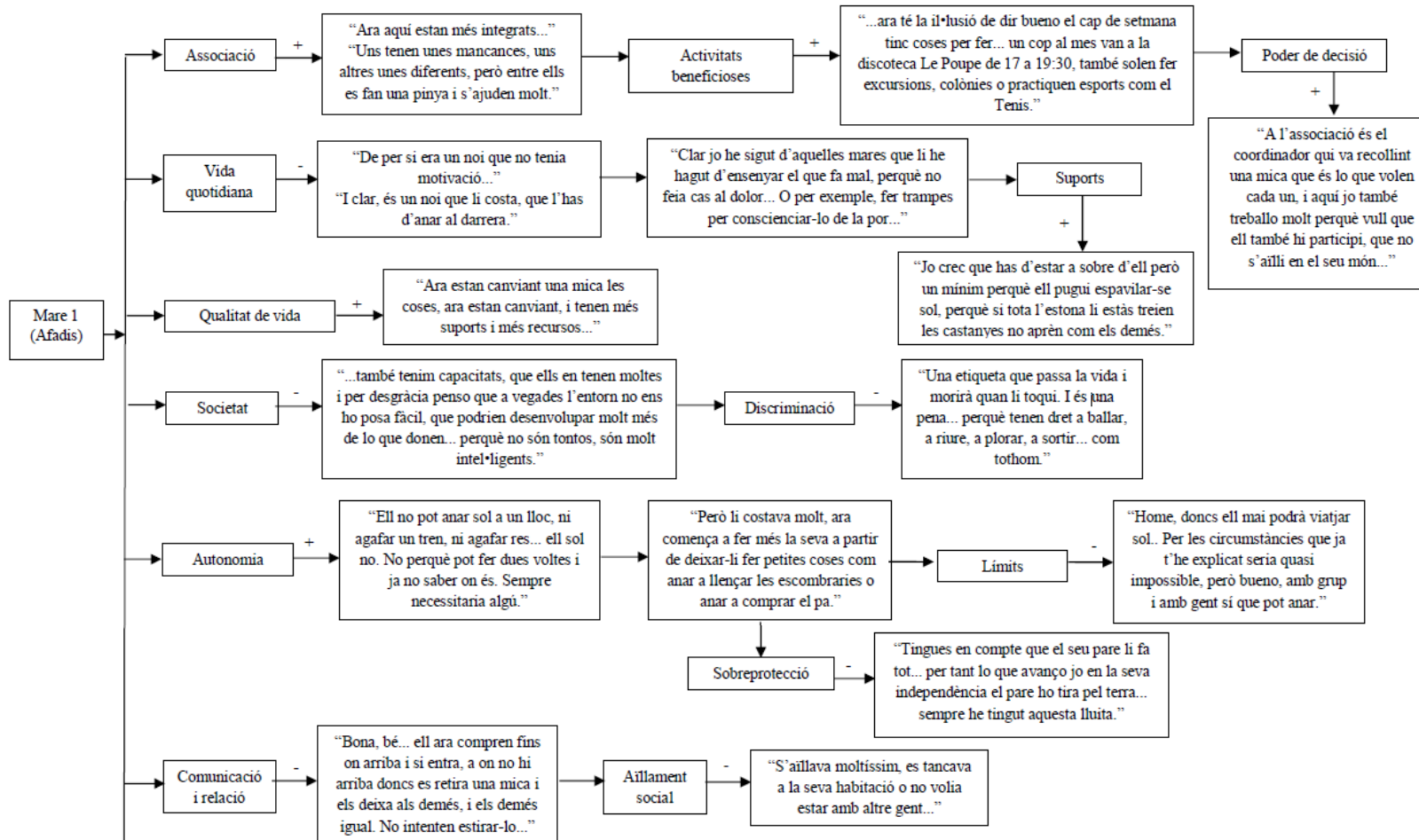
5.4.1 Mare 1.

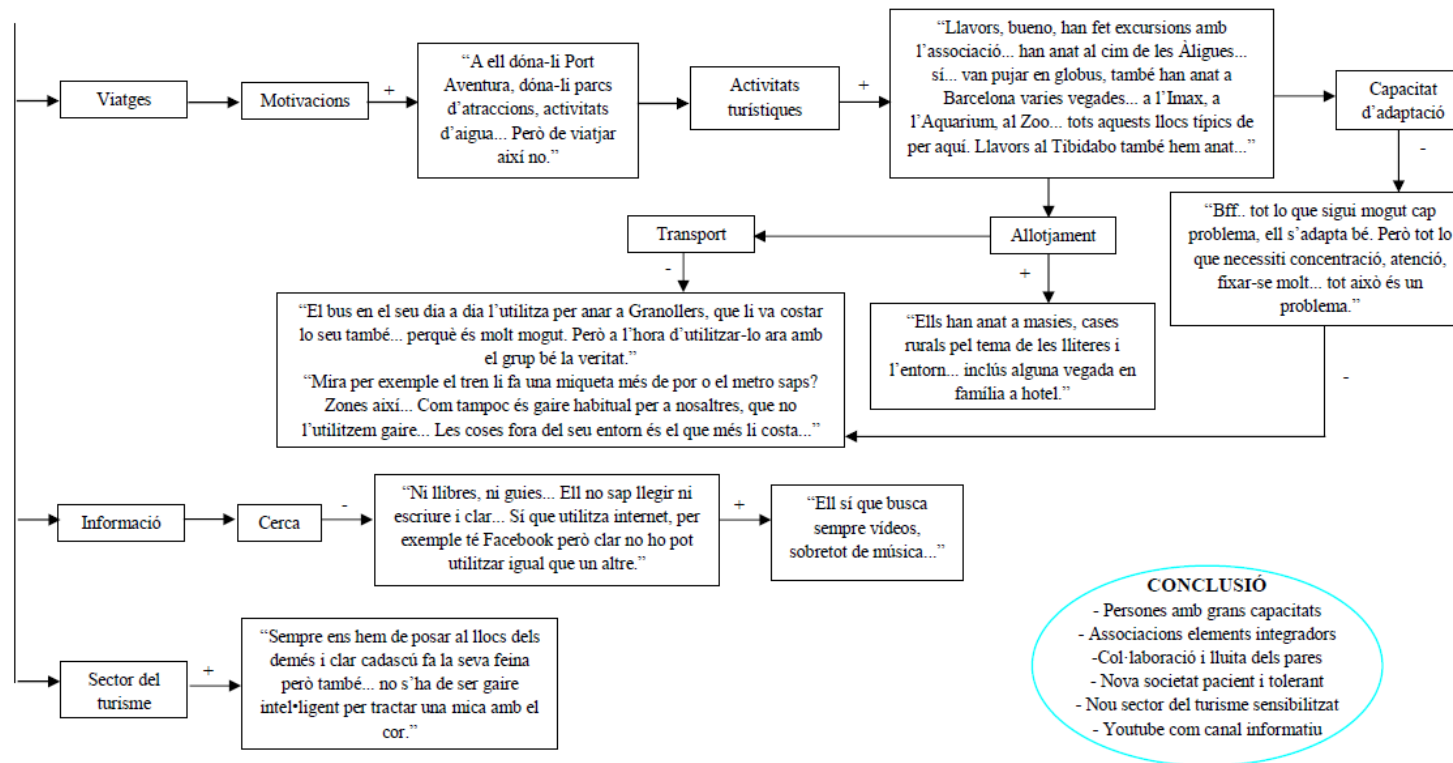
La Mare 1 és una dona mare d'un noi adolescent, que porta tota la seva vida lluitant per una igualtat d'oportunitats per les persones amb discapacitats. Sobretot, va donar un gran pas quan va ajudar a crear una associació, a la qual va el seu fill. En aquesta, ella ha apreciat una millora en la capacitat d'integració del seu fill degut a un ambient afí a la seva discapacitat intel·lectual que han aconseguit consolidar. Així mateix, també han obtingut un increment de les seves motivacions a l'hora d'aprofitar el seu temps lliure a partir d'excursions, d'oci nocturn, de vacances o la pràctica d'esports. Unes activitats totalment gestionades pel coordinador del centre, a partir del recull de les demandes del col·lectiu.

En l'àmbit de la vida quotidiana, ella admet que sempre li ha d'anar al darrera i que per tant necessita un alt nivell d'insistència per la realització de les tasques diàries de manera correcta. Uns suports que l'ajudaran a assolir certa responsabilitat dels seus actes i una major autonomia en un futur. A més, ella sempre ha mantingut un sentiment de lluita enfront a la seva ensenyança i adquisició de sensacions tant essencials com són la por, el dolor...

Entorn a la qualitat de vida, afirma l'augment dels recursos existent per tal d'afavorir les necessitats d'aquest segment, com és el cas de l'associació, encara que és cert que encara queden moltes labors per desenvolupar.

Pel que a la societat respecta, ella observa una fixació en les discapacitats d'aquests usuaris, sense valorar les capacitats que aquests tenen. Afirma que aquestes persones estan sotmeses a una etiqueta per tota la vida, una etiqueta que els limita i devalua les

Font: Elaboració pròpia.

seves oportunitats.

Fent referència a la seva autonomia, ell durant la setmana surt amb algun amic a llocs pròxims, se'n va a comprar coses que puguin faltar... Tot i que la mare reconeix que ell mai podrà anar a cap lloc sol que no estigui a prop de casa seva. Per tant, considera que la seva gran limitació sempre serà la impossibilitat de viatjar sol. D'altra banda, analitzant les seves responsabilitats diàries, ella és conscient que la sobreprotecció que ofereix el pare al seu fill és completament perjudicial ja que desestabilitza tots els progressos que ell ha aconseguit.

Analitzant la seva capacitat de comunicació i de relacionar-se ella ha observat una millora causada per l'increment de la tolerància i el respecte entre els seus amics, que no l'inciten a fer cap cosa amb la qual no se senti segur. També és cert que en un passat ell s'aïllava a la seva habitació amb la seva música, sense parar cap mena d'atenció a la gent que l'envoltava. Una situació que va anar superant gràcies, en part, a l'associació.

Pel que fa als viatges, ella no ha sigut una persona viatgera i, consegüentment, el seu fill tampoc ho és. Ell té predilecció per les excursions a la natura, als parcs d'atraccions, per les visites típiques de la ciutat de Barcelona com són l'Aquàrium, l'Imax, el Zoo... Ella emfatitza la gran dificultat que disposa el seu fill per la realització d'activitats que requereixin molta concentració o tranquil·litat, com pot ser una visita a un museu. Per tant, la seva capacitat d'adaptació és reduïda.

En termes d'allotjament, amb l'associació solen utilitzar les cases de colònies i les cases rural, degut a distribució de lliteres i la possibilitat de dormir en grup en les habitacions. D'altra banda, les poques vegades que han viatjat en família s'han allotjat en hotels, l'allotjament més normalitzat entre la societat.

En l'àmbit del transport, ella observa que tot aquell tipus de transport que no l'és habitual en la seva vida quotidiana li crea una inseguretat i angixa, com és el cas del tren o el metro. Per contra, el bus el sol utilitzat per anar a l'escola amb els seus companys i, gràcies a aquesta rutina, s'ha familiaritzat amb ell. Tot i així, no té la seguretat suficient com per utilitzar-lo de manera individualitzada.

Entorn a la cerca d'informació, ella esmenta el desconeixement de lectura i escriptura que posseeix i, consegüentment, la impossibilitat d'utilitzar com a mitja de cerca. Per contra, l'Internet, més concretament el Youtube, és el mitjà que més utilitza per buscar les seves inquietuds, com és el cas de la música.

Per últim, ella fa una crida dirigida al sector del turisme per tal de que aquest assoleixi un major grau de sensibilització i tolerància cap aquest nínxol de mercat i així oferir-los uns serveis adaptats.

5.4.2 Mare 2.

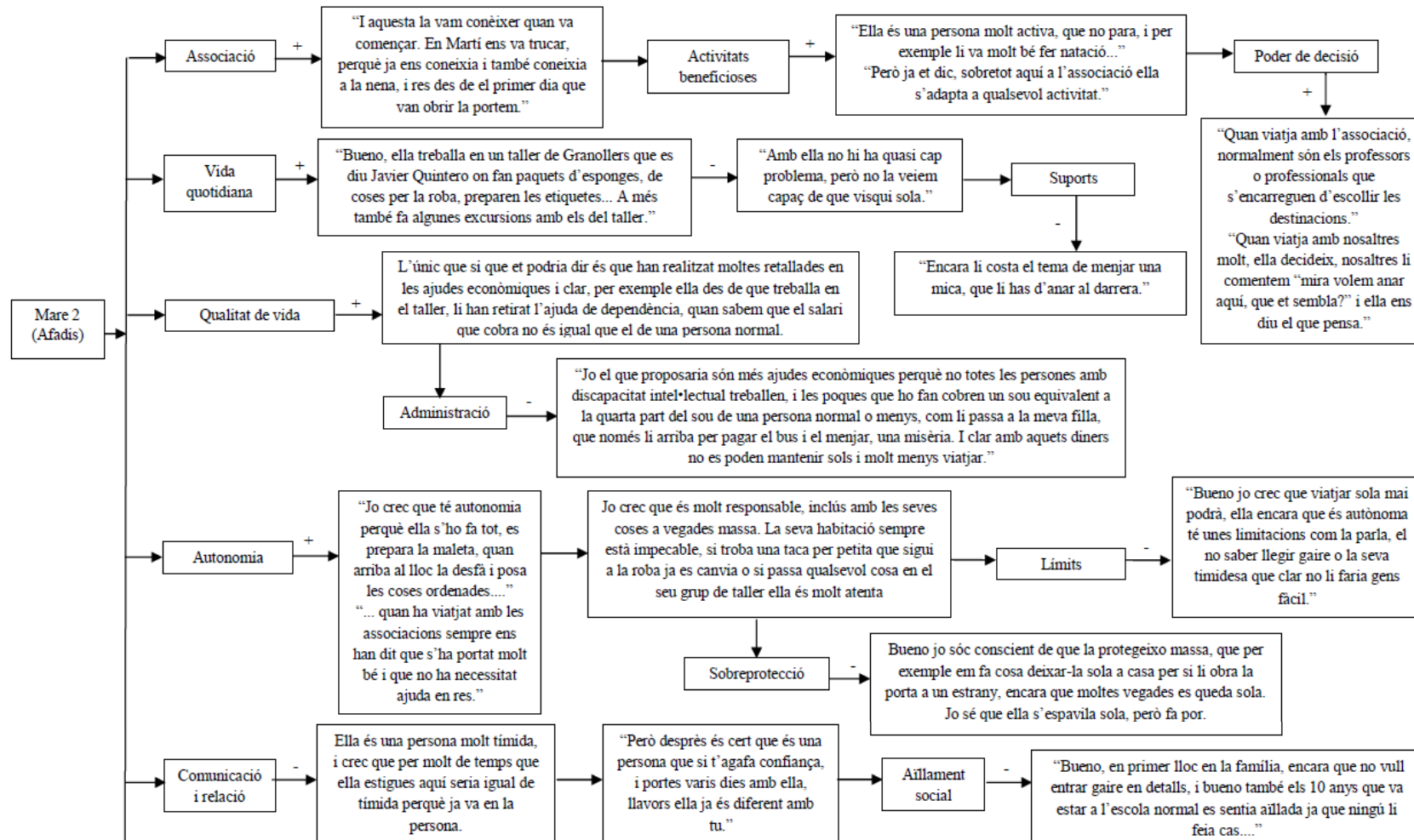
La Mare 2 és una mare que porta tota la seva vida dedicant-se a la cura de la seva filla adolescent. No ha dubtat en cercar tots els recursos possibles per tal d'oferir-li tot allò essencial per les seves necessitats. Com és el cas de l'associació, un lloc que li proporciona el benestar i la confiança que requereix al mateix temps que valora el seu poder de decisió a l'hora d'escollir les activitats o viatges a dur a terme.

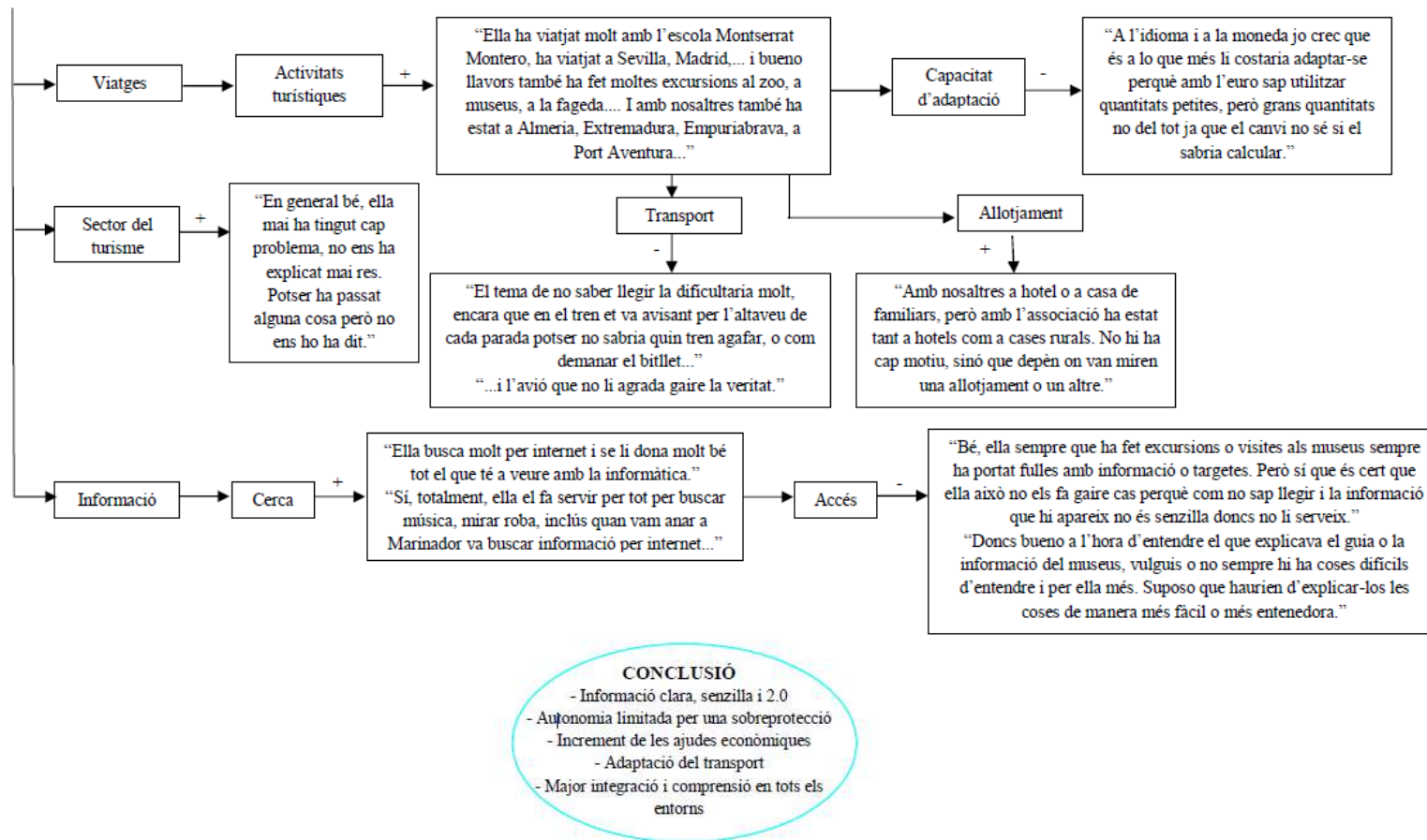
Respecte a la vida quotidiana, ella considera que la seva filla és autonomia i activa ja que a part d'anar a l'associació també treballa en un taller de Granollers, amb el qual també realitza sortides de lleure. Per contra, creu que tot i ser prou autònoma no té la suficient capacitat per emancipar-se degut als suports puntuals que pot necessitar, com per exemple a l'hora de menjar que necessita insistència. També és cert, però, que aquests suports es redueixen o es tornen quasi nuls quan viatja amb els companys de l'associació o el taller.

Aparentment el concepte de qualitat de vida és una mica complicat de definir però, tot i així, ella creu que sense ajudes econòmiques aquest col·lectiu no la podrà assolir. Encara que la seva filla treballa, el seu sou és tan reduït que tan sols li serveix per pagar-se els àpats i el transport. Una situació indigna pel desenvolupament del seu dret a un temps lliure i d'oci de qualitat. A més, des de l'inici de la crisi financera i econòmica les retallades en subvencions per part de l'administració pública s'han vist agreujades en gran mesura, la qual cosa desfavoreix encara més les possibilitats d'aquest col·lectiu.

En relació a la seva autonomia durant un viatge, ella ha rebut sempre comentaris positius per part de l'associació i el taller, emfatitzant que la seva filla no ha necessitat cap mena de suport. A més, disposa d'un gran sentit de la responsabilitat sobretot pel que fa als seus objectes personals tant en el seu dia a dia com quan està de viatge. Arguments que fan que la mare reconegui la sobreprotecció que li està proporcionant a la seva filla en la seva vida quotidiana i que està limitant les seves capacitats. D'altra banda, però, ella considera que la seva sempre tindrà la incapacitat de viatjar sola, degut a les dificultats de lectura i parla que aquesta posseeix.

En termes de comunicació i relació, ella és conscient que la filla ha heretat la seva

Font: Elaboració pròpia.

timidesa, i per tant aquest fet ja li provoca una dificultat des d'un principi. Però també és cert que si una persona li proporciona la confiança que ella necessita, de seguida que manté un contacte amb aquesta durant uns dies, es torna completament sociable i oberta. Malauradament, durant els 10 anys que estudiava en l'escola normalitzada va patir un aïllament social, la qual cosa va accentuar la inseguretat i timidesa pròpia de la seva personalitat.

Fent referència als viatges, la seva filla ha tingut l'oportunitat de viatjar moltíssim tant amb les associacions o el taller com amb la família. Aquests han estat d'àmbit nacional ja que la seva capacitat d'adaptació està limitada per l'idioma i la moneda, uns ítems que en el seu dia a dia domina en la seva mesura, però que no seria capaç d'afrontar en un destí estranger.

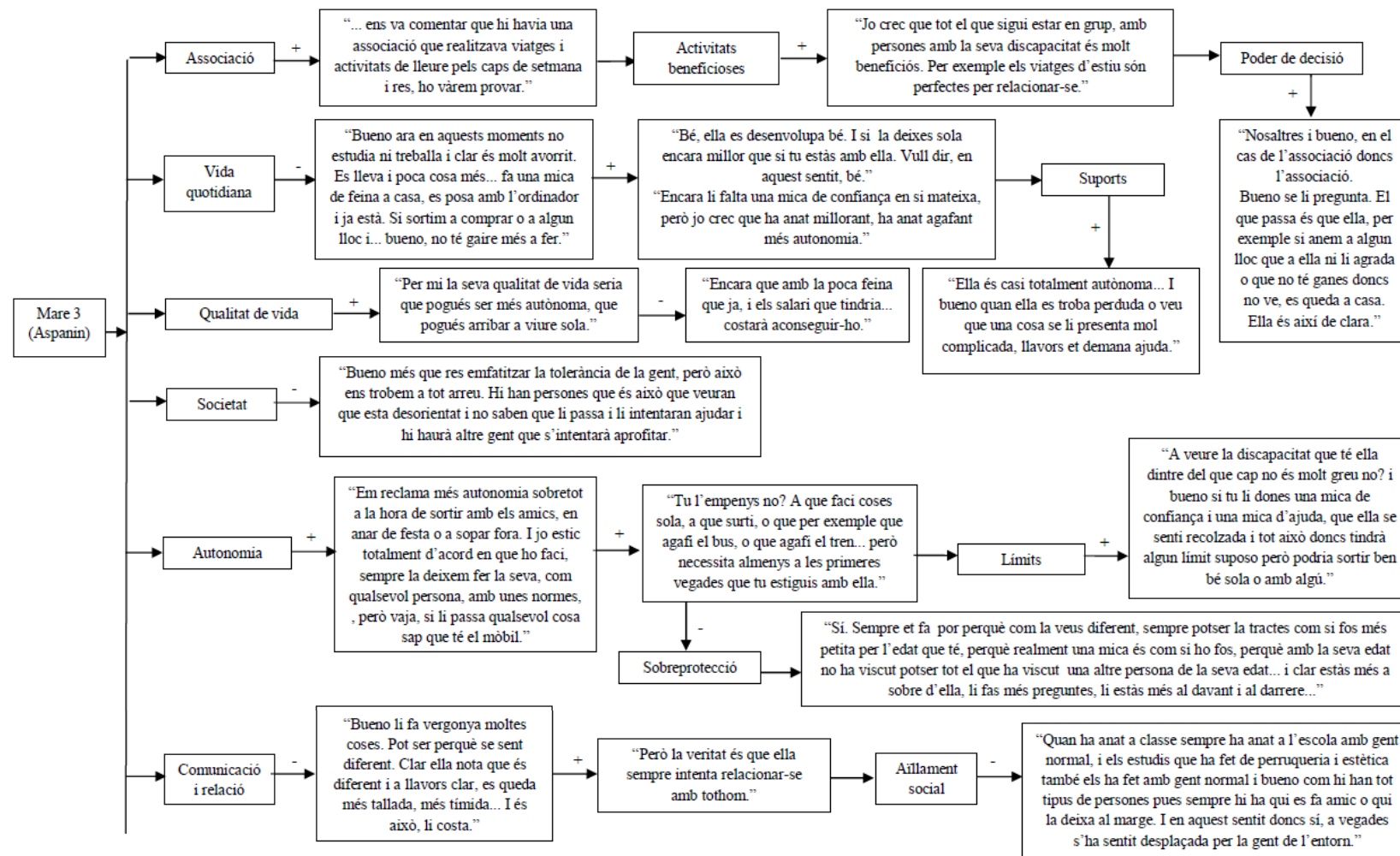
Pel que fa a l'allotjament, ella acostuma a utilitzar hotels o cases de familiars, encara que no té cap motiu per no utilitzar la resta. Pel que fa a l'associació, ella esmenta que també utilitzen molt els hotels i les cases de colònies depenent d'on siguin les vacances o quina durada tinguin.

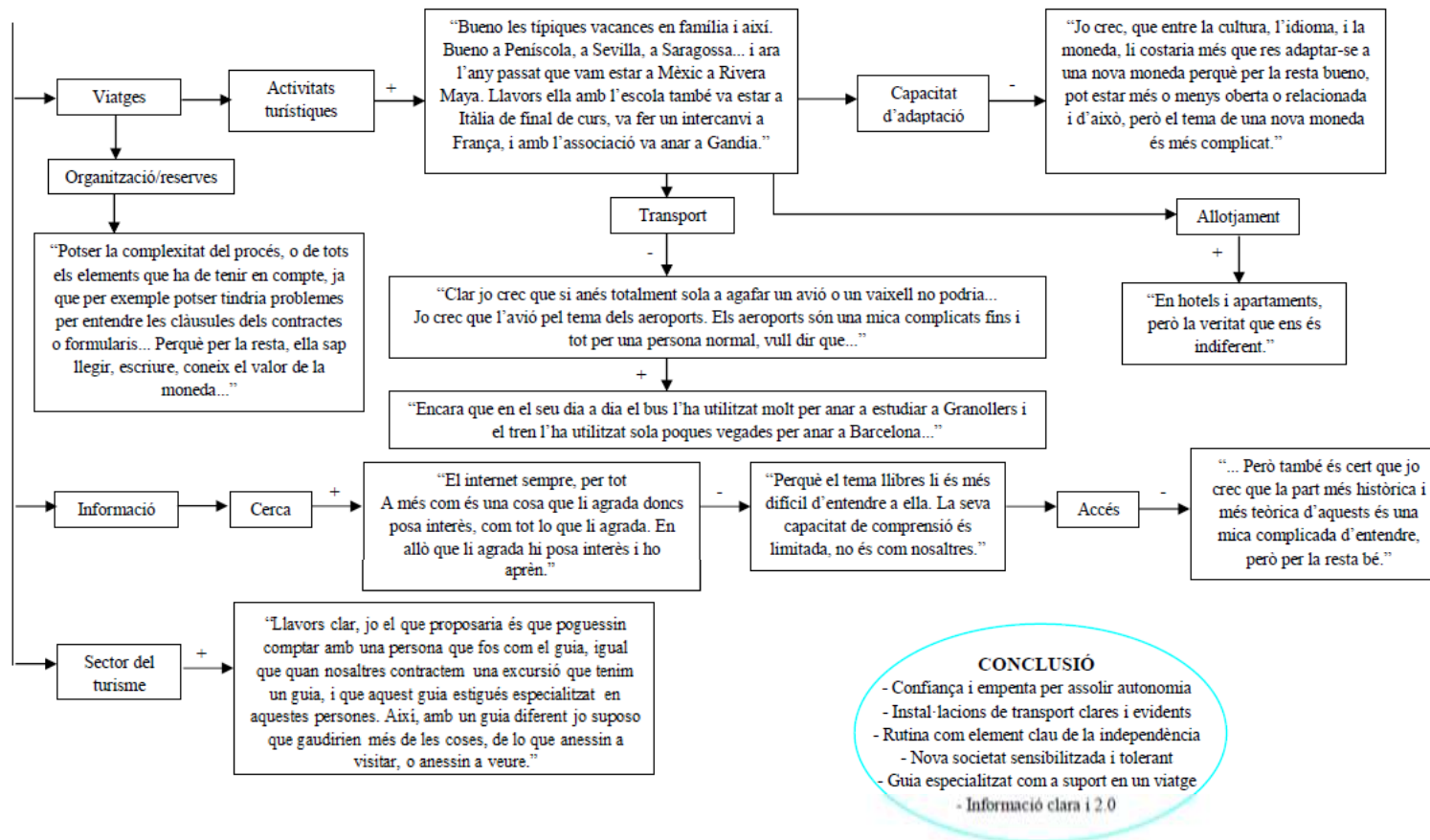
Analitzant el transport, creu que la limitació de no saber llegir correctament, la desconexió del seu ús i la instal·lació auditiva deficient li complicaria la tasca d'utilitzar-lo de manera individual. És cert, que molts professionals l'han recomanat que l'ajudi a desenvolupar noves habilitats, noves rutines entorn del transport però, tot i així, per la por que li genera ho ha fet.

Respecte a la cerca de la informació, ella reconeix que el mitjà de cerca que utilitza la seva filla és l'Internet. Afirmar que disposa d'alts coneixements, els quals sorgeixen d'una elevada motivació i un profund interès en aprendre tot lo relacionat amb la tecnologia. D'altra banda, l'accés de la informació és realment difícil degut al format complexa de redacció que s'observa per exemple en els fulletons, entre altres. A més, si es valora el personal del sector turístic, més concretament la tasca del guia, ella considera que haurien d'adaptar el seu llenguatge a un nivell més comprensible i senzill per tal de que aquest segment pugui seguir el fil conductor de qualsevol visita.

5.4.3 Mare 3.

La Mare 3 és una dona que sempre ha intentat oferir a la seva filla una vida normalitzada a partir de l'establiment de rutines, la comprensió i la paciència. Una mare que des de sempre ha lluitat per la igualtat i la inserció d'aquest col·lectiu en la societat.

Font: Elaboració pròpia.

Una missió que comparteix amb l'associació i que intenten portar a terme mitjançant els viatges d'estiu, els quals fomenten la relació de grup i amb l'exterior.

Sobre la vida quotidiana, ella considera que té un dia a dia molt monòton a causa de la falta d'una feina. Però tot i així, creu que a l'hora de desenvolupar les seves tasques diàries és molt autònoma. Inclús, aquesta independència es veu millorada quan es troba sola casa seva. D'altra banda, però, sí que és cert que quan una situació se li presenta de manera complicada o ella es sent desorientada demana un suport.

En relació a la qualitat de vida, ella valoraria que en un futur la seva filla assolís l'emancipació, encara que reconeix que serà complicat degut a la decadència del mercat labor actual.

Observant a la societat, ella és conscient de que no totes les persones disposen del mateix nivell de tolerància i solidaritat, i que sempre existeix la possibilitat de que algú s'intenti aprofitar d'ella o, tot lo contrari, que dediquin un temps en ajudar-la.

Pel que fa a l'autonomia, ella li proporciona la independència pròpia d'una persona de la seva edat; si li reclama més oci nocturn o sortir amb els amics, ella li ofereix la seva confiança per fer-ho, tot i mantenint unes normes com qualsevol persona. A més, quan es tracta de situacions noves, ella s'encarrega de donar-li un suport al principi per tal de que agafi seguretat en aquell ambient o tasca i en futures ocasions sigui capaç de fer-ho de manera independent. Per tant, ella com a mare és conscient que degut a la discapacitat que pateix la seva filla sempre tindrà un límit, com el viatjar sola, però també és cert que amb l'ajuda d'una persona el pot solvatar. D'altra banda, creu que la sobreprotecció en aquests casos és inevitable i admet moltes vegades la tracta com si fos més petita, li fa més preguntes o li està al darrera.

Fent referència a la comunicació i relació, ella la defineix com una persona tímida y vergonyosa en el moment de conèixer a gent nova, encara que una vegada donat el primer pas és molt sociable. No obstant, tant en l'escola de secundària com a l'escola de perruqueria i estètica va patir un cert aïllament social perquè ella es veia diferent i moltes persones la tractaven com a tal. Situació que li va causar un augment de la seva timidesa i inseguretat.

Pel que respecta al viatjar, com a mare sempre ha tingut en compte la seva opinió per anar de viatge, inclús en aquelles situacions que no volia anar i ha respectat la seva decisió de quedar-se a casa. Tant amb l'escola, com amb l'associació i com amb la

família la seva filla ha estat en destins diversos, tant nacionals com internacionals, realitzant viatges vocacionals com intercanvis. Tot i que sempre s'ha adaptat el màxim possible a aquestes, ella considera que l'ítem que més dificultat li causaria a l'hora d'aclimatar-se és la moneda, ja que fora de la Unió Europea canvia i tornar a comprendre un nou valor li seria costós.

En termes d'organitzar i reservar un viatge, ella sempre ho realitza a través d'internet o agències de viatges. Pel que fa a la realització dels tràmits de reserva, ella considera que, tot i que la seva filla disposa dels coneixements de lectura, escriptura i valor de la moneda, no podria realitzar-los de manera individualitzada degut a un format compost per termes i conceptes amb un cert grau de complicació, com és el cas de les clàusules, que, fins i tot, a les persones normals ens costa d'entendre.

Durant els viatges realitzats, majoritàriament el tipus d'allotjament utilitzat ha estat l'hotel i l'apartament, tot i que la mare afirma que no té preferències, s'adapta a tot. Quant al transport, la mare emfatitza que tant la gestió de les instal·lacions dels vaixells com dels avions, sobretot els aeroports, obstaculitzen a aquest segment el seu ús provocant, d'aquesta manera, la impossibilitat d'una utilització particular.

Entorn a la cerca de la informació, ella reconeix totalment que l'Internet és un mitjà al qual la seva filla ha prestat un gran interès i ha aconseguit dominar en gran mesura. A més, tal i com esmenta la mare, l'ús d'aquest li suposa més fàcil que la utilització de llibres o guies degut a la menor capacitat de comprensió que disposa. En termes d'accés, ella reconeix que sí que es cert que la seva filla de record sempre ha portat algun tríptic o fulletó d'alguna de les visites realitzades, però també és cert que part d'aquesta informació, com per exemple la història o la teoria, és molt enrevessada de comprendre.

Com a proposta final, ella suggereix que el sector del turisme posi a la disposició d'aquest col·lectiu d'una persona que pogués oferir-los suport durant els seus viatges, com un guia especialitzat. D'aquesta manera, qualsevol usuari es plantejaria l'opció de viatjar de manera individual.

5.4.4 Conclusions extretes.

En primer lloc, en relació a la de qualitat de vida, les tres mares són conscients que cada vegada més s'observen més recursos destinats a afavorir els drets d'aquest col·lectiu, com per exemple les associacions, però també és veritat que detecten una mancança: una independència econòmica. Una independència impossible d'assolir a causa de la

disminució de les ajudes econòmiques per part de l'administració pública o l'escàs mercat laboral focalitzat a aquest segment. A més, sense aquesta, s'elimina qualsevol tipus de possibilitat d'emancipar-se, d'aconseguir una autonomia quasi total.

En segon lloc, pel que a la societat respecte, tant la Mare 1 com la Mare 3 contemplem una discriminació i un dèficit de tolerància en aquesta tot ocasionant un detriment a la igualtat i un menyspreu a la persona com a tal. Una situació que comporta l'escassetat de serveis i oportunitats dirigits cap aquest col·lectiu i un deteriorament de la persona en aspectes clau com són la seguretat, l'autoestima i l'autodeterminació.

En tercer lloc, en l'àrea de la seva vida quotidiana es detecta, tant si disposen o no de vida laboral, la instauració d'una sèrie de rutines per part dels progenitors per tal de incitar la seva autogestió. Una autogestió recolzada per uns suports puntuals que s'ofereixen depenent completament de les característiques de l'individu. Per contra, les tres mares, són conscients que aquest fet les ha comportat a oferir-los una sobreprotecció, en moltes ocasions, innecessària. Aquesta, perjudica notablement en el desenvolupament de les seves capacitats al mateix temps que suposa l'autoconvenciment de l'usuari de posseir unes falses limitacions que han estat creades pels pares. Un fet que és realment perjudicial des del moment en que entorpeix el creixement de l'individu.

En quart lloc, entorn a la comunicació i relació, les mares afirmen que els seus fills es senten diferents de la resta de persones ja que són conscients dels obstacles específics que disposen a l'hora de realitzar diverses tasques i de l'etiqueta discriminatòria que se'ls adjudica. Un succés que influeix en la personalitat de l'individu tot creant-li inseguretat i timidesa a l'hora de relacionar-se. Dos trets que, mitjançant la projecció de confiança i semblança per part de la societat i del seu entorn habitual, poden patir una millora.

En cinquè lloc, en quant a l'autonomia, elles observen que en el seu dia a dia l'assoleixen de manera prou eficient, encara que en termes de viatges la situació canvia en gran mesura. Quan surten del seu entorn habitual es troben amb tessitures desconegudes o poc freqüents, les quals els ocasionen confusions a l'hora d'afrontar-les. Per aquest motiu, les mares consideren la seva incapacitat per viatjar de manera totalment individualitzada, encara que reconeixem l'avenç que els suposaria una persona de suport per la superació del problema.

En sisè lloc, fent referència als viatges els seus fills han pogut gaudir d'un gran nombre de viatges, exceptuant el caràcter poc viatger de la Mare 1. Uns viatges d'àmbit nacional, excloent a la filla de la Mare 3 que també ha viatjat a l'estranger, que han estimulat les relacions de grup i la integració social. Durant aquests viatges, el tipus d'allotjament comú dels seus fills ha estat l'hotel, encara que no esmenten cap problemàtica específica amb la resta. D'altra banda, en termes generals, els transport els contrarien i els retenen bastant. Tan sols la filla de la Mare 3 ha utilitzat el bus o el tren de manera individualitzada en la seva quotidianitat, pel que fa a la resta en cap situació i molt menys per viatjar. El principal motiu la inseguretat i confusió, i en algun cas por, les seves instal·lacions, sobretot emfatitzant el cas dels aeroports. Una situació que els limita totalment a l'hora de viatjar i, per tant, si no s'observa cap millora se'ls reduirà les seves possibilitats de lleure.

En setè lloc, pel que fa a la capacitat d'adaptació en un supòsit de viatjar a destinacions estrangeres, l'ítem al que més els costaria adaptar-se és la moneda, tot i també valorant la dificultat que representaria l'idioma. Un fenomen que sense l'ajuda d'una persona no podrien solvatar.

En vuitè lloc, respecte el tema de la informació elles confirmen que el mitjà de cerca més utilitzat entre els seus fills és l'Internet, un mitjà que ha adquirit un impressionant ressò i que ha despertat un alt interès en totes les persones del món. Creuen que la informació obtinguda en aquest és menys complexa que la que poden trobar en un llibre o guia. A més, al disposar de smartphones o d'ordinadors portàtils poden buscar i rebre informació de qualsevol cosa en un temps real i de manera més dinàmica.

En novè lloc, analitzant el sector del turisme reivindiquen major sensibilització cap aquest col·lectiu per part dels professionals i la creació de serveis turístics adaptats a les seves demandes, com el cas dels guies acompanyants. Unes peticions que, si es portessin a terme, s'aconseguiria un increment del turisme d'aquest nínxol de mercat al mateix temps que es consolidarien uns serveis de major qualitat i accessibilitat que no només beneficiarien als turistes en clau sinó que també afavoriria als residents que tinguessin les mateixes necessitats.

6. Conclusions

Al inici d'aquest projecte s'ha plantejat un objectiu principal que consisteix en definir les necessitats dels usuaris amb discapacitat intel·lectual entorn al lleure i al turisme. Un objectiu que s'ha desplegat en dos de secundaris. Primerament, conèixer les barreres existents i, seguidament, definir les limitacions implícites i autoimposades sempre en relació al col·lectiu objecte estudi.

Es considera que s'ha donat resposta a tots els propòsits de l'estudi i, a continuació, es detallen els arguments que aporten solidesa a aquesta afirmació.

6.1 Necessitats, limitacions i barreres detectades.

Primerament, les **necessitats** definides són les següents:

❖ Persona de suport.

Disposar d'una persona de suport durant aquells moments puntuals que els solen causar inseguretat o desconfiança. Durant un viatge, les situacions poden ser diverses ja que depèn completament de l'individu, però en termes generals les més destacades són realitzar reserves, agafar el transport, comunicar-se amb persones desconegudes i adaptar-se a nous ítems de la destinació (cultura, idioma, moneda).

❖ Consolidació de l'autonomia, eliminació de la sobreprotecció.

Estimular l'autonomia mitjançant la confiança i els ànims a no tenir por a quelcom desconegut per part del seu entorn familiar. Oferir-los un impuls per tal de disposar de la seguretat i l'autoestima necessària per afrontar realitats i circumstàncies diverses. Ara bé, evitant qualsevol signe de sobreprotecció per part dels pares que l'impedeixi el seu creixement en nous àmbits i aspectes com els que proporciona el turisme sobretot en el cas dels residents de poblacions més petites que solen patir una de major.

❖ Independència econòmica.

Assolir una independència econòmica per tal d'assegurar un pressupost a destinar en el seu lleure i turisme. Per tant, aquest fet comportaria aconseguir una situació laboral estandarditzada al mateix temps que obtenir un major suport per part de l'administració pública.

❖ Tracte normalitzat.

Obtenir per part dels professionals del sector turístic un tracte normalitzat i sense cap

mena de consideració especial. Tot i defensar la sensibilització i tolerància d'aquest, ells desitgen no rebre cap tipus de tracte de pena o de rebuig, tot gaudint del servei com una persona més.

❖ Informació clara, senzilla i dinàmica.

Disposar, en el moment de realitzar la cerca, de tot tipus d'informació en un format clar, senzill, dinàmic y visual. Evitar els llargs paràgrafs i adaptar la complexitat del text el màxim possible per tal de que la comprensió i la retenció d'aquesta sigui viable.

❖ Instal·lacions i serveis adaptats.

Disposar de pictogrames i senyalitzacions clares en tot tipus d'instal·lacions dels serveis turístics, com és el cas del transport (aeroports, tren i metro sobretot) i dels museus. Optimitzar l'accés i l'ús d'aquest per tal d'oferir a aquest col·lectiu l'oportunitat del seu gaudiment de manera individualitzada.

Seguidament, les **limitacions implícites i autoimposades** detectades són les següents:

❖ Sentir-se diferent.

Pateixen un autoconvenciment de que són diferents, tot comparant-se amb la resta de persones que formen part del seu entorn habitual o de la societat. Un fet que, en algunes circumstàncies, pot ocasionar una pèrdua de la motivació, un increment de la inseguretat i una accentuació de la timidesa.

❖ Incapacitat de viatjar sol.

A causa d'una convivència en un entorn de sobreprotecció, s'estableixen unes limitacions falses en l'usuari amb discapacitat que s'acaben assimilant com a reals, com és el cas de la capacitat de viatjar sol o la capacitat d'adaptació als ítems propis d'una altre destinació. Una situació que, en un cas extrem, pot comportar un aïllament.

Per finalitzar, les **barreres existents** definides són les següents:

❖ Nul·la participació de l'administració pública.

Ni les associacions, ni les famílies, ni els propis usuaris reben cap mena de subvenció, ajuda o recurs per tal d'assegurar el seu benestar en el seu temps de lleure i turisme. Una ignorància per part de l'administració que comporta una major dificultat en l'assoliment del benestar en una de les àrees més importants de l'individu.

❖ Societat discriminatòria i intolerant.

S'observa una intolerància, una discriminació i una baixa sensibilització en una part de la societat actual. Un fet detonant pel rebuig o la no integració d'aquest col·lectiu tant

en la seva vida quotidiana com en el seu temps lliure i d'oci. L'establiment d'una etiqueta, com és la de discapacitat, que incomoda i dificulta la inserció dels usuaris que la tenen.

❖ Instal·lacions d'establiments i serveis turístics sense adaptar.

Com s'ha esmentat en les necessitats, les instal·lacions dels establiments i serveis turístics actuals no estan adequades a aquest nínxol de mercat, per tant, òbviament es consideren una barrera directe. D'altra banda, una situació similar és la del servei de guiatge, el qual a vegades no sol adaptar-se. Un fet que segueix sense facilitar una comprensió i gaudiment de l'experiència.

❖ Accés a la informació dificultós.

La informació oferta pel sector del turisme, concretament en els fulletons o tríptics, sol ser estàtica i complexa, sobretot si fem referència als propis entregats en visites o excursions. Pels usuaris disposen d'un efecte "souvenir", els ajuden a recordar que han estat allà sense acabar de comprendre la seva finalitat, tot allò que els pretenen transmetre.

6.2 Mancances i obstacles de recerca.

Fent referència a les mancances i obstacles de recerca, primerament s'ha de valorar que ha estat un projecte que ha requerit de constància, paciència i temps d'execució.

L'elecció de les associacions i la confirmació d'aquestes no ha estat un procés fàcil. Des del grup Dincat s'ha contactat amb una quinzena d'associacions, de les quals s'han rebut resposta de tres associacions. Un procés que ha durat dos mesos, tot enviant reiteradament correus electrònics de petició d'entrevistes, realitzant trucades i quasi sense obtenir resposta. Una vegada realitzat el primer contacte, s'ha realitzat una sèrie de visites per tal d'explicar amb més detall l'objectiu del projecte i comprovar l'adequació dels usuaris d'aquestes. En aquest punt del procediment, ha estat quan s'ha descartat una de les associacions i per tant, s'han reduït més l'escala i l'àrea d'estudi.

La selecció de la mostra també ha sigut un procés complicat per part de les associacions. Ha costat trobar gent amb la voluntat de col·laborar i que complís les condicions del perfil cercat, fins al punt de convertir-se en un procés de dos mesos. La majoria, tenen una por i inseguretat en relació a la possible utilització de la informació proporcionada al projecte, d'altres són totalment reticents a aquest tipus de projectes-

Per últim, com a mancança del projecte fer referència a l'impossible aplicació dels resultats de manera totalment general entorn al col·lectiu de discapacitat intel·lectual de nivells intermitents i limitat ja que el projecte s'ha dut a terme a una escala reduïda.

6.3 Orientació d'investigacions futures.

A partir de la informació obtinguda en aquest estudi, realitzat a petit escala, recomanaria la realització del mateix tipus d'estudi augmentant la mostra. Una de les maneres pot ser estudiar el mateix col·lectiu però ampliant l'àrea geogràfica a estudiar, com per exemple a l'àmbit de les quatre províncies de Catalunya. D'altra banda, no s'ha d'oblidar que estem fent referència a un petit col·lectiu que forma part del turisme accessible, per tant es podria ampliar la mostra entorn a els diferents tipus de discapacitats que existeixen. Ambdues opcions proporcionarien una visió més general i amplia del que realment necessiten, tant un o com els diferents segments, durant el seu temps de lleure i turisme.

Seguidament, també seria de gran interès estudiar l'altre cara de la moneda, l'oferta. Una vegada es disposa del coneixement de les necessitats, recomanaria l'anàlisi de l'oferta del sector del turisme tenint en compte quins serveis proporciona, com els proporciona, qui té accés a aquestes, com prepara als professionals,... És a dir, contraposar la informació obtinguda pels demandants, amb les tasques que realitza el sector del turístic a l'actualitat.

Per últim, recomanaria la realització d'una investigació focalitzada en l'administració pública i la seva implicació pel que al lleure i al turisme dels col·lectius menys valorats respecte. Un projecte que podria tractar àrees com per exemple la valoració, per part d'aquesta, del dret essencial de qualsevol individu a disposar d'un gaudiment del seu temps de lleure, qui i com decideixen el tema de les subvencions econòmiques, la inexistència d'una subvenció o proporció de recursos específica per l'oferta d'un oci de qualitat,...

7. Bibliografia

7.1 Llibres.

- Ayuso, Cristina de la Cruz. (2003). *Los retos del ocio y la discapacidad del siglo XXI: Actas de las V jornadas de la Cátedra ONCE Ocio y Discapacidad*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- Buhalis, Dimitrios i Simon Darcy. (2010). *Accessible tourism: Concepts and issues*. Channel View Publications.
- Lázaro Fernández, Yolanda. (2004). *Ocio, inclusión y discapacidad*. (1a ed.). Bilbao: Universidad de Deusto.
- Novell, Alsina, Pere Rueda i Luis Salvador Carulla. (2004). *Salud mental y alteraciones de la conducta en las personas con discapacidad intelectual, Guía práctica para técnicos y cuidadores*. (2ª ed.). Madrid: FEAPS.

7.2 Articles de revistes electròniques.

- Darcy, Simon i Dickson, T. (2009). A Whole-of-Life Approach to Tourism: The case for Accessible Tourism Experiences. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 16(1), 1-35. Recuperat 03 Desembre 2013, a https://vpngateway.udg.edu/S1447677000000450/,DanaInfo=ac.els-cdn.com+1-s2.0-S1447677000000450-main.pdf?_tid=2d5af0d4-17d8-11e4-ab5d-00000aab0f27&acdnt=1406717977_73a430797eeb9007c4a16f6c8891e247
- Molina Hoyo, Mónica; Cánoves Valiente, Gemma. Turismo accesible, turismo para todos: la situación en Cataluña i España. *Cuadernos de turismo*, 25, 25-44. Recuperat 11 Novembre 2013, a http://riberdis.cedd.net/bitstream/handle/11181/3796/turismo_accesible_turismo_para_todos.pdf?sequence=1
- Schalock, Robert L. (2009). The New Definition of Intellectual Disability, Individual Supports, and Personal Outcomes. *Siglo Cero: Revista Española de Discapacidad Intelectual*, 40(1), 22-39. Recuperat 11 Novembre 2013, a <http://sid.usal.es/idos/F8/ART11724/Schalock.pdf>

Smith, Ralph W. (1987). Leisure of disabled tourists: Barriers to participation. *Annals of Tourism Research*, 14, 376-389. Recuperat 03 Desembre 2013, a

https://vpngateway.udg.edu/0160738387901095/,DanaInfo=ac.els-cdn.com+1-s2.0-0160738387901095-main.pdf?_tid=89b68e02-17d7-11e4-b75a-00000aab0f26&acdnt=1406717702_51d28af64a98d3d7eff644de60e5a9b8

Verdugo Alonso, Miguel Angel, (2002). Análisis de la definición de discapacidad intelectual de la asociación americana sobre retraso mental de 2002. *Siglo Cero: Revista Española de Discapacidad Intelectual*, 34 (1). Recuperat 11 Novembre 2013, a

http://riberdis.cedd.net/bitstream/handle/11181/3050/analisis_definicion_discapacidad_intelectual_asociacion_americana_sobre_retraso_mental.pdf?sequence=1&rd=0031660611298634

7.3 Tesis doctorals.

Garcia Baró, Margarida. *Avaluació de la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual en els Centres Ocupacionals i Centres Especials de Treball* [en línia]. Barcelona: Universitat Ramon Llull de Barcelona. Departament de Psicologia, 2007.

<<http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/9257/GarciaBaro1.pdf?sequence=1>>. [Consulta: 07 Octubre 2013]

7.4 Documents legals.

Declaració de Manila sobre el Turisme Mundial, Manila, 27 de setembre de 1980. (Organització Mundial del Turisme [en línia], pàg. 7-13). <<http://bidaietiko.files.wordpress.com/2010/12/declaracion-de-manila1.pdf>>. [Consulta: 11 Novembre 2013].

Espanya. Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social. (Butlletí Oficial de l'Estat [en línia], núm. 289, 03-12-2013, pàg. 1-38).

<http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2013/12/03/pdfs/BOE-A-2013-12632-C.pdf>. [Consulta: 13 Gener 2014].

7.5 Pàgines web.

Departament de benestar social i família, Generalitat de Catalunya. (2013).

Estadístiques de persones amb discapacitat. Recuperat 13 Gener 2014, des de

<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.6e02226e86d88424e42a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=ea9b423aa06a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=ea9b423aa06a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

Departament de benestar social i família, Generalitat de Catalunya. (2010). *Introducció*.

Recuperat 13 Gener 2014, des de

<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.6e02226e86d88424e42a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=ea9b423aa06a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=ea9b423aa06a4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>
<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.cb7c44c1c72cf6b43f6c8910b0c0e1a0/?vgnextoid=cf477fd493af5210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=cf477fd493af5210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

Marina Diotallevi, Cap del Programa d'Ètica y Dimensiones Sociales del Turismo Organizació Mundial del Turisme. (2013). *Informe sobre el turisme accessible*.

Recuperat 26 Gener 2014, des de

http://dtxtq4w60xqpww.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/2_-_m._diotallevi_-_informe_sobre_el_turismo_accesible_web.pdf

Organització Mundial de la Salut. (2014). *Health tòpics, Disabilities*. Recuperat 07

Octubre 2013, des de <http://www.who.int/topics/disabilities/en/>

Taleb Rifai, Secretari General de la Organització Mundial del Turisme. (2013).

Recomendaciones de la OMT por un turismo accesible para todos. Recuperat 07 Octubre 2013, des de

<http://dtxtq4w60xqpww.cloudfront.net/sites/all/files/docpdf/accesibilityesacc.pdf>

8. Annexes

8.1 Transcripció de les entrevistes.

Respecte a la reproducció de les entrevistes s'ha elaborat una transcripció literal de les 8 realitzades.

Entrevista Persona amb DIN

Sexe: *Dona*

Nivell Discapacitat i Necessitat de Suports: *Limitat*

Associació: *Afadis Baix Montseny*

Població Residència: *Santa Maria de Palautordera*

6 de Maig, 2014

Preguntes “Trencar Gel”.

Parla'm sobre tu...

1. A que et dediques? Com vas trobar la feina?

A res, no treballo. Cada dia vinc a l'associació a fer coses que ens encarreguen o activitats.

Vida Quotidiana.

2. Vius sol?

- a. No: Amb qui? Per què? En quines coses ajudes a casa? T'agradaria viure sol? Per què?

Visc amb els meus pares i el meu germà a Palau.

No és que no vulgui viure sola, però si ho fes segurament estaria en un pis amb gent com nosaltres, en pisos tutelats, amb monitors que mirin com rentes la roba, com fas la compra, que t'acompanyen, que t'ajuden a mirar i saber com has gastat els diners, que hi ha per dinar... Això sí que m'agradaria, més endavant potser sí amb els meus pares sí que ho parlaria.

Per tant si no estiguessis sola del tot, si que t'agradaria independitzar-te no?

És que jo no puc viure sola del tot, jo prenc una medicació i haig de tenir algú al costat que vigili si s'acaba...

3. Parla'm una mica sobre les coses que fas durant la setmana (rutines).

Amb els pares, m'agrada molt anar a buscar espàrrecs, em relaxa moltíssim. M'aclareixo molt. M'agrada la muntanya, caminar pel bosc, i no per asfalt.

4. Quant de temps passes a l'associació? Quines activitats fas?

Venim la Mireia, jo i en Manel cada dia. Els altres estan a l'escola. Perquè nosaltres no teníem on anar i vam decidir venir, amb en Manel que ens ve a buscar.

5. Què és el que més t'agrada de l'associació?

Aquí a l'associació fem gerros, d'aquests que són... de ceràmica. Ens els encarreguen, una noia i els fem. Llavors fem coses de... com es diu, de suro. Llavors sortim a caminar, a fer esport, que a mi m'agrada molt. Sí fem moltes sortides, encara que hi ha molts que no poden, els costa més caminar, que respiren pitjor... i no sé. Ens ho passem molt bé, sort que tenim un centre adequat i un centre que s'ha fet, aquest centre aquí, sort.

6. Quines activitats fas en el teu temps lliure?

Mm, això sí que... Doncs no sé, en el meu temps lliure faig moltes manualitats, m'agraden molt. També pintar-me les ungles a casa, veure series de televisió els dissabtes com La Riera, però molt de mirar la televisió tampoc sóc. Sóc més activa, anar a caminar, o fer cosetes com manualitat que m'hagin encarregat.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

7. Com definiries la relació amb els teus pares?

Bona, però a vegades tenim alguna discussió. Amb el meu germà també a vegades, encara que ara estem bé, però com té 25 anys també tenim les nostres cosetes. M'és més difícil amb ell, no sé a vegades passa que dius "fes-me una coseta... No, no sé que". Ell també té una edat, i jo també faig les meves coses, no sé és diferent.

8. Qui és el teu millor amic? Com el vas conèixer? Fa molt de temps? Per què consideres que és el teu millor amic?

Vaig conèixer els meus amics a l'escola, a l'Escola Montserrat Montero de Granollers. Parlo amb ells a vegades per telèfon i res molt bé, jo me'ls estimo molt als meus amics. Són com la meva família, mai em fallaran.

9. Quines activitats t'agrada fer amb ells?

No surto amb els amics perquè tinc amics de més lluny com la Garriga, de Cardedeu. Però clar, com no sé anar amb tren ni anar amb autocar doncs... és que com no sé fer servir els diners, no sé com van els canvis ni res. És més complicat anar-hi.

10. Quines coses t'agradaria que canviessin en la relació amb la teva família? I amb els amics? (sobreprotecció vs autonomia personal)

Res... Bueno a vegades em barallo una mica però lo normal.

11. Quines dificultats trobes quan et relaciones amb gent desconeguda?

M'és més fàcil relacionar-me amb gent que conec. Amb gent que no conec, no tinc tant... si no el conec no puc saber ni com és ni com... no sé.

Però tu et consideres una persona tímida?

No, jo no sóc una persona tímida, sóc activa, m'agrada parlar, conèixer persones noves... si algú està molt deprimit jo li dono suport.

I en el cas de fer una activitat amb gent que no coneixes, com et relaciones?

Bé però depèn de quina persona, no sé... de com jo la vegi.

12. En quines situacions t'has sentit aïllat? Quines creus que varen ser les causes?

A veure, si hi ha una persona que és molt "tiquismiquis" com... m'entens no? Si et parla d'una manera molt autoritària.. no. Imagina una persona i et tracti d'una manera que no... jo li dic "escolta, a mi no m'agrada que em tractin així". Jo sempre ho dic si no m'agrada. En canvi una persona que se t'acosta, que és amable... no sé, com en Manel... Per mi en Manel és una persona molt especial, molt especial. Ell entén de lo que ens passa, em sento mol a gust. Però és depèn de la persona...

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Motivacions.

13. Per què t'agrada viatjar?

Perquè estic amb els amics o veig llocs nous... I puc tirar moltes fotos. M'agrada molt la fotografia.

14. Quantes vegades has viatjat? A quins llocs has anat?

He viatjat amb l'escola a Madrid i vaig visitar la Puerta del Sol, on hi havia molta gent del Madrid. I el viatge en general va ser llarg però va estar molt bé. Vaig anar amb els mestres i els companys i ens vam allotjar a un hotel. Vaig fer moltes fotos, tant a Madrid com als meus companys.. els vaig caçar dormint.

I com vas trobar el personal de l'hotel?

Bé, molt bé. No hi va haver cap problema.

Qui va organitzar el viatge?

La TVA (Trànsit a la Via Adulta), perquè clar ja som adults.

15. Que és el que més et va agradar d'aquestes experiències?

M'agrada molt fer fotografies als llocs. També amb els meus pares vaig estar a Roma, al País Basc, a Canàries... i molt bé molt bé. A mi em va agradar molt Roma, el menjar d'allà... les pizzes.

I que prefereixes viatjar amb els pares o amb l'associació?

Amb els meus pares... però no sé. Si pugues viatjar amb els amics també ho faria. És que és molt difícil.. difícil no, complicat. No sabia que fer si se m'escapa el tren o l'AVE, o qualsevol...

16. T'agradaria viatjar més? Quin és el motiu pel qual no ho fas?

A mi m'agrada viatjar, però no som viatjants a casa. Al meu pare li agrada molt la cultura i li agradaria molt viatjar a algun lloc... com els Pirineus... i és que val molts diners i clar, això no sé, potser més endavant...

Poder de decisió.

17. Qui sol escollir les destinacions a on viatges? Per què?

Els meus pares. Ells m'ho han proposat i a mi em va bé.

18. Qui reserva els teus viatges/excursions?

Els meus pares o l'associació, jo mai ho he fet, és difícil. I clar amb el tema d'Internet... reservar per internet amb la targeta et poden estafar, clar poses les teves dades... considero que pot ser perillós. Nosaltres anem a agències de viatges i això...

a. T'agradaria fer-ho tu mateix? Que és el que et dificulta? Quines ajudes necessaries per resoldre-ho?

No, perquè per mi és difícil. Jo no sabia que fer.

Cerca i Accés a la Informació.

19. Quins mitjans sols utilitzar per cercar informació de llocs o per viatjar? (guies, webs, opinions família & associació...) Per què?

Jo buscar informació.. no busco. Jo quan busco, busco imatges, receptes, manualitats.. i utilitzo internet o el youtube. Jo he lluitat molt per escriure... he lluitat i si una cosa la vull fer, l'he fet.

a. Quines dificultats t'has trobat?

Al principi va ser difícil, quan vaig començar a aprendre a escriure.. Mirava internet o el youtube i deia "què és això?". I vas fent.. i ara ja en sé, tinc portàtil i tot, i vaig investigant.

I sols utilitzar llibres o guies de viatge?

No.

Com valores la informació a internet? Creus que és clara?

Jo és que no miro coses escrites, jo busco més imatges, vídeos... i clar a vegades no s'escolten bé.

20. Com valoraries l'accés a la informació en els llocs on has viatjat? Que milloraries?

Bueno difícil. Jo no sabia on buscar les coses... per això no puc anar sola.

Autonomia.

21. Amb qui viatges normalment?

Amb els meus pares i amb Afadis.

a. T'agradaria viatjar sol? Per què? Quines dificultats creus que trobaries?

No, bueno, no és que no m'agradaria però si no hi fossin els meus pares segurament que no podria... necessito esta amb algú. Jo sola no em veig capaç, és molt complicat.

22. En quines situacions reclames més autonomia o independència?

Bueno, autonomia... No, a mi m'agrada estar acompanyada, és que jo sola no... a mi m'agrada parlar amb la gent...

23. Durant un viatge, en quin moment has necessitat una ajuda o suport concret?

Per exemple amb la roba, no saber que posar-me, si més abrigada o menys, no sé...

24. La vas obtenir?

a. Si: Qui te la va proporcionar? Com?

Els meus pares sempre m'ajuden o els monitors.

Capacitat d'Adaptació.

25. Que fas per orientar-te quan estàs de viatge en un lloc nou? Quines dificultats trobes?

26. Com et sentiries davant la situació de que et perds en una ciutat que no coneixes? Per què?

Malament, em posaria molt nerviosa.

- a. Que faries? Quines suports/ajudes necessaries?

No sé, trucar als meus pares.

27. Si has viatjat a l'estranger, que és el que m'has t'ha sorprès?

Sí, he estat a Itàlia.

- a. Quina dificultat et suposa trobar-te amb un idioma diferent?

L'idioma és que era molt diferent... els meus pares tampoc l'entenien, però eren ells qui preguntaven les coses.

- b. Quina dificultat et suposa trobar-te amb una cultura diferent?

Per exemple a Roma, jo no volia tirar la moneda a la Fontana di Trevi... perquè jo no ho entenia... però al final ho vaig fer. O també les persones que van tapades amb el mocador aquí, jo no ho entenc... perquè aquí no es porta.

Per tant en el cas de que anessis al Marroc, com actaries?

Em costaria... no, no podria fer igual que ells.

Activitats de Lleure i Turístiques.

28. Que t'agrada fer quan estàs de viatge? (activitats)

M'agrada visitar llocs, tirar fotografies... passejar... no sé. Sopar a restaurant m'agrada molt també.

29. Quins museus has visitat? Com has trobat l'experiència? Quina és la que t'ha agradat més i per què?

A Roma vaig visitar un, però no em va agradar que la gent no fes cas a les normes, com la de no tirar fotos... i la gent tirant fotos... Perquè clar és molt valuós tot lo que hi ha dins el museu. I clar si tires fotos es fa molt bé, es treu..

Si, bueno... m'agradava però era molt pesat. M'agradaria que fos més entretingut... perquè les coses que es pinten són maques però una vegada vistes, ja...

- a. Quines dificultats has trobat? Quines ajudes necessaries per resoldre-les?

O quan portàvem els auriculars... i clar no entenia el que deien.

30. Quin tipus d'excursions has realitzat? Com has trobat l'experiència? Quina és la que t'ha agradat més i per què?

He anat al Museu de la Cera, també una excursió a Can Torró... una mena de passeig molt maco, tot verd amb animals com vaques... molt maco. A mi m'agraden molt els animals, el bosc, la muntanya... Vam anar a Núria també amb l'escola i amb els meus pares.. molt maco també.

- a. Quines dificultats has trobat? Quines ajudes necessàries per resoldre-les?

No he trobat cap dificultat a les excursions... Jo si veig una roca molt gran, em desvio i ja està. Encara que has de vigilar... perquè hi han unes roques que rellisquen i clar..

Transport/Desplaçament.

31. Quin tipus de transport utilitzes quan viatges a una altre destinació?

El bus o l'avió.

32. Quantes vegades l' has utilitzat sol? Per què?

Jo sola mai. Amb Afadis i els monitors sí... però de moment jo sola no, no.

33. Quines dificultats trobes a l'hora d'utilitzar-los?

És que... jo si he d'anar a Granollers... és que em poso nerviosa, perquè si em diuen que haig de pagar 1,20€ al bus.. i clar ho haig de mirar i la gent de darrera diu "escolta...". La gent em posa nerviosa... i per això o venen els meus pares o em venen a buscar.

34. Quin tipus de transport utilitzes per moure't en el destí? (tren, metro, bus, taxi..)

El bus, el tren...

35. Quantes vegades els has utilitzat sol?

Mai.

Allotjament.

36. En quin tipus d'allotjaments t'has allotjat? (Hotels, apartaments, cases rurals.)

En hotels normalment.

- a. Com vas trobar l'estada en aquests establiments? Quines dificultats vas trobar?

A veure l'hotel... amb el telèfon de l'habitació pots trucar per preguntar, o amb els cartells dels horaris de l'esmorzar i això... està bé. O també que a l'entrada t'expliquen una mica...

b. Per què no has provat altres tipus d'allotjament?

No sé, també he anat a una casa de colònies però casi sempre a hotel.

37. Com valoraries el personal que t'ha atès en aquests establiments?

Bé.

Conclusió.

38. Com veus el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per a vosaltres?

No sé, jo és que per mi és complicat viatjar sola... em posaria molt nerviosa.

Necessito anar amb algú.

39. Vols aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

No... no.

Sexe: *Home*

Nivell Discapacitat i Necessitat de Suports: *Limitat*

Associació: *Aspanin*

Població Residència: *Badalona*

28 de Maig, 2014

Preguntes “Trencar Gel”.

Parla'm sobre tu...

40. A que et dediques? Com vas trobar la feina?

A res.

Has començat a fer alguna cosa, a estudiar o a fer algun taller?

No. Aquí a l'associació venia abans però no.

Vida Quotidiana.

41. Vius sol?

a. No: Amb qui? Per què? En quines coses ajudes a casa? T'agradaria viure sol? Per què?

Visc amb els meus pares i els meus fills. No, no tinc la intenció, estic bé.

Que et costa més de la convivència amb els teus pares?

Doncs res, estic molt bé amb ells, molt bé. Home alguna vegada hi ha algun problema però lo normal.

42. Parla'm una mica sobre les coses que fas durant la setmana (rutines).

Al matí m'aixeco, em prenc un got de llet amb sucre i vaig a caminar i després estic per casa. A la tarda dinem, faig la compra i anem a caminar una altre vegada. I bueno, dilluns tinc logopeda.

43. Quant de temps passes a l'associació? Quines activitats fas?

A l'associació venia abans, però ara ja no vinc.

I estàs a alguna altre associació?

No, a cap.

I quines activitats feies aquí quan venies?

L'activitat d'escriure és la que més feia.

44. Quines activitats fas en el teu temps lliure?

Doncs cap. Com tinc l'equilibri malament no puc fer res, m'entens? Em puc caure per l'equilibri. M'agrada el futbol, m'agrada córrer, però no ho puc fer.

I alguna activitat que t'agradi que sigui més tranquil·la?

Llegir m'agrada, anar al cine també, però ja està.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

45. Com definiries la relació amb els teus pares?

Bé, bona.

En quines situacions has notat una sobreprotecció?

No sempre, a vegades sí. Per exemple vaig a fer alguna cosa o agafar alguna cosa i ja em diuen "no vagis que cauràs" o baixant per les escales "vigila que no caiguis"... I ja em fa una mica de vergonya. O quan marxo sol, haig d'anar trucant cada dos per tres o sinó em truquen ells.

I això ho has parlat alguna vegada amb ells?

Sí, però ells ni cas. Jo sempre els ho dic però ells ni cas.

46. Qui és el teu millor amic? Com el vas conèixer? Fa molt de temps? Per què consideres que és el teu millor amic?

Bff et parlo de fa anys eh... Els vaig conèixer o perquè anaven amb mi a l'escola, o perquè els coneixia a la discoteca.

I aquí a l'associació?

Sí, també he conegut bastanta gent.

47. Quines coses t'agradaria que canviessin en la relació amb la teva família? I amb els amics? (sobreprotecció vs autonomia personal)

Res. Potser que no em truquessin tant o estiguin tota la estona "vigila amb això" o "vigila amb lo altre".

48. Quines dificultats trobes quan et relaciones amb gent desconeguda?

Res, a vegades tenir una mica de conversació per al principi només. Clar al principi em costa com a tothom, però després em faig amic. Més o menys em considero una persona oberta.

49. En quines situacions t'has sentit aïllat? Quines creus que varen ser les causes?

No, no m'he sentit mai aïllat.

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Motivacions.

50. Per què t'agrada viatjar?

Perquè com no tinc res més a fer doncs... a viatjar. Però clar, amb l'Insero no m'agrada perquè són persones molt grans i no van a llocs de jovent, és lo que passa. Aquí per exemple a l'associació per el jovent està molt bé. I l'Insero no m'agrada per això, hi vaig perquè van els meus pares però no m'agrada.

Que trobes a faltar quan viatges amb l'Insero?

Doncs el jovent, les activitats sempre són les mateixes... anar a visitar el museu, l'església.

I llavors sol no has viatjat mai?

Abans sí, però ara no.

51. Quantes vegades has viatjat? A quins llocs has anat?

He fet varis viatges. M'he visitat quasi tota Espanya, he estat a tot arreu, Tenerife, Las Palmas, Andalusia, Murcia... per tot arreu.

52. Que és el que més et va agradar d'aquestes experiències?

Ja fa uns 4 o 5 anys que viatjo amb l'associació i m'agrada tot. Mira ara per Setmana Santa vam fer una caminada i vam muntar a cavall, i em va encantar. Bueno, tot. M'agraden les coses actives.

53. T'agradaria viatjar més? Quin és el motiu pel qual no ho fas?

Home, si pogués sí.

I sol et veuries capaç?

Sol podria, però no crec. Perquè estic bé, no? però no sé si ho faria ara per la meva estabilitat.

I si tinguessis algun tipus de suport?

Sí, sí anés amb una altre persona sí.

Poder de decisió.

54. Qui sol escollir les destinacions a on viatges? Per què?

Parlo una mica amb els meus pares per veure on volen anar, però igualment són dos contra un, sempre guanyen ells. Comencem "a mi m'agrada aquesta, a mi no, a mi m'agrada molt l'altre, doncs a mi tampoc..." Però és igual, són dos a un.

55. Qui va organitzar aquests viatges?

Normalment l'Insero. Menys quan vam anar a Andorra i dos creuers que vam fer que els vam organitzar nosaltres, anant a l'agència.

56. Qui reserva els teus viatges/excursions?

Els pares.

- a. T'agradaria fer-ho tu mateix? Que és el que et dificulta? Quines ajudes necessaries per resoldre-ho?

No, perquè jo no puc fer-ho. Estic incapacitat i per tant no tinc la opció per fer-ho per mi mateix.

Cerca i Accés a la Informació.

57. Quins mitjans sols utilitzar per cercar informació de llocs o per viatjar? (guies, webs, opinions família & associació...) Per què?

L' Internet. Amb el mòbil ho busco tot.

I per exemple no utilitzes llibres o guies?

Guies alguna vegada sí... Però casi sempre l'Internet.

- a. Quines dificultats t'has trobat?

Cap, no en trobo. Les webs estan bé... a vegades hi ha alguna que és més difícil de fer servir, però estan bastant bé.

58. Com valoraries l'accés a la informació en els llocs on has viatjat? Que milloraries?

Bé. A vegades és una mica complicat però bé.

Autonomia.

59. Amb qui viatges normalment?

Amb els meus pares, amb l'Inserso.

- a. T'agradaria viatjar sol? Per què? Quines dificultats creus que trobaries?

Sí m'agradaria, però no puc.

60. En quines situacions reclames més autonomia o independència?

És que quan viatges amb l'Inserso has d'anar tots junts... No pots fer coses tu sol.

I quan viatges amb l'associació?

Tampoc, sempre anem junts.

61. Durant un viatge, en quin moment has necessitat una ajuda o suport concret?

Jo ajudes no he necessitat mai. L'única vegada va ser quan vaig anar a Camprodon amb l'associació, en les excursions una miqueta, però no, cap problema. Normalment no he tingut problema.

Capacitat d'Adaptació.

62. Que fas per orientar-te quan estàs de viatge en un lloc nou? Quines dificultats trobes?

Preguntant a la gent, o jo o el meus pares, a al gent que va pel carrer. O quan anem al supermercat amb els meus pares que ho han canviat tot de lloc sóc jo qui pregunta “escolta on està el pernil dolç” o “on està lo altre”. A vegades els meus pares no volen preguntar, i clar preguntant és més ràpid.

63. Com et sentiries davant la situació de que et perds en una ciutat que no coneixes? Per què?

Bueno, jo mai m’he perdut.

- a. Que faries? Quines suports/ajudes necessaries?

Trucaria a algú amb el mòbil, com als meus pares. I si no contestessin aniria a la policia.

64. Si has viatjat a l’estranger, que és el que m’has t’ha sorprès?

He viatjat a Paris, a Portugal, a Madeira... amb creuers. Bueno sorprendrem res, ha estat bé.

- a. Quina dificultat et suposa trobar-te amb un idioma diferent?

Clar en el vaixell tots parlaven espanyol, i clar les excursions tenien guia que també el parlava.

- b. Quina dificultat et suposa trobar-te amb una cultura diferent?

A mi la cultura em dona igual, cadascú és com és. No és un problema, jo faig la meva.

Activitats de Lleure i Turístiques.

65. Que t’agrada fer quan estàs de viatge? (activitats)

M’agrada caminar... no m’agrada anar a museus ni a esglésies, m’agraden les coses més actives.

66. Quins museus has visitat? Com has trobat l’experiència? Quina és la que t’ha agradat més i per què?

He anat al Louvre, i no em va agradar gaire. És que no m’agraden gens. Recordo que tots es van para a mirar la Gioconda y jo no li trobava res. Són gustos.

- a. Quines dificultats has trobat? Quines ajudes necessaries per resoldre-les?

No, dificultats no vaig trobar... no m’agradava i ja està.

67. Quin tipus d'excursions has realitzat? Com has trobat l'experiència? Quina és la que t'ha agradat més i per què?

Com t'he dit he realitzat excursions amb l'associació a Camprodon, a la muntanya,... Normalment són d'una hora i mitja. I en una d'aquestes vam creuar dos rius. En un vaig caure... em vaig mullar molt. I res..

- a. Quines dificultats has trobat? Quines ajudes necessàries per resoldre-les?

Bueno, lo del riu, o quan els camins són molt estrets que em fan por... I em van haver d'ajudar pel tema de l'equilibri. Però bueno vaig passar per tots els llocs.

Transport/Desplaçament.

68. Quin tipus de transport utilitzes quan viatges a una altra destinació?

A Badalona utilitzo la Tusa... i bueno al principi era una mica difícil, però ara ja no. Però de viatge utilitzem el cotxe del meu pare o de la meva germana. I a vegades quan anem amb l'Insero anem o amb avió o amb autocar.

69. Quantes vegades l'has utilitzat sol? Per què?

El bus de Badalona normalment l'utilitzo sol però si estem de viatge no, mai vaig sol.

70. Quines dificultats trobes a l'hora d'utilitzar-los?

No en trobo, crec que tot està bé.

71. Quin tipus de transport utilitzes per moure't en el destí? (tren, metro, bus, taxi..)

Doncs el bus com t'he dit o el tren.

72. Quantes vegades els has utilitzat sol?

Sol mai, perquè sempre vaig amb els pares o amb l'Insero. Aquí a Badalona sí que faig servir el bus sol.

Allotjament.

73. En quin tipus d'allotjaments t'has allotjat? (Hotels, apartaments, cases rurals.)

En hotels... llavors una vegada també en una mena de bungalows de cinc persones...

- a. Com vas trobar l'estada en aquests establiments? Quines dificultats vas trobar?

Bé... Em va agradar més el bungalow perquè és més independent.. En un bungalow dorms en un lloc i per dinar o sopar te'n vas a un altre, et mous més. En canvi en un hotel ho tens tot en el mateix lloc.

74. Com valoraries el personal que t'ha atès en aquests establiments?

Bé, mai he tingut cap problema.

75. Quines millores proposaries per tal de millorar la teva experiència en aquests llocs?

No sé.. res. Ens van tractar bé.

Conclusió.

76. Com veus el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per a vosaltres?

Bé... Tot depèn de com és la gent. També depèn de amb qui viatgis, perquè quan viatjo amb l'Insero, l'esmorzar bufet dels hotels s'acaba molt ràpid i a vegades et quedes sense res... I tampoc és culpa de les persones que treballen allà, sinó de la gent gran que no pensen en els demés.

77. Vols aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

No.. Crec que ja està.

Sexe: *Dona*

Nivell Discapacitat i Necessitat de Suports: *Intermitent*

Associació: *Aspanin*

Població Residència: *Badalona*

04 de Juny, 2014

Preguntes “Trencar Gel”.

Parla'm sobre tu...

1. A que et dediques?

Bueno jo no treballo. Durant la setmana faig tallers i activitats però no tinc feina.

Vida Quotidiana.

2. Vius sol?

- a. Si: Fa molt? T'agrada viure sol? Per què? Quines son les tasques que realitzes durant el dia?

Jo visc en un pis tutelat que depèn de l'associació d'Aspanin. Visc amb una companya de pis que també és discapacitada i estic molt contenta. Ja porto tres anys, aquest any al desembre farà 4.

I qui va decidir donar aquest pas?

Jo no. Em va obligar una mica la meva psicòloga perquè jo abans no estava molt bé i gràcies a això, a al vida independent he millorat molt.

Quins canvis has notat?

Molts, molts, molts... molts canvis. A la higiene per exemple, a les tasques domèstiques, en tot en general he millorat molt.

3. Parla'm una mica sobre les coses que fas durant la setmana (rutines).

És que cada dia tinc una activitat diferent... Però com no tinc cap tipus de feina, no vaig a treballar, doncs m'obliga a fer unes coses, algun tipus d'activitat diferent. M'agrada molt la pintura, vaig a un estudi a pintar, m'he apuntat a un gimnàs per anar, per ocupar un temps i anar fent exercici, bueno... Sóc voluntària de Càrites del barri on visc jo.

4. Quant de temps passes a l'associació? Quines activitats fas?

També vinc a l'associació a vegades, m'apunto a algunes activitats, m'apunto a colònies d'estiu.

5. Què és el que més t'agrada de l'associació? I el que menys? Per què?

Les colònies d'estiu, últimament també he fet un curs de formació de dret a Dincat i això m'ha agradat. M'agrada molt conèixer a la gent de l'associació d'Aspanin, tenir contacte amb la gent del Club llevant, tenir contacte amb la gent d'aquí...

6. Quines activitats fas en el teu temps lliure?

En el meu temps lliure doncs, a part del Club Llevant d'aquí, vaig a un altre club social on faig teatre de la Fundació Joia, els dimecres, i com que m'agrada moure'm i així doncs el teatre m'ajuda a treure la meua energia, i allà em va molt bé.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

7. Com definiries la relació amb els teus pares?

Sí amb la meua mare anem fent, la meua mare és gran però anem fent.

8. Qui és el teu millor amic? Com el vas conèixer? Fa molt de temps? Per què consideres que és el teu millor amic?

Bueno no tinc millor amic, tinc molts amics. Els he conegut en el pis tutelat, a festes, a Aspanin també he conegut molta gent...

9. Quines activitats t'agrada fer amb ells?

Doncs quedo amb l'amiga del pis, amb amics del carrer o amb amics d'un altre pis tutelat, a vegades celebrem coses, aniversaris i així...

10. Quines dificultats trobes quan et relaciones amb gent del teu entorn?

Bueno sóc una persona sociable i tinc facilitats per fer amics, vull dir no tinc dificultats.

11. Quines coses t'agradaria que canviessin en la relació amb la teua família? I amb els amics? (sobreprotecció vs autonomia personal)

Bueno clar, és que me mare és gran i haig d'estar bastant amb ella, però moltes vegades també m'agradaria fer més la meua i viatjar pel món.

12. Quines dificultats trobes quan et relaciones amb gent desconeguda?

Cap... Bueno a veure, normalment tinc facilitat per conèixer gent, però també depèn de l'altre no? si l'altre es vol obrir i es obre i tenim un diàleg, però si l'altre es tanca en banda... Clar depèn dels dos. Però jo participo tant com puc per conèixer gent.

13. En quines situacions t'has sentit aïllat? Quines creus que varen ser les causes?

No sé, pot ser en alguna activitat sí. Quan vaig en un... per exemple, a un lloc normalitzat que no hi ha gent discapacitada o que hi ha gent gran, amb una activitat concreta. L'altre dia vaig anar a l'associació de veïns per intentar entrar a una activitat de fotografia, i no em trobava bé, no m'hi torbava bé, no em trobava integrada.

Quines sensacions tenies?

Suposo que era pel tipus d'activitat o pel tipus d'acollida. Hi ha gent que és molt freda, per ser el primer dia d'una activitat. A vegades tinc la sensació de que no connectes.

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Motivacions.

14. Per què t'agrada viatjar?

M'agrada conèixer món, conèixer cultures, conèixer persones... m'agrada.

15. Quantes vegades has viatjat? A quins llocs has anat?

Sí, he viatjat normalment. Abans d'estar malalta he viatjat y després també. He estat a varis països, inclosos països estrangers. Vaig estar tres mesos a Itàlia, també he estat a Romania viatjant sola amb avió, després he estat a Holanda... perquè vaig pensar si sóc jove i tinc diners aprofito.

16. T'agradaria viatjar més? Quin és el motiu pel qual no ho fas?

Sí. Primer per tema de diners i que també moltes vegades, com que tinc la meva mare, ella no em deixa d'alguna manera, tinc la meva mare al costat, i té por.

Creus que et sobreprotegeix?

Sí, crec que hi ha una sobreprotecció i m'agradaria que en un futur jo pogués viatjar fora d'Europa.

Poder de decisió.

17. Qui sol escollir les destinacions a on viatges? Per què?

Bueno, la majoria de vegades la meva mare clar és gran i jo vull que ella gaudeixi, i con que ella no pot anar sola jo l'acompanyo. Però, a més a més, jo també gaudeixo a l'estiu si hi han colònies. Però en el meu interior necessito viatjar a algun lloc especial.

18. Qui reserva els teus viatges/excursions?

A veure jo si vull anar a colònies Aspanin doncs hi vaig, els reservo, o a qualsevol agència, o si volem anar per l'Imsero, per l'Imsero, o per qualsevol tipus d'agència, m'és igual.

- a. T'agradaria fer-ho tu mateix? Que és el que et dificulta? Quines ajudes necessaries per resoldre-ho?

Normalment ho fa l'associació però a vegades també jo.

Cerca i Accés a la Informació.

19. Quins mitjans sols utilitzar per cercar informació de llocs o per viatjar? (guies, webs, opinions família & associació...) Per què?

Jo tinc més facilitat amb els llibres, em dificulta molt la part auditiva ja que porto audiòfon, per això prefereixo la lectura, la fotografia. En llibre o internet busco. Clar l'any que vaig anar a Romania que va ser a l'any 94 no hi havia internet, per tant era de llibres.

20. Com valoraries l'accés a la informació en els llocs on has viatjat? Que milloraries?

Bé. Encara que crec que per moltes persones la informació hauria de ser més senzilla ja que a les persones amb més discapacitat se'ls pot fer difícil entendre-ho.

Autonomia.

21. Amb qui viatges normalment?

Ara amb la meva mare. A Romania vaig anar sola, però fa anys per això. I l'any passat vaig anar a Gandia amb les colònies d'Aspanin.

- a. T'agradaria viatjar sol? Per què? Quines dificultats creus que trobaries?

22. En quines situacions reclames més autonomia o independència?

Bueno jo són una persona que m'agrada estar en grup, sola no sé. Si que he anat també a visitar museus sola, no sempre he d'anar amb grup i tal, no no. Jo puc organitzar una sortida en grup, una excursió, una visita al museu, una festa... però també sóc capaç de fer-ho sola. Tant me fa.

Capacitat d'Adaptació.

23. Que fas per orientar-te quan estàs de viatge en un lloc nou? Quines dificultats trobes?

Si t'informes bé abans, quan més t'informis millor perquè llavors ja tens com una preparació per anar captant les coses del país. Jo crec que és millor. Perquè si no saps res d'allà difícilment t'adaptaràs.

24. Com et sentiries davant la situació de que et perds en una ciutat que no coneixes? Per què?

No sé anglès, sé que és l'idioma que s'utilitza... No sé, que faria... faria tot tipus de signes, de ganyotes, perquè... Jo mira, sí que em faria una mica de por però faria tot el possible per no perdre. Si tinc una adreça si tinc un mínim nom, faria tot tipus de senya per fer-me entendre, segur.

25. Si has viatjat a l'estranger, que és el que m'has t'ha sorprès?

Al principi sempre costa adaptar-te, és molt normal. També depèn amb quina predisposició vas tu, si vas en pla de vacances, si vas en pla de treball... Jo sí que sempre tinc interès en adaptar-me i conèixer.

Activitats de Lleure i Turístiques.

26. Que t'agrada fer quan estàs de viatge? (activitats)

Visitar tot lo que hi ha, cultura, museus. A mi m'agrada la part cultural, lo artístics, els museus, la història.

27. Quins museus has visitat? Com has trobat l'experiència? Quina és la que t'ha agradat més i per què?

He visitat molts museus, els museus d'art. Bueno... no sé, hi ha museus que estan més bé que altres.

Quin museu recordes que fos pitjor que un altre?

No sé, és que he anat a tants.

I el que més t'ha agradat?

No sé. M'agraden els museus en general.

- a. Quines dificultats has trobat? Quines ajudes necessaries per resoldre-les?

Poder la lectura fàcil, no? Les imatges... No sé, que la gent que no sap llegir bé o és analfabeta pugui entendre-ho, o més senyalitzacions a tot el local dels museus, amb imatges. Jo més o menys ho entenc bé, però estaria millor que s'entengués millor. També hi ha llocs que no et faciliten l'accés cultural, amb el carnet de discapacitat normalment et fan l'accés gratuït però n'haurien de posar més, també hi ha la targeta

rosa d'aquí de Badalona. La targeta de discapacitat et permet anar a uns quants, però no a gaires i jo crec que aquest carnet hauria d'oferir més llocs de la zona cultural ja que hi ha tanta gent que no pot accedir, s'hauria de poder aprofitar més aquest carnet.

- 28.** Quin tipus d'excursions has realitzat? Com has trobat l'experiència? Quina és la que t'ha agradat més i per què?

Per exemple hem anat a un monestir i el guia de la visita doncs no es va complicar tant en explicar la història. Clar és segons vegi la gent, amb la intel·ligència més baixa.

Normalment les excursions que has realitzat han sigut amb guia?

Sí, la majoria sí. Ara fa poc vam anar a Sant Jordi de Murtra aquí a Badalona i normalment la història que explica el guia a la visita és molt més complicada, però quan vam anar nosaltres amb el Club Llevant ens ho van explicar molt més fàcil. Clar jo prefereixo que ho expliquin molt més senzill.

Transport/Desplaçament.

- 29.** Quin tipus de transport utilitzes quan viatges a una altre destinació?

Avions, trens, autobusos...

- 30.** Quantes vegades l'has utilitzat sol? Per què?

Abans l'utilitzava sola, ara ja no... No sé, necessito anar amb algú. També depèn d'on vagi, si és anar aquí a Mallorca potser m'atreveixo, però clar...

- 31.** Quines dificultats trobes a l'hora d'utilitzar-los?

Per mi el més complicat és l'avio... encara que fa temps que no viatjo perquè potser et perds més. Però bueno, sempre haig d'anar acompanyada perquè sola no m'atreveixo.

- 32.** Quin tipus de transport utilitzes per moure't en el destí? (tren, metro, bus, taxi..)

El tren i el bus sobretot, que aquests sí que els utilitzo sola.

- 33.** Quines dificultats trobes a l'hora d'utilitzar-los?

Cap, no sé. Potser una dificultat és la senyalització.

Allotjament.

- 34.** En quin tipus d'allotjaments t'has allotjat? (Hotels, apartaments, cases rurals.)

He anat a hotel quan he anat de colònies i a algun tipus de balneari.

- a. Com vas trobar l'estada en aquests establiments? Quines dificultats vas trobar?

Bé, no vaig trobar dificultats.

b. Per què no has provat altres tipus d'allotjament?

No sé.

35. Com valoraries el personal que t'ha atès en aquests establiments?

Bé, em tractaven com a tothom. Encara que tingui dificultats o tingui una mínima diferència ens han de tractar com tothom, perquè tots som iguals. Encara que ens vegin diferents ens han de tractar igual com tothom.

Conclusió.

36. Com veus el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per a vosaltres?

Crec que seria necessari millorar la lectura fàcil, la senyalització... clar no sé.

37. Vols aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

No, hem parlat de tot una mica.

Sexe: *Dona*

Nom associació: *Club Llevant de l'associació Aspanin.*

Professió/Ocupació: *Tècnica coordinadora de Lleure*

Població Residència: *Badalona*

08 d'Abril, 2014

Associació.

1. Quin és l'objectiu de l'associació?

Aspanin fa gairebé 50 anys que treballa aquí a la ciutat de Badalona, val, i la missió de l'entitat és defensar el els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual.

2. Quins serveis ofereix?

Llavors, la missió principal és aquesta i incidim en diverses àrees: Aspanin té servei de tutela, té servei d'assessorament a famílies, té servei jurídic, té el servei de lleure i té el servei d'habitatge. Que dintre d'habitatge tenim pisos d'autonomia a la llar i tenim llar residència. Llavors des de totes aquestes àrees ens plantegem quines són les necessitats d'aquestes persones i que hem de fer perquè aquestes persones tinguin els mateixos drets que qualsevol altre persona.. El tema laboral és un tema que ens plantegem i de fet havíem de poder iniciar un tema ocupacional però bueno, amb el tema de les retallades i la crisi, ens el van frenar fa 4 anys, era un projecte que teníem presentat a l'ajuntament, però està frenat. Llavors dins d'aquestes àrees intentem "abarcar" al màxim tots els àmbits de la persona.

3. Quin paper té el lleure en la vostra associació?

A nivell del lleure Aspanin com a tal, altres entitats no puc parlar, és una àrea més de la persona, es dignifica de la mateixa manera. Que aquest és un dels grans problemes que es troba el lleure en general. Jo com a tècnica de lleure d'Aspanin també participo a Dincat, de les comissions que es fan a Catalunya i és una de les coses que des de la comissió de Catalunya volem defensar, que el lleure és una part més de la persona. De fet és una de les parts més importants perquè tot i que l'habitatge és important, el tema laboral és important, el tema de de l'oci és el que fa que la persona acabi de completar aquest cercle de qualitat de vida, per què realment és el que tots esperem que arribi el cap de

setmana, anar amb els amics, prendre “algu”, desconnectar una mica. Llavors Aspanin sí que està equiparat al mateix nivell, l'entitat aposta, i aposta en temes de subvencions, aposta en un lleure professionalitzat, aquí no hi ha voluntaris o sigui sí tenim voluntaris però no són els voluntaris qui porten les activitats, les porten els monitors contractats. Llavors l'aposta és al 100% igual que a un altre servei. No passa en totes les entitats això.

4. Quines activitats ofereix entorn el lleure?

Nosaltres tenim activitats de dilluns a dijous i els caps de setmana. El divendres tenim alguna coseta, però de forma més continuada fem activitats de matins. Tenim un grup que el que fem és donar resposta a aquelles persones que estan a l'atur o bé que tenen torns de feina a la tarda. Tenim activitats a la tarda, que tenim els diferents grups d'amics. Entre setmana concentrem una miqueta més el tema de les persones més assistides, val, i els caps de setmana una mica les més autònomes.

5. Quin tipus d'activitats creuen que són les més beneficioses per les persones amb discapacitat intel·lectual?

Nosaltres sempre creiem que el lleure és important però les més beneficioses són les que són de caràcter recreatiu, aquelles que promouen les relacions d'amistat, val? Evidentment nosaltres tenim activitat d'electroescriptura que els que venen la gaudeixen moltíssim però no deixa de ser una activitat més formativa, més d'aprenentatge. En canvi la resposta que nosaltres tenim a les activitats que fem els caps de setmana o de grups recreatius entre setmana són molt millors.

6. Quin és el procés per establir noves activitats en l'associació? Quin paper juga l'opinió de les persones amb discapacitat intel·lectual?

Nosaltres el que fem és el plantejament de l'activitat, quina activitat vols. Nosaltres per exemple, amb el tema de la crisi, ens hem trobat que les retallades han sigut molt bèsties i, a la Setmana Santa de l'any passat vàrem intentar fer com un pla de viabilitat pel Grup Llevant perquè ens trobàvem amb mancances econòmiques i per tant, com promocionar més les activitats i com fer-nos més visibles i com realment aconseguir més ingressos per l'entitat. Llavors es fa un plantejament de l'activitat que volem realitzar i es treballa amb gerència i amb reunió d'equip tècnic.

Nosaltres creem activitats en base a les seves demandes. Hi ha algunes coses que les fem nosaltres per iniciativa pròpia per a veure si tenen resposta però, per exemple, una de les coses que vàrem crear, bueno la primera en sortir va ser al maig de l'any passat, ells feien una demanda de, nosaltres tenim els grups de caps de setmana que estan vinculats a una quota i a una continuïtat, vull dir hi ha una programació i si tu t'apuntes en aquest grup, a no ser que et posis malalt algun dia o que tinguis un compromís, tu has d'anar tots els caps de setmana. I hi havia una demanda de dir "ostres, jo no vull venir tots els caps de setmana, jo vull fer lleure quan em vingui de gust". I llavors hem creat tota una sèrie d'activitats que són un cop al mes; un cop al mes fem un club excursionista a la muntanya, un cop al mes fem sortides de tot el dia i un cop al mes fem cinema fòrum. D'aquesta manera no té l'obligació a venir i si ve a una perquè li ve de gust doncs perfecte, i sinó no hi ha problema. I en realitat es van crear a partir de la demanda que ells van fer. En principi ells tenen la veu cantant, és el seu lleure i per tant ells fan demandes. Hi ha d'haver un mínim de grup per poder-les obrir per una qüestió econòmica, sinó no és viable el grup, però en principi ells fan demandes i nosaltres a vegades també els hi proposem coses. Per exemple, vam pensar que un grup de ball seria una bona idea i hem tingut resposta. Llavors mig i mig, coses que nosaltres proposem i coses que diuen ells.

7. Com valoraria el paper de l'Administració Pública enfront a les necessitats d'aquest col·lectiu?

En quant el lleure, nul completament. O sigui nosaltres com a lleure, pròpiament com a subvenció de lleure, no tenim subvencions, val. Podem rascar una miqueta en el Departament de Joventut, però com a joves no com a lleure. Rasquem, això sí que és una cosa important, de la subvenció d'IMSERSO, IMSERSO no només treballa amb gent gran sinó que també treballa amb discapacitat i aquest és un gran suport. El que passa és que no discrimina lleure d'altres serveis, o sigui, si un servei laboral es presenta probablement també tindria aquest benefici. I per la resta, alguna par de subvenció de Licas, però no com a lleure, sinó com activitats i decideixen destinar-les a lleure perquè no tenim res més. Llavors, la part de l'administració és total i absolutament d'abandonament.

Conceptes.

8. Creu adients els instruments utilitzats com indicadors dels diferents graus de discapacitat? (CI, Suports, Generalitat Catalunya) Per què?

A veure, el coeficient intel·lectual clar, el tema esta en que el % de discapacitat es basa no només en el coeficient intel·lectual sinó que hi ha tota una sèrie de factors socials i de factors mèdics que afecten. Nosaltres per exemple aquest dissabte marxem i m'emporto un noi que de cap té un 100%. Llavors clar, perquè té aquest 100%, a nivell físic té una deficiència visual bastant "bestia" i ha tingut un nivell de poc desenvolupament social que li ha fet que el còmput final sigui del 100%, però va a autònoms en aquest sentit. Ells es vesteix sol, es dutxa sol, li has de donar un cop d'ull, el que passa que sí que a nivell visual li has de donar un cop de mà perquè es desorienta. Però ell a nivell de conversa té una conversa molt fluida, té un 100% i va a intermitent. Nosaltres no els fem servir, perquè no ens acaben de ser útils. Per exemple el que sí que ens marca és que l'IMSERSO es basa en aquests % per donar la subvenció, per això de vegades això ens marca, però ens marca més per subvenció que per organització pròpia. El mateix passa amb els % de la Generalitat de Catalunya.

9. Quina diferència hi ha entre suports intermitent i suports limitats?

Suport limitat són aquelles persones que tenen bastant demanda de la necessitat de suport sobretot en temes d'higiene que és el que més els hi costa., a ni vell de menjar a lo millor és una intervenció momentània de poder donar-los o tallar alguna cosa, o en temes per exemple d'espines. Però per exemple a l'hora de desenvolupar una activitat no tenen la necessitat de tants monitors. I els que són de suport intermitent que llavors només fas una intervenció molt puntual i doncs això, un seguiment mèdic per exemple. I en un tema de dinamitzar el grup intentem que sobretot els de suport intermitent i limitat el dinamitzin ells sols però encara els hi costa .

10. Quina rellevància tenen aquests suports en la vida d'aquestes persones?

Pensa que sense aquests suports, hi ha que sí però, la majoria no podrien viatjar sense aquests suports. Intentem incidir, sobretot en els grups més autònoms, el mínim perquè creiem que són les seves vacances i que ells han de ser els protagonistes però, a mesura que vas baixant a nivells de suport sinó és

amb un suport de persones no podrien marxar. Podrien marxar, però és això, amb les seves famílies però no és el mateix que marxar amb els companys.

Vida Quotidiana.

11. A l'actualitat, com creu que és la vida quotidiana d'aquest col·lectiu?

Tens dues opcions: que estiguin a casa o que estiguin atesos per algun servei. Els que estan atesos per algun servei tenen una vida bastant rutinària val, que fan de dilluns a divendres doncs van al taller, al que els hi toqui, sobi o zet en funció de les capacitats que tinguin, a la tarda doncs bueno si estan en centres residencials doncs fan tasques del centre residencial que els hi toqui: recollir o ajudar al sopar o el qui sigui. Si tenen activitat de lleure, perquè en tenen alguna entre setmana doncs van a l'activitat de lleure, i dormir és un cicle bastant rutinari. Els que estan a casa, és més complicat perquè els hi costa més fer rutines i perquè no és el mateix que estiguis a casa amb els teus pares o algú familiar que no que estiguis en un servei amb més gent. A l'hora d'aprendre habilitats és molts diferent. També hi ha pares que són molt protectors i n'hi ha que no, n'hi ha que els hi donen moltes eines i els ajuden molt a créixer. Però també hi ha pares molt protectors que a vegades el que fan és fer que les habilitats d'aquestes persones siguin més baixes en realitat perquè podrien fer-ne més.

Per tant, els efectes de sobreprotecció sobre la persona quins podrien ser?

Moltes vegades que podrien tenir més habilitats que les que tenen. També et dic que cada vegada menys hi ha pares tant protectors, sinó tot el contrari, volen doncs que això, que siguin autònoms per si mateixos, que aprenguin els temes del transport, que aprenguin a fer amistats i que aprenguin a conviure. Cada vegada més també les famílies són més joves i viuen en una societat molt diferent de la que hi havia feia 40 anys. Hem de pensar que realment no fa tant que les persones amb discapacitat poden estar a la societat, que abans estaven molt tancats i molt aïllats i era el que hi havia i punt. Llavors els problemes poden ser una mancança d'habilitats no?, o que moltes famílies et venen i et diuen, doncs per exemple amb el tema del turisme, doncs no es vesteix sol o no sap cordar les sabates o no es dutxa sol i tu entres a fer-li aquest suport perquè t'han dit que l'has de fer i dius, ostres, fa més del que realment t'han dit. Moltes

vegades la família ho fa per anar més de pressa o per voler-li fer aquest “cuidado”.

12. Quines són les principals dificultats que poden tenir?

Bueno, depèn de les habilitats que tinguin. Clar, si estem parlant de gent que ha après un maneig dels diners, que ha après un maneig del transport, dificultats bueno, ens trobem en una societat poc adaptada, això en general. Però clar, si realment no han après a fer això o no tenen la capacitat d'aprendre-ho ens trobem que són persones que depenen totalment d'un altre.

13. En el seu dia a dia, fins a quin punt poden ser autònoms?

Jo sincerament crec que tenen moltes capacitats d'aprendre, el que passa és que clar hi ha qui ho aprendrà en una setmana i hi ha qui necessitarà un mes o més, m'entens. Però, poden arribar a ser autònoms? Sí, sí sí, i tant. El que passa que cadascú en la seva mesura. Hem de saber també veure una miqueta doncs això, hi ha coses que la persona a lo millor, el maneig del diner estem parlant d'un tema de càlcul matemàtic, estem parlant d'un tema de reconeixement, estem parlant d'un tema de preus canviant... Bueno, però sí que poden aprendre'l millor no? Llavors autonomia jo crec que sí, el que passa que s'ha d'insistir i s'ha de ser molt constant perquè puguin aprendre les coses. Nosaltres per exemple que tenim l'activitat d'electroescritura també treballem càlcul i jo porto un dels grups i realment és difícil, els hi costa molt aprendre-ho, i has de buscar moltes dinàmiques, moltes coses. Estem parlant d'adults també, que l'aprenentatge en joves és molt més fàcil que en adults. Però bueno, jo he vist canvis, he vist coses que han après. I jo crec que si es treballa des de diferents àrees clar, si anem tots a una, al taller treballar unes coses, al servei de lleure també, la tutela i la família també, jo crec que sí. Autonomia total i absoluta, depèn del cas. Hi ha casos que potser no.

14. Fins a quin punt aquestes persones poden ser o són responsables?

Bueno jo crec que com qualsevol persones, que primer s'han de fer responsables de petites coses i si aconseguim que realment es facin responsables de petites coses poc a poc la seva responsabilitat va madurant. Per exemple a nivell de lleure doncs has d'arribar puntual i és la teva obligació arribar puntual, jo no t'haig d'estar esperant o a nivell de no poder venir, no pots venir el cap de setmana avisa'm, avisa'm perquè tinc unes reserves fetes, perquè jo tinc a lo millor una organització de monitors... Aquestes petites

responsabilitats que depenen directament d'ells poc a poc es van treballant i a mida que tu vas treballant, igual que l'autonomia, a mida que tu vas treballant una cosa i la vas tocant cada dia, cada dia això va madurant i va creixent.

Qualitat de Vida.

15. Què entén com a qualitat de vida?

Bona pregunta. Nosaltres entenem per qualitat de vida una cosa, o sigui, està molt de moda no aquest terme i està en un moment de canvi i de transformació. Les entitats ens hi estem posant i ens estem posant les piles ara en la PCP, en la família, en la qualitat de vida. Fins ara el model era molt jo sóc el professional i jo mano i aquest model està canviant llavors cada vegada més és la demanda del usuari i, a partir d'aquest usuari fem tot aquest cercle on està implicada la família, on està implicat el taller, però en realitat la planificació està centrada en la persona perquè nosaltres podem ser professionals i podem orientar, podem ajudar, podem ensenyar però no som la llei màxima i absoluta, i provablement aquesta persona si li ajudem, com dèiem abans, cap aquesta autonomia també ens portarà a l'autodeterminació d'aquesta persona, l'hem d'ajudar i l'hem d'ensenyar a poder di la seva. Les persones amb discapacitat, en general, estan molt acostumades a que els hi diguin que han de fer, fins i tot que s'han de posar. Ostres ens aixequem al matí quan estem en els hotels i et diuen “que em poso avui?” doncs bueno, quin dia fa? Està núvol. Ens posarem tirants? No. Val, doncs entre totes les samarretes que no siguin tirants quina vols? I això els hi costa, els hi costa decidir a lo millor doncs que volen menjar o les activitats que volen fer. Nosaltres marxem i marxem amb un planning previst, però els hi ensenyem el planning el primer dia i a partir d'aquí ells fan canvis. Llavors qualitat de vida, bueno entenem aquesta qualitat de vida a mida que la persona es va creixent a si mateixa, creix i es coneix i... en el seu àmbit d'amistats pot tenir amics, en el seu àmbit laboral és feliç i en el seu àmbit d'habitatge és feliç. Moltes vegades el que fem és bueno, per desgràcia, el sistema està fet com està fet i se l'allotja en un pis qualsevol, i potser no està a gust en el pis en el que està i allò és casa seva. I ostres, no estar a gust a casa teva ha de ser molt complicat. Llavors qualitat de vida vol dir quan aquesta persona té el benestar de que té tots els seus àmbits coberts, i els té coberts com ell també vol. Evidentment, a mi també m'agradaria cobrar 3.000€ al mes i

estar vivint a les Bahames i això no és viable. Això forma part d'aquest procés d'autoconeixement i d'aquest procés de dir: bueno tu tens unes expectatives, però aquestes expectatives han de saber tots fins on arriben, però si que és cert que moltes vegades tenim aquesta línia històrica d'haver-los fet fer coses no contra la seva voluntat, per que és el que hi ha, no? I a vegades ens quedem aquí. Per mi la qualitat de vida passa per el benestar de la persona, emocional, físic.

16. Quines creu que són les aspiracions que poden tenir?

Jo crec que encara estan molt dormides les expectatives, però que poc a poc s'estan despertant, cada vegada més també és una qüestió de que la crisi té les seves coses dolentes i també té les seves bones i és que desperta consciències. I en aquest sentit ens hem trobat per exemple amb mancances a l'hora de fer suplències a residències, suplències a pisos, hem hagut de retalla per exemple en tema de viatges, no hem retallat dies però hem retallat distàncies i activitats, i això poc a poc ells t'ho diuen: "ostres abans fèiem això i ara no ho fem". Bueno, tot això també els hi remou per dins i crec que bueno, ells poc a poc aniran generant aquestes expectatives cap a més. Ara estem veient un canvi, fins ara tenien això i ara tenen això. Això a ells ja els hi genera canvi, estem parlant dels nivells més autònoms, suports intermitents i limitats. Suports més extensos bueno, has de buscar altres vies de comunicació que ja són més complicades, però que bueno també existeixen. I crec que això bueno els hi fa una mica veure coses. Llavors les seves expectatives jo crec que encara estan molt dormides però bueno, poc a poc. Clar tampoc podem pretendre que una persona que a lo millor que tingui 40 anys, que li han dit sempre fins i tot els calçotets que s'havia de posar, avui s'aixequi dient vull tenir 15 amics, vull marxar de viatge i vull tenir novia no? Però bueno, poc a poc. Si poc a poc comencem a fer petites cosetes com puguin ser el vestir, el poder dir la seva o anar a fer una cosa o no fer-la. Nosaltres el lleure el plantejem com un lleure obert, nosaltres tenim els dissabtes a la tarda de 16:00 a 20:00 com un esplai infantil, i no ho som un esplai infantil. I ells a vegades doncs ens ho diuen "escolta, jo no vull matinar". Bueno doncs comencem a complir expectatives: nosaltres no farem una activitat de matins si tot el grup la vol fer a la tarda; nosaltres modificarem per fer-la a les tardes. Però aquestes es van perfilant poc a poc.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

17. Quines són les principals dificultats que poden tenir?

Les dificultats que poden tenir és que a vegades les pròpies dificultats que tenen ells a l'hora de comunicar-se fan que no es puguin comunicar amb la resta; costa que facin grup. El que ens trobem a vegades és això, entre ells un cop porten temps en un grup, el grup aprèn a encaixar i la dificultat que ens torbem és que de cara a l'exterior ells no es poden expressar sols, necessiten d'aquest suport o bé que nosaltres els fem una mica d'aquest pont o bé de molta paciència. I a vegades el que està fora no té aquesta paciència. El que és el grup al principi els hi costa, perquè a vegades pues això tenen dificultats de parla o tenen dificultats de comunicar i a lo millor expressar el que volen dir, no només a nivell d'afectació de pròpiament la parla sinó del que volen dir i el que volen expressar, i a vegades és una qüestió doncs que tenen algun tipus de paràlisi física que els hi dificulta la parla. Llavors el grup acaba trobant maneres. Si és un grup i porta temps i tal, si és un dia puntual tindran la mateixa dificultat cap a l'exterior que cap a l'interior, però si per exemple estem parlant d'un grup rutinari aprenen a... bueno és increïble com a vegades entre elles aprenen a buscar aquest fil de comunicació. Ens podem trobar amb algun cas que la persona es pugui sentir més aïllada però realment s'hauria d'avaluar si és per una qüestió de parla o és per una qüestió de que de per sí és més tímida o no li ve tan de gust aquest cercle de grup. La dificultat principal és que ells no es poden valdre per si mateixos cap a l'exterior.

18. Per quins motius poden arribar a un aïllament social? Les persones aïllades socialment com solen actuar?

El que ens trobem és que a lo millors són persones que els hi costa més fer-se en un grup i llavors les veus sempre que són o estan com una miqueta més separades del grup o els hi costa, i els has d'anar arrancant, has d'anar buscant les maneres per que aquesta persona poc a poc vagi entrant en el grup. Potser no pot entrar al grup directament perquè li costa, perquè té aquest caràcter més tímid o alguna cosa, però sí que pots veure si s'ha relacionat més amb una persona, que comenci a fer relacions amb una persona abans que amb tot un grup. Llavors has d'anar buscant a vegades les eines.

19. Com treballaria l'associació amb aquest perfil? Com l'ajudaria?

El que funciona són les activitat que siguin conjunes. Clar, si tenim una persona aïllada i marxem al cine, està molt bé marxar al cine però no deixa de ser una activitat en la que tu seus i interactues directament amb la pel·lícula. Sí que al sortir pots comentar la pel·lícula, però és més complicat llavors a lo millor un refresc o prendre algú per poder parlar alguna coseta...”anem a plantejar el trimestres següent” i que tothom hagi de dir la seva i, “escolta doncs X tu que penses?”... Coses així, algun tipus de dinàmica de grup també ens ha funcionat. I, a vegades, se’ls ha de donar espai/temps, a vegades estem parlant de que sobretot quan és una nova incorporació doncs, bueno, poc a poc, donar-li el seu temps. a vegades ha de ser ell mateix que es trobi a gust i que busqui aquesta persona de contacte.

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Motivacions.

20. Quina importància té per aquest segment el seu temps lliure i d’oci?

A veure, ells li donen molta importància, els agrada, els agrada sortir, els agrada conèixer, els agrada compartir aquets espais amb altre gent. De fet, marxem dissabte i bueno ja fa com dues setmanes que em pregunten per les vacances d’estiu. No hem acabat ni aquest torn que ja em pregunten per l’estiu...”no ho sé”. I realment hem vist per exemple, amb això que et comentava d’aquestes sortides que hem fet més puntuals un cop al mes de tot el dia i tal que realment hem tingut demanda. De fet, amb algunes hem hagut de dir és que no podem assumir cap persona més perquè per una qüestió de “ratio” podria perillar l’activitat, no? Bueno, perillar l’activitat, a veure, que realment portes massa gent. I jo crec que és important perquè ells demanen, ells demanen “pues jo vull dormir amb tal” “pues jo vull fer tal” i veus a lo millor pues quan s’asseuen sobretot a nivell d’activitats més llargues ho veus molt clarament, quan es troben a la plaça, una plaça en la que ens trobem que hi ha aquí al costat, el dia de la trobada del marxar és com una festa, veus com s’asseuen a l’autocar, com volen seure, amb les persones que volen seure, nosaltres no els hi diem, pugen a l’autocar i bueno l’únic que reservem els primers llocs pels que es maregen però, vull dir que ells seuen amb qui volen sigui una persona del seu grup o a lo millor estem marxant amb autocar dos hotels diferents i després allà s’han de separar, doncs aprofiten per estar

aquella estona. I a l'hora de menjar també, veus que bueno doncs que hi ha gent que sempre es seu en el mateix lloc i la mateixa persona i veus que hi ha gent que "doncs avui m'assento amb tu que tinc ganes de parlar amb tu", o els espais que tenen lliures. Per tant, jo crec que és el seu moment de retrobar-se amb certes persones i de poder viure aquestes experiències. Per mi lo que és primordial, el que passa que clar no hi ha dades científiques, t'emportes a gent que quan fas la fitxa d'inscripció dius "bff quin element" i realment arribes allà i dius cap problema. S'emprenyen, evidentment com qualsevol quan les coses no els agrada com han sortit o sobretot els últims dies o clar quan anem d'hotel i clar l'hotel estableix uns horaris per esmorzar. Si vols esmorzar has de baixar a una hora, estiguis cansat o no, llavors: no vols esmorzar, baixa quan vulguis, no? Però clar, evidentment hi ha una medicació a prendre, hi ha una alimentació que nosaltres hem de garantir en aquest sentit i s'emprenyen però que realment a nivell conductor hi ha gent que diu "bueno, tu tens diagnosticat un trastorn de conducta" i no el veus per enlloc jo entenc que perquè aquesta persona està a gust, o perquè aquesta persona està en un ambient que li agrada. Cosa que a diferencia, clar evidentment, les rutines d'una llar, les rutines d'un taller són molt diferents. Aquí venim a passant-s'ho bé, a fer activitats, anem a fer coses que vosaltres heu demandat i heu dit "ostres ens agradaria fer això o anar a aquest lloc" i nosaltres intentem adaptar-nos, a no ser que no sigui viable, però intentem adaptar-nos. I llavors els beneficis per mi crec que són aquests, el que realment la persona veus que ho gaudeix, perquè veus que hi ha una demanda, perquè veus que hi ha una atenció, perquè veus que els hi agrada i estan a gust. Ara des del tema del sistema de qualitat hem començat a fer enquestes de satisfacció i ara els resultats són positius. També hi han coses que són molt crítics, doncs "això no m'agrada, o el menjar o l'activitat tal no m'ha agradat"... bueno evidentment quan proves coses noves hi ha coses que t'agraden i que no i això poc a poc és el que estem generant amb aquest preguntar i amb aquest avaluar.

Poder de decisió.

21. Quina importància té la seva opinió en relació a la organització d'un viatge?

Intentem seguir les seves demandes, encara que per exemple fa dos anys vam anar a Mallorca perquè era una demanda que ells tenien "volem anar a

Mallorca, volem anar a Mallorca, volem anar a Mallorca” i vam anar a Mallorca, val? Però clar després ens vam trobar allà que com el pressupost del viatge era el que era, vam acabar el viatge que vam anar amb els més autònoms, i ens van dir “si hem estat a Mallorca, però...” Val vam visitar les Coves del Drac, vam anar a fer les visites més típiques però ens deien “no hem deixat d’estar en un hotel de platja com haguéssim estat a Salou”. Saps? Fins i tot ells a vegades, bueno nosaltres ho vam intentar però clar evidentment vam fer les dues sortides típiques i tòpiques però després allà et trobes bastant lligat. Llavors intentem... sempre fem una avaluació del que els ha agradat i el que no val? Per exemple per Setmana Santa gairebé sempre intentem fer temes de cavalls perquè els encanta. Doncs quan es pot els fem, quan no es pot no ho hem fet. I llavors recollim molt el que els agrada i el que no. Els hotels o les localitats o el sistema de funcionament... ara ja fa 3 anys que la primera nit fem això, arribem i els presentem l’horari “val nosaltres tenim això”. Excepte alguna cosa que estigui molt molt quadrada i molt reservada que llavors ja és més inamovible, la resta “això ho volem canviar per això, o això no ens agrada o això no sé que o nosaltres proposem fer això...” Aquest estiu volien anar a fer una copa a un “xiringuito” de la platja. Doncs val, “quina nit la voleu”. Intentant adaptar al màxim al que ells volen. Hi ha coses que no es poden o coses que de vegades trenquen la rutina, però intentem adaptar.

Cerca i Accés a la Informació.

- 22.** Quins mitjans de cerca són més accessibles per aquest col·lectiu a l’hora de buscar informació sobre destinacions? Per què?

Complicat. Ells moltes vegades o van per experiència personal o perquè els ho han comentat. Clar, nosaltres no som la única entitat de lleure que funciona i per tant ells doncs es troben a la feina o es troben on sigui amb altre gent “pues jo estat aquí, jo he estat allà” o qui si que té més habilitats o més recursos doncs amb el tema d’ordinador a la cerca d’informació. Però és complicat. A ells els hi costa. Quan ells fan propostes més aviat les fan perquè és lo quotidià val? Potser ells et diran vull anar a Almeria però no et sabran dir “vull anar concretament a la ciutat de Vera”, per exemple. Llavors és Almeria perquè a Almeria hi ha sol hi ha festa però clar és més pel boca a boca.

- 23.** Quines dificultats creu que troben durant el seu ús?

Tenen un difícil accés, molt. Partint de la base evidentment els més joves que estan sortint ara no, però partint de la base que els que tenen més de 30-35 la meitat no saben llegir. Per tant ni et sabran reconèixer un teclat, les lletres d'un teclat, ni el que està sortint a la pantalla. Per tant les tecnologies se'ls complica. Hi han adaptacions però bueno, paga-les també és evidentment. Hi han programes adaptats o així però també ho has de pagar. Llavors a nivell d'accés a la informació és complicat, i quan ells es mouen per exemple per a l'hora d'informar-se gairebé tot és escrit, per exemple passes per una agència de viatges i tots els fulletons que hi ha són escrits, per tant tornem a la dificultat de la lectura. I si entressin, que no sé si ho fan, si entressin no sé fins a quin punt la persona que els està atenent s'adaptaria a un llenguatge planer.

Autonomia.

24. Durant un viatge, fins a quin punt poden ser autònoms?

Ells en un viatge sempre volen tenir el seu espai val? Una cosa per exemple que els empenya és el tema de matinar, però tornem a lo mateix hi ha uns horaris a complir de la medicació que això nosaltres no podem tolerar que això canviï i això implica llevar-te a certa hora per prendre't la medicació i perquè has de ficar-te alguna cosa a l'estómac. Això és una cosa que els empenya perquè clar jo també ho entenc, estic de vacances i probablement jo no compliria aquest horari de llevar-me a les 8:30 del matí tots els dies. Clar és una cosa que els empenya i llavors, sobretot els més autònoms són els que més demanden. Llavors intentem sempre... bueno tenen espais de lliure disposició per dir-ho d'alguna manera. Nosaltres organitzem activitats matí i tarda i les nits les deixem una mica en funció de com tinguin ganes ells i tal, i aquestes activitats són bastant variables. Llavors els més autònoms demanden els seus espais. Als migdies són espais lliures principalment tenen pues això fer la migdiada els que no s'ajunten tres o quatre en una habitació per veure una sèrie, els que no baixen a la zona comuna de l'hotel a fer un dominós i els que no, els més bueno més aventurers doncs a lo millor et diuen "escolta vull anar a fer un cafè fora i tal", val doncs "recorda més o menys els carrers i tal"... Ells també tenen les seves dificultats i les seves pors, ells també tenen aquesta dificultat d'orientació en un lloc que no coneixen. Tot i que per exemple siguin gent de Badalona o Barcelona o Hospitalet o al Prat de diferents llocs que venen ho controlin

perfectament estan en una localitat nova, m'he perdut jo també. Vull dir que en aquest sentit a vegades estàs buscant la farmàcia de guàrdia i et desorientes i era cap aquí o era cap allà, i ells també... però si que tenen aquestes demandes de tenir el seu espai, el seu momentet.

Per tant, llavors com decidiu oferir-li aquestes autonomia, com ho gestioneu?

Això és molt complicat, val? Nosaltres ho tenim contemplat a la fitxa d'inscripció, però és tan variable perquè clar la fitxa d'inscripció les famílies o els tutors moltes vegades per curar-se en salut posen que no. En "aquesta persona disposa de l'autonomia necessària per poder sortir sol una estona? No. Així ens curem en salut". La majoria tenim posat que no, llavors el que fem és jugar una mica amb el que ens trobem al lloc val? Ens hem trobat, per exemple, vam anar a Mallorca i era un conjunt de 3 hotels val? I hi havia una parella bueno que els venia de gust estar una estona sols no? Perquè està amb el grup està molt bé, fer coses en grup està molt bé, però bueno jo també vull tenir el meu temps amb la meva parella. Bueno, val, doncs el que farem serà que és un conjunt de 3 hotels, el bar més proper està molt lluny, la teva parella té una epilèpsia molt complicada i per tant el fet que tu puguis marxar, tot i que tingueu la capacitat de marxar, complica la situació si li dona una crisi epilèptica quan esteu lluny. Val, que es pot fer? Nosaltres estem en aquest hotel veient l'espectacle amb la resta de grup, i per tant aneu a fer el cafè a l'hotel de davant. Que hi ha qualsevol cosa, en una carrera ens has localitzat, val? Hi ha altre gent que per exemple ens hem trobat també aquest estiu doncs que hi havia una parella també que volia anar a fer el cafè fora val? Doncs això, a tres carrers tenien un bar que sempre feien el mateix camí quan anaven a fer les sortides perquè no hi havia un altre camí per on passar. "Escolta volem anar al bar a fer el cafè... val que estareu a X bar... sí, allà estarem... val, però recordeu que a les 17:00 heu d'estar aquí...". Se'ls ha de donar una mica aquesta banda. Hi ha gent que t'ho demana i que realment tu, perquè ja la coneixes per històric o perquè realment veus unes dificultats, bueno doncs llavors has de jugar amb aquestes coses i tal. No pots marxar, però sí que podem fer que estiguis a la sala del costat val? Llavors adaptes aquestes situacions com pots. El que demanden molt per exemple als migdies els de suport limitat la majoria dormen perquè estan rebentats, però els de suport intermitent tenen més "vidilla" i llavors a lo millor no volen dormir i s'ajunten tres habitacions en una per veure una peli

una sèrie o pel que sigui. Bueno, doncs nosaltres “eh, estem a la sala de baix per si ens necessiteu, hi ha dos monitors de guàrdia pel que pugueu necessitar”. Evidentment és impossible controlar-ho tot, impossible. I a vegades t’has de deixar anar una mica i a vegades pues bueno has de buscar les eines perquè aquesta persona pugui tenir la seva autonomia però que tu sàpigues que esta en un entorn “compla”.

- 25.** Quins problemes es poden trobar en el seu intent d’assolir certa autonomia? Com els podrien superar?

Problemes? Doncs de desorientació per exemple, el tema de pues com et dic, d’anar a algun lloc i perdre’s i que això li generi una angoixa i hi ha qui si tenen aquesta capacitat de dir “val, m’he perdut i a la primera persona que passi li pregunto” val? Però hi ha qui no, hi ha qui s’atabala, comença a anar a amunt i avall i encara es perd més. El tema de l’autonomia econòmica, per exemple si vols anar a fer un cafè has de conèixer els valors dels diners, has de poder pagar aquest cafè, no? Si no el coneixes, bueno sí, tu pots donar 5€... t pots marxar a fer un cafè i saps que el cafè val menys de 5€ però potser t’estan estafant amb el canvi, o és un error del cambrer, no cal posar-li mala fe a ningú i... i no te’n adones. O aquest tema de comunicació, que a lo millor és una persona que físicament és molt autònoma però que té aquesta dificultat de poder demanar un cafè i llavors doncs clar... són problemes amb els que es poden trobar. Però jo crec que són problemes que cada vegada la gent es va acostumant més a que la discapacitat també és un àmbit. També és cert, que a vegades nosaltres els professionals pequem de no deixar-los donar el pas, ja que clar viatgem en grup i si ens perdem no aniran preguntant tots a la gent, sinó que ho fem nosaltres. I això inconscientment és algu que els perjudica i cada vegada s’intenta evitar-ho en algunes situacions per tal d’oferir-los la possibilitat de fer-ho ells mateixos. Per tant nosaltres també els hem de recolzar i deixar-los una mica fer no? Encara que a vegades és una mica caos.

- 26.** Fins a quin punt es mostren responsables de si mateixos en la pràctica turística? Es mostren bastant responsables. Jo per exemple fa 8 anys que estic aquí i el primer any tenia por no, lo següent no? Perquè marxés, també era un col·lectiu molt desconegut per mi, estava iniciant-me amb aquest col·lectiu, no havia fet torn de vacances mai val? Era bueno... no sabia amb que em trobaria. Seguiran el grup no seguiran al grup? Clar pensa que evidentment a la nit sí que hi ha un

monitor que està més a la “guait” però evidentment ens hem trobat a vegades que ens han distribuït entre 5 plantes i que és impossible controlar les 5 plantes a la vegada. Ostres, i si algú es cabreja i se’n va? L’hotel no pot estar tancat i barrat per a tu perquè això és impossible. De fet ens hem trobat a lo millor en hotels de Setmana Santa que hi ha menys densitat de turisme que sí que lo que és l’hotel el tanquen i llavors doncs has d’avisat a l’habitació perquè t’obrin, això ho fan doncs bueno perquè hi ha menys gent o el que sigui. Però tot i així les sortides d’emergència estan obertes i qui vol les troba, ja t’ho dic... Llavors, clar, bueno, jo al principi tenia moltíssima por, però majoritàriament jo he après moltíssim d’ells, i ells segueixen el grup a no ser que es despisti algú i no una qüestió de dir “passo del grup”, val? En general, es mostren bastant responsables i majoritàriament, a no ser que sigui en algun cas puntual, pots parlar amb ell. A lo millor jo que sé ens trobem un altre problema amb el menjar, hotels que tenen bufets lliures i persones que tenen un regim molt estricte, per exemple, val? O gent que es vol quedar desperta fins tard i dius “bueno, val, però és que pensa que demà ens hem de llevar d’hora, a les 08:00”. Saps? És que clar, ens agradi més o menys s’han de prendre una medicació i han de poder esmorzar, jo haig de garantir que tu tinguis certs àpats. I llavors, bueno, aquí has d’anar jugant una mica. Però en general molt responsables, molt coherents amb el grup. A més, veus que entre ells s’ajuden, que entre ells també busquen interessos o sigui que en general molt bé.

Capacitat d’Adaptació.

27. *A quins ítems li costa més adaptar-se? Per què? (Cultura, idioma, moneda...)*

Jo aquí tinc poca experiència perquè nosaltres no hem sortit d’Espanya. Llavors a nivell de clar, cultura, moneda, idioma i tal... ells a demés majoritàriament encara que estem a Badalona parlen en castellà val? Per tant és una cosa a la que estan bastant poc adaptats. Dificultats que es troben: els horaris dels àpats, que moltes vegades ens trobem que ja de per si són horaris bastant adaptats a turisme exterior i que a demés ens trobem que com som un grup ens fan, la majoria de vegades, hem d’entrar en primers torns per evitar després doncs bueno si no reserven a grups, si no reserven taula... Llavors una de les coses que més els costa adaptar és això, el tema de l’esmorzar els costa moltíssim, que jo crec que també és una qüestió de dir “ostres, no vull matinar i he de

matinar”. El tema que els costa, això, que han d’anar molt en grup i ha de ser una cosa molt, bastant a nivell de tots a una per poder realitzar les activitats perquè no sempre et pots plantejar que algú pugui sortir a fer un cafè una estoneta però per exemple el que per una qüestió de responsabilitat d’entitat no et pots plantejar que mig grup vulgui anar a un lloc i l’altre mig a un altre si no tens els monitors per dividir. Mentre tinguis suport humà molt bé, però a la que tenim 4 monitors i sis opcions, tenim un problema. I aquestes són les dificultats que els costa entendre a vegades. Ja et dic, a nivell de responsabilitat molt bé, normalment es responsabilitzen amb el grup, pots parlar amb ells, pots fer entendre la situació... clar evidentment lo primer que se’ls planteja és que no estan en unes vacances individuals, que s’han apuntat a un grup, a un viatge en grup i que intentarem amollar-nos a tot el que sigui però que, evidentment, hi haurà moments en que li tocarà cedir a un i hi haurà moments que li tocarà cedir a un altre. I llavors a nivell de responsabilitat d’entitat ens trobem a vegades amb problemes com aquests. I això costa, costa adaptar-te a vegades quan són les teves vacances i tu el que vols és fer la teva.

Que penses que hauria de passar perquè ells poguessin assolir aquest concepte de vacances individuals?

Bueno poc a poc els grups d’autogestors... bueno hi han creats un grup d’autogestors que ja són els nivells més autònoms que ens podem trobar val? Que ells com autogestors el que fan es gestionar-se el seu lleure i tenen una persona de referència que el que els fa és una mica com de solvatar dubtes, però jo estic aquí com un punt de contacte i de referència molt puntual però la resta vosaltres si sou quatre, cinc, sis al grup pues hem de buscar la informació a l’ordinador bueno “algú sabrà llegir no? Però jo, jo estic aquí per ensenyar-te que vols dir aquests formularis que a vegades ens fan emplenar però tu has de saber buscar la informació i hem de saber buscar entre tot el grup”. I llavors aquests són els nivells més màxims d’autonomia que ens trobem a nivell particular i a nivell de lleure. Poc a poc, bueno clar, el tema és poder fer grups més petits, contra més petits més pots ajustar nivells. Nosaltres per exemple aquest estiu vam fer un canvi radical, ens vam plantar. Normalment les agències de viatges et fan descompte contra quanta més gent vagi, més diners treuen. Doncs ens vam plantar i vam dir “s’ha acabat”, que els grups de 30 persones són inviables. Et tornes boig per fer dutxes, per organitzar activitats, perquè

quan vas a sortir quan un no s'està pixant s'està pixant l'altre, quan no sé qui s'ha deixat la jaqueta, quan no m'he deixat les ulleres de sol, quan no tornes a entrar, quan no tornar a comptar... és de bojos. "Però és que si no sou més de 15 no us puc fer tant descompte", bueno, doncs buscarem els diners sota les pedres però el que no pot ser són aquests grups tan grans. Contra més individualitzes clar, aquest any ens ha sigut molt més fàcil per decidir les activitats. Nosaltres portàvem doncs això, a l'estiu marxem 8 dies portàvem un parell d'activitats, un parc aquàtic i un parc d'atraccions i els portàvem pactats però la resta del dia era "el que tenim en aquesta població és tot això, on ho col·loquem?". I era molt més fàcil quan són grups més petits, llavors pots anar més cap a la individualitat de la persona.

I en el supòsit que viatgessin a una destinació més desconeguda, fora d'Espanya, quins creus que serien els ítems que més els dificultaria?

Jo suposo que el que més els complicaria, lo primer seria l'idioma. Clar depèn d'on vagis, lo primer segurament seria l'idioma. Clar, tema d'Europa la moneda és la mateixa per això si tens el coneixement de la moneda aquí el tens fora. I a nivell cultural, bueno, no crec que trobessin molts problemes suposo, però no ho sé. Clar depèn d'evidentment d'on viatgis no? Però no ho sé, l'idioma suposo que sí seria un inconvenient.

- 28.** Com creu que la societat veu a aquest col·lectiu? Quins problemes creu que existeixen? (Discriminació)

T'hi trobes de tot. O sigui jo m'he trobat en animacions de nit que estàvem amb ells prenent alguna cosa a la terrassa i ha vingut una família i ens ha dit "escolta pues anem a ballar no sé que" i els han tret a ballar, gent que ens ha cedit el lloc per poder veure l'espectacle doncs perquè a lo millor jo que sé hem tingut una complicació, hem arribat tard i no veiem res, i m'he trobat amb gent que m'ha demanat si us plau que surti d'un bar perquè els fa fàstic que aquesta gent estigui allà. M'he trobat de tot.

Per tant consideraria que el terme discriminació encara està latent a la societat?

Sí sí, i tant, i tant. La discriminació per desgràcia és un terme que encara està a l'ordre del dia.

- 29.** Com afronta aquest col·lectiu aquesta situació?

Depèn del nivell intel·lectual que tinguin. Hi ha gent que té capacitat d'entendre el que està passant, el que els estant dient i perquè els estant mirant així i clar,

es senten fatal, com ens sentiríem tu i jo si ens discriminessin per tenir els ulls marrons, saps que vull dir-te? Evidentment si tu t'estàs adonant de que t'estan discriminant per això dius "perdona?". El que passa que ells a demés molt pocs tenen la capacitat també de defensar la seva posició i d'enfrontar-se. Hi ha pocs casos per sort, però ens hem trobat. Ens hem trobat que, doncs bueno, això gent que ens ha demanat que no som grats en algun lloc, no? Més per part de la societat que no per part de a lo millor, mira quan em va passar allò que em va passar en el bar, el del bar evidentment li va dir "no perdona si sobra algú és vostè". Clar el que s'adona ho passa fatal. Ens hem trobat molt per exemple a nivell d'oci, hem intentat fer oci nocturn normalitzat i a les discoteques òbviament som el punt vermell d'informació, tothom senyala i em acabat optant, no nosaltres sinó ells mateixos que ho han demanat "és que no volem anar més aquí, volem anar al Sarau". Sarau és una discoteca que hi ha a Barcelona que obren per persones amb discapacitat perquè allà es sentin tranquils. I en canvi ens hem trobat gent maquíssima, vull dir que en aquest sentit, gent que ens ha ajudat, gent que ens ha indicat, gent que s'ha posat a ballar amb ells. Nosaltres a lo millor hem anat a un viatge 25 persones 4 monitors, clar doncs si tinc 4 monitors ballant puc tenir 10 persones al voltant, però igual 15 estan assegudes perquè ningú els estira i veus que una família s'acosta i els treu a ballar. Doncs estupendo! No sé, moltes vegades fora és complicat per nosaltres.

Activitats de Lleure i Turístiques.

30. Quines activitats realitza l'associació entorn al turisme?

Fem sortides fora, tenim grups de caps de setmana, fem torns de vacances, organitzem cine fòrums, bueno, tenim també el tema de l'oci nocturn uns divendres al mes quan podem. I això és una miqueta el que fem.

31. Quins ítems s'han de tenir en compte a l'hora d'organitzar un viatge/ activitat per aquest col·lectiu?

Moltes coses... El nombre de persones, les medicacions que prenen cadascun, conèixer si tenen altres malalties importants que s'han de controlar, l'actitud i l'aptitud de la persona... I sobretot també el pressupost, ja que amb les retallades de la ciris ara bastant és més ajustat.

Transport/Desplaçament.

32. Quines dificultats troba aquest col·lectiu a l'hora d'utilitzar el transport públic? Com a professional, quines millores serien necessàries en aquest per tal de facilitar-los el seu ús?

Bueno jo crec que tant aquí com en un altre destinació lo primer que seria poder adaptar a nivell de pictogrames. Seria molt més fàcil reconèixer una imatge que reconèixer que posa Plaça Catalunya, val? Clar no sé fins a quin punt és viable o no adaptar tot el transport en pictogrames, però moltes vegades és molt més senzill identificar una imatge que... el que no sap llegir moltes vegades les famílies els ensenyen a fer comptant, doncs per exemple tu l'agafes aquí a Pompeu Fabra i has de comptar 7 parades. Però clar, ja has d'anar atent a 7 parades per poder baixar-te, no? El tema iconogràfic facilitaria. El tema de veu, val? Moltes vegades no es sent bé o el propi soroll, o el fet de que el tren estigui ple fa que tu no sentis la propera parada, llavors a lo millor una persona si li diem que s'ha de baixar a Plaça Catalunya, quan sent Plaça Catalunya sap baixar, però clar si no es sent bé és un problema.

Allotjament.

33. En quin tipus d'establiment es sol allotjar aquest tipus de col·lectiu? Per què?

Nosaltres quan fem turisme sempre ens allotgem en hotel. El motiu principal és el tema de la sensibilització, el tema de la normalització i el tema de la ubicació, val? Nosaltres per exemple sí que és cert que amb un altre grup concret durant el curs fem una casa de colònies perquè són 2 dies i ells demanden fer un sortida, llavors econòmicament per 2 dies una casa de colònies està molt bé. Però per marxar 8, et desesperes amb grups sobretot més autònoms un cop has fet piscina i un cop has fet un taller una mica "xulu" no tens res més a fer. Llavors la ubicació que et proporciona un hotel és que estàs en un municipi, en una població. Et proporciona la sensibilització, tant en aquell hotel en concret i de tota la gent que t'hi trobis com personal contractat, gent que estigui allà allotjada,... i de la població que tens al voltant. Si tu estàs 8 dies incidint en una població prenent un cafè, fent una activitat o el que sigui, la gent és conscient de que aquest col·lectiu també va de vacances. Llavors el tema de la normalització al 80% de la població quan se'n va de vacances busca un hotel, a no se que busquis algu més petit com un apartahotel i que et sigui més còmode per cuina i

tal, però clar, cuina nosaltres seria inviable. Si tu busques comunitat, si la gent busca hotel, nosaltres buscarem hotel.

- 34.** Quins serveis o ítems són essencials per aquest col·lectiu per tal d'assolir una bona estada?

Els ítems... els que ells fan més incidència són el tema del menjar, que és un tema amb el que són molt crítics; el que està bé és que sigui un hotel cèntric, val? O lo més cèntric possible per a l'hora de fer desplaçaments; a nivell d'instal·lacions bueno doncs sempre aprofitem pues si tenen sala, si tenen a lo millor ball o alguna sala de jocs recreatius o coses així, també agrada, el tema de piscina quan fem estiu ja que és el moment estrella, si tenen animacions,... Són diferents coses que ells valoren.

- 35.** Com valoraria la formació dels professionals que hi treballen entorn a les necessitats d'aquest col·lectiu?

Pues mira, et dic com abans, hi ha gent de tot. Hi ha gent que molt bé, que ho tenen mol assumit, que a lo millor ja fa molts anys que treballen amb grups d'aquest col·lectiu i que la seva formació i la seva adaptació del grup és perfecte; i hi ha gent que té molt poca paciència. Clar, a nivell professional hoteler potser són molt bons, però a nivell de tractar amb persones pues no ho són tant.

Per tant, quina formació creus que haurien de tenir?

És que a nivell hoteler, clar, jo crec que la seva formació ha de ser hotelera, a nivell de restauració si estan en un restaurant, a nivell de neteja i higiene si estan en un servei de neteja, a nivell d'administració si estan a recepció... Formació? Jo és que més que formació li diria sensibilitat, però sensibilitat com poden ser ells com poden ser una altre persona. Pot ser una persona sense cap tipus de discapacitat intel·lectual, però que sigui tartamuda, doncs bueno, trigarà més o alguna persona a lo millor que sigui diabètica que has de tenir la paciència que a lo millor trigarà més en dinar perquè ha de mastegar més a poc a poc, perquè ha de fer millor la digestió, perquè tal... Formació? Bueno, jo crec que han de ser experts en lo seu que és turisme, però és que clar, estem parlant del personal de l'hotel, si ja parlem de guies i coses així clar que han de poder tenir una adaptació i han de tenir una mica de coneixement d'adaptació i de lectura fàcil.

Heu realitzat excursions guiades?

Sempre. Sempre intentem fer alguna coseta perquè on hi hagi un guia expert de la zona per molt que tu trobis informació a la Wikipedia molt millor sempre algú que sigui expert.

I com busqueu que sigui el guia?

Escollir el guia és complicat, normalment te l'adjudiquen l'empresa o l'oficina de turisme o el que sigui. El que busquem, que s'adapti a les necessitats del grup, que és un grup que normalment es desplaça amb una mica més de lentitud i que ha d'adaptar el llenguatge. Que volem saber la història perquè creiem que li hem de donar aquest valor al lloc on anem, doncs ja que estem allà veiem la població com és i coneixem una mica la seva història perquè, bueno, això també enriqueix a la persona, el coneixement. Per exemple fem una altre sortida per Setmana Santa que anem a Berga, bueno doncs típic de Berga és la Patum doncs durant un matí anem a visitar el museu de la Patum, no? Per que vegin una mica que és de cada població. I el que demanem és això, que s'adaptin una miqueta.

Conclusió.

- 36.** Imagini el següent: es president/a de la Confederació Espanyola d'Organitzacions a favor de les persones amb Discapacitat Intel·lectual o Desenvolupament (FEAPS). Quines són les coses que proposaria per millorar la vida de persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Bff... Per millorar la vida de les persones crec que el primer que hem de fer és ubicar-les a la mateixa alçada que a la resta, és lo primer. Crec que lo primer que hem d'entendre és que són persones. Traiem l'etiqueta de discapacitat, que sí que la tenen però lo primer que diem és que són persones i, a vegades, tenim aquesta visió de que són persones amb discapacitat, i ja els hi col·loquem l'etiqueta. Lo primer que són persones i lo segon, bueno faria fora tot el govern i el renovaria, perquè realment és així de trist sense un suport públic ni els centres especials milloraran, ni el lleure millorarà ni els habitatges milloraran. Hi ha moltíssima gent que està a casa perquè no pot anar al CET perquè no hi ha places. I això no és vida, tenir 50, 40, 30 anys i estar tancat a casa des de fa 15 anys no és vida per ningú, val? Que la teva rutina es basi en aixecar-te, fer-te un got de llet, veure la tele i passejar pel teu barri només no és vida. Ni per ells ni per ningú. Llavors, que faria? És molt difícil fer si no tenim un

recolzament públic perquè com parlàvem abans la qualitat de les persones passa per tots els seus àmbits i passa per l'àmbit del lleure, pel laboral, pel d'habitatge i pel que la seva família estigui bé. Genera molta angoixa a les famílies el fet que aquesta persona té més dificultats d'aprenentatge, té més dificultats d'evolució... això els genera molta angoixa. I ja si parlem de nivells més assistits evidentment molt més. Però clar, sense un suport públic, sense un bon estat del benestar és complicat que aquestes persones tinguin... en cap dels seus àmbits, defenso el lleure perquè sóc tècnica de lleure però és igual, és que ens trobem igual en l'àmbit d'habitatge. Hi ha gent que, bueno... jo conec casos de gent que està mal vivint o que les famílies ho estan passant molt malament o que tenen un trastorn de conducta i el tenen a casa perquè no hi han places. És que clar, estem parlant de situacions límits.

37. Com veu el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per aquest col·lectiu?

Jo crec que en general té una bona puntuació. Es poden fer moltes coses i realment nosaltres no ens hem trobat amb grans dificultats. Et trobes amb dificultats pues que a lo millor et diuen "l'hotel està adaptat", perquè a lo millor no portem gent en cadira de rodes però portes gent que té dificultats de caminar, i dius val, no... tens una habitació amb una dutxa adaptada però per entrar al menjador tens escales, per entrar a la recepció tens escales... Ens hem trobat amb coses d'aquestes, però en general és un sector que poc a poc està millorant, i està millorant molt. Però ja et dic, que el canvi també passa per la millora dels serveis de lleure. Perquè nosaltres també siguem molt més coherents i molt més professionals a l'hora de fer les coses.

Jo crec que lo primordial seria fer... poder la idea seria poder començar per algun tipus de col·laboració amb els sectors que estem especialitzats en això, saps? A lo millor com existeix la FEAPS, doncs que existís alguna federació de turisme que es pogués posar en contacte amb la FEAPS, no? I que a lo millor poguéssim començar a apropar postures. Ja et dic que en general està bastant bé, nosaltres ens hem trobat pocs problemes amb cosetes d'adaptació. No m'he trobat mai que no haig pogut anar a una població o a un hotel. També t'ho dic, nosaltres treballem amb una agència i a lo millor l'agència s'ha trobat, jo que sé, i llavors directament ens ha ofert una altre cosa. Però jo crec que no, que

cada vegada més això s'està tenint en compte també perquè poc a poc la imatge de les persones amb discapacitat intel·lectual va canviant, va sent més positiva i perquè es fan valdre els seus drets. Abans no hi havia previsió de... Per què les persones amb discapacitat han de viatjar? No? El que està passant una mica és que s'està començant a normalitzar per exemple el sexe, un tema que ha patit el mateix procés que el turisme. Una de les dificultats que ens trobem és que tenen els seus cercles tan tancats que van al taller, viuen i se'n van d'oci amb les mateixes persones i que, a vegades, aquests macro-viatges que organitzem més grans són una mica manera de que encara que vagin amb les mateixes persones també coneguin a altres persones, que puguin renovar, una manera d'obrir camps.

- 38.** Vol aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

El que hem d'entendre és que el seu lleure és igual d'important que pot ser el teu i el meu, val? Poder sortir, poder gaudir, poder conèixer ho és per ells. I que moltes vegades aquest lleure sobretot amb la crisi que estem patint s'ha aparcat una mica en el dir bueno, serà un dret secundari, primer l'hem de tenir ocupat durant el dia i si té lleure, té lleure i sinó no. S'està prioritant a lo millor mesures d'intervenció en centres especials de treball i d'habitatge, que sí és important però que realment deixar el lleure en un moment de segona... el que ens fa també ser com som i poder mostrar-nos com som i relacionar-nos amb les persones és el lleure. Val la pena. A vegades es fa servir com a premi o com a element motivador, si treballes durant l'any tindràs vacances. Però clar tot això ha canviat molt en base a que hem començat a veure que les persones amb discapacitat aquest dret també el tenen el del lleure, i això encara està molt per remoure perquè el tenen però el tenen entre cometes. Quan toca prescindir, doncs que mirin la tele o anem a un parc... Nosaltres també com a col·lectiu hem reduït el nostre lleure, però això no vol dir que ens quedem sense res, no? Seguim fent activitats igual.

Sexe: Home

Nom associació: Afadis Baix Montseny

Professió/Ocupació: Tècnic i Coordinador del centre

Població Residència: Sant Celoni

6 de Maig, 2014

Associació.

1. Quin és l'objectiu de l'associació? Quins serveis ofereix?

Donar un servei d'atenció a les famílies amb nens amb discapacitat. El servei és general, vull dir, treballem amb el lleure però dintre del lleure fem artesanía terapèutica i fem tot tipus d'activitats que hi ha dintre del lleure, no?

I apart de les activitats de lleure, quins serveis també ofereix?

Tot està envoltat amb el lleure, el que passa que nosaltres també donem els serveis d'acompanyament a metges, de cangur per tal d'ajudar a les famílies,... és que ho estem fent tot nou saps? I encara no està tot establert.

2. Quin tipus d'activitats creuen que són les més beneficioses per les persones amb discapacitat intel·lectual?

Totes. Jo crec que totes, siguin interiors o exteriors. Interiors ja siguin dirigides amb psicomotricitats o fins i tot veure una pel·lícula, jugar a jocs... sobretot tenim persones que els agrada molt fer els puzles per la complicació que té i el repte que és per ells poder fer-ho. Però d'exteriors també, el senderisme a la muntanya, esports d'aventura, els agrada moltíssim.

3. Quin és el procés per establir noves activitats en l'associació? Quin paper juga l'opinió de les persones amb discapacitat intel·lectual?

No només tenim en compte la seva opinió, sinó és que depenem de la seva opinió; són ells qui decideixen quines activitats volen fer. Igual que tu te'n vas al cinema el dissabte perquè tu ho decideixes, la meua feina és cada 15 dies o un mes ens assentem tots i els preguntem "Què voleu fer el trimestre que ve?" i ens diuen "Doncs vull això, lo altre, no sé que...". Decideixen ells. Jo després, per tema d'organització una mica doncs distribueixo les activitats cada cap de setmana però, les idees surten d'ells.

4. Com valoraria el paper de l'Administració Pública enfront a les necessitats d'aquest col·lectiu?

Mira, la implicació de les administracions públiques per mi és nul·la, poc. El que passa que dintre de lo que és l'administració tenim la gran sort que treballem amb un ajuntament que s'està implicant moltíssim. Aleshores valoro 0 als polítics, administracions, valor 0, però molt positiu la zona de Santa Maria de Palautordera o així que s'està implicant molt... des de l'alcalde fins les regidores que s'estan implicant moltíssim.

Conceptes.

5. Creu adients els instruments utilitzats com indicadors dels diferents graus de discapacitat? (CI, Suports, Generalitat Catalunya) Per què?

Nosaltres al ser un centre de lleure només podem treballar amb persones que la seva discapacitat no sigui molt profunda, més que res perquè no poem. Més ens agradaria a nosaltres poder obrir per tothom que ho necessiti... però no tenim els recursos ni l'espai adequat. I una persona amb una discapacitat profunda ha de tenir un espai adequat amb ella, l'espai s'ha d'adaptar a ella, no ella a l'espai. Nosaltres ara per ara no ho podem donar... en un futur no se sap.

Amb quin instrument us guieu per detectar el nivell de discapacitat intel·lectual? L'entrevista, l'entrevista amb la família. L'entrevista amb la família i el requisit que nosaltres posem és que la persona interessada ha de venir, en aquest cas és el fill. Així nosaltres parlem amb ells, que els agrada... i es detecta i es mira i es pregunta a la família quin grau de discapacitat té... ja nosaltres amb la nostra promoció i amb tot el que parlem amb els serveis socials ja intentem treballar dins d'un col·lectiu. Torno a dir, ens agradaria molt poder agafar qualsevol persona que ho necessités, però no tenim ni persona, ni recursos, ni espai... i no podem donar un mal servei.

I com valores que a vegades es classifiqui la discapacitat intel·lectual d'una persona només utilitzant el coeficient intel·lectual i no aspectes més socials?

Això ja ve d'anys, d'altres llocs, de dalt... Jo intento trencar amb tot això. És com ser racista, ja ens etiqueten a nosaltres, i ens etiqueten a nosaltres sent persones "normals" (entre cometes) que encara hauríem de fer un debat aquí molt llarg de que és una persona normal o no... Jo sóc el coordinador i em considero una persona amb discapacitat, jo tinc una petita lesió a l'esquena, i això és una discapacitat... qualsevol persona que porta unes ulleres ja és una persona amb una discapacitat. El que passa és que se li te molta por a la

paraula discapacitat i ja es relaciona amb una persona que no raona, que no camina,... No. Discapacitats les tenim tots, tots. No hi ha cap persona que no tingui cap discapacitat, cap malformació... una petita malformació a l'esquena ja és una discapacitat, el que passa ens han etiquetat així tothom. Per això jo quan parlo, parlo dels nens, dels usuaris, del grup d'amics que som que ens ajuntem aquí i fem aquestes feines.

6. Que entén per discapacitat intel·lectual lleuger? I per discapacitat intel·lectual moderada?

La lleugera és una discapacitat que quan pot entrar un raonament... clar és que aquí tornem a entrar una altre vegada en lo mateix... quan entre un raonament més o menys pots portar un... com et diria jo... una conversa. Però és que és depèn, i de vegades no hi ha una frontera, és l'etiqueta que se'ls dona a tots, no? És depèn de la situació familiar, de com ha sigut educat, de si realment ha tingut una integració o inclusió... S'ha de tenir en compte de que és molt complicat perquè a vegades has de pensar en la situació d'una família en tenir un fill amb discapacitat... tenir un fill i que a sobre et surti amb discapacitat és molt dur... però a part de ser molt dur, veus que la societat t'està negant i t'està tancant les portes. T'estan etiquetant. És molt dur. Saps? Perquè nosaltres el que hauríem de fer és posar, no més fàcil però sí dir... dir "és que té un nen amb discapacitat...i?" Jo no veig una persona amb discapacitat jo veig una persona que té un problema i jo vaig a ajudar-lo si puc. Encara ens trobem amb moltíssima gent del típic "pobrecito". Jo entro a ajudar-lo on ell no arribi i punt. Jo també necessito a vegades... qualsevol persona que va a la universitat, el professor t'està ajudant a que puguis treure't una carrera. Doncs, apliquem-los el mateix. No el miris per la discapacitat, mira'l... "tinc un problema i tu m'ajudes". Saps? El solucionem els dos? Sí. El teu problema quin és que no pots caminar? I? Però estic jo, m'has demanat ajuda. Saps? És això.

Vida Quotidiana.

7. A l'actualitat, com creu que és la vida quotidiana d'aquest col·lectiu?

Doncs no ho sé. Però veient la societat i veient tot... deu ser molt dur. No per tothom, també depèn el grau social, l'estatus social de la família. No és el mateix una família treballadora, amb recursos mínims, que a sobre pateix les retallades de la llei de dependència... que una persona, un nen amb discapacitat

amb recursos molt il·limitats, que per exemple l'educació és molt diferent. A vegades no és la més adequada, per això. Podria explicar-te situacions bastant dures amb famílies amb molts diners.

8. Quines són les principals dificultats que poden tenir?

Que vols una persona amb discapacitat vegetativa o que vols una persona amb discapacitat amb un nivell de comprensió alta? D'exemples... no m'agrada, però si em demanes algun... Jo és que sóc molt dur, molt radical. Fa molts anys que em dedico a això i ha arribat a un punt... bueno des de que vaig començar jo a la persona amb discapacitat no la miro per la discapacitat, la miro com una mica que necessita la meua col·laboració. És una persona que simplement necessita una ajuda més. "És que no parla. I? Tu has trobat la manera de comunicar-te amb ella?" Ajuda-la, estàs al seu costat, col·labora. No sé són moltes coses...

9. En quines situacions els suports són necessaris? Quin tipus de suports es solen a oferir?

Suports... Depèn... Depèn de la situació familiar, de la persona.. Depèn de moltes coses val? Aleshores, suports... Bueno, suport, poden haver-hi persones que necessitin suport des de que s'aixequen fins que se'n van a dormir...

I de les persones més autònomes?

Les més autònomes.. penso jo... el que tu has de fer com suport per aquesta persona és intentar ser lo més... (tornant una altre vegada amb una paraula una mica etiqueta)... a normalitzar. Però que és la normalització, no? Per desgràcia la normalització és lo que ens estan imposant. Aleshores bueno, t'adaptes, però intentes que no sigui la persona qui s'hagi d'adaptar sinó que tots busquem també les seves necessitats. Doncs bueno, des de acompanyament a l'escola, a reforç escolar... allò que es fa a la normalitat. Estaríem hores parlant de lo que és normal o no és normal..

10. Quins efectes pot tenir en l'individu la convivència amb els pares? Per què?

Depèn de la discapacitat, depèn del grau de discapacitat. Els efectes ja de per si quan un pare, uns pares ja detecten, ja els diuen que tenen una persona amb discapacitat. A partir d'aquí ja està, ja... El que passa és que l'ésser humà encara no hem evolucionat, encara estem molt enrere. Aquí entren també les qüestions religioses, algu que personalment fa molt de mal, moltíssim de mal.

Per desgràcia no haurà de ser així. Però les qüestions religioses fan molt molt de mal.

I creu que també pot haver-hi diferència en el seu dia a dia depèn de la regió on visqui aquesta persona? Hi ha alguna diferència si prové de ciutat o de poble?

No té perquè, el que passa és que en pobles petits pot tenir a lo millor un recurs més depèn... però en una ciutat també disposen de molts recursos. Depèn també de la situació familiar... és que, depenem de tant. I si tens un fill amb discapacitat depens de molt més. Tot és més car, com l'educació... quan no hauria de ser així. Sinó que hauria de ser igual per tothom, saps?

11. Quins efectes pot tenir en l'individu la seva emancipació? Per què?

La seva emancipació pot tenir els mateixos que pot tenir per tu... Et pots espavilar més o també estressar-te molt al principi.

12. En el seu dia a dia, fins a quin punt poden ser autònoms?

Ja són autònoms. Jo per sort, aquest és l'últim lloc on intentaré ja seure el cul... Fa molts anys que em dedico i he estat en moltíssims llocs. Espero que sigui ja dels últims perquè he vist que en aquest col·lectiu tinc uns pares que em trec el barret davant d'ells, de l'educació que ha donat als seus fills... Que dintre d'una desesperació les famílies han donat una educació lo més, una altre vegada, normalitzada possible a una persona amb discapacitat. Lluiten pels seus fills. De fet, si vols pots venir una cap de setmana a veure una de les nostres activitats i veuràs que... on tenen aquesta discapacitat? Té un braç malament? Bueno jo tinc una orella més gran que l'altra.

13. Fins a quin punt aquestes persones poden ser o són responsables?

Com qualsevol persona. De fet dintre de l'educació de l'ésser humà ser responsable entra dintre... entra dintre del nostre dia a dia, de la nostra formació com ésser humà. No perquè tinguis discapacitat t'hem de donar una responsabilitat diferent, o t'han d'ensenyar a ser diferent. No. Si ja fas això, ja l'estàs discriminant tu mateixa.

I això com s'assoleix?

Tant la responsabilitat com l'autonomia s'assoleixen a partir de rutines, a partir del dia a dia. Un nen quan és petit que és bo? Que comenci a anar a quatre grapes, que s'aixequi, i quan s'aixequi que es caigui perquè ell aprendrà a posar les mans per no caure. Amb un nen de discapacitat perquè hem de

canviar això? Que hem de fer? Adaptar. Jo és que fa molts anys que vaig dir prou, prou amb la teoria del “pobret”.

Qualitat de Vida.

14. Què entén com a qualitat de vida?

La pregunta és, què és la qualitat de vida? Per mi a lo millor la qualitat de vida és marxar amb els amics a un bar a prendre una cervesa i unes olives... Per mi això és qualitat de vida perquè em sento en aquell moment ric, a gust, bé... faig vida social amb els amics, a sobre m'estic prenent algu tranquil... per mi això és qualitat de vida. Per una persona amb discapacitat, que pot ser qualitat de vida? Comprar-se un pantaló nou? Per tu també ho és, que dius, necessito un pantaló nou, i te'l compres i dius que bé em sento i que guapa estic. Això és qualitat de vida. Què és qualitat de vida? Viure millor? No, perquè a lo millor tu vius amb 4 duros i ets el més feliç. I per a tu això és qualitat de vida.

15. Com es pot millorar? Quines pràctiques du a terme l'associació al respecte?

Jo no intento millorar el seu dia a dia. Jo intento estar al seu costat per conviure amb ell al dia a dia. Què seria millorar el dia a dia d'una persona?

Potser fent referència a la seva inserció?

No l'haig de millorar, l'haig d'intentar adaptar, adequar, haig d'intentar que el seu dia a dia sigui un dia a dia doncs com seria per nosaltres. Que aquell dia acabi com hagi d'acabar, faci el hagi de fer, que mengi el que hagi de menjar,...

16. Quines creu que són les aspiracions que poden tenir?

Les mateixes aspiracions que pots tenir tu però de diferent manera. La teva aspiració un dia potser és aprovar un examen, la seva aspiració potser és acabar aquella carrera d'obstacles que li han posat per comprovar la seva resistència. Saps? Pot ser això.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

17. Com definiria la comunicació i la relació d'aquestes persones amb el seu entorn familiar?

Jo mira, amb les que estan aquí, amb tot el que m'he mogut, sempre he pensat que amb les persones que millor pots estar... etiquetant perquè és anem a això, sempre acabem amb això, però per lo que ens imposa, són les persones més pures, més sanes, menys hipòcrites, amb les que pots confiar, saps? Les que dius “és que em sento tant bé, que no trobo ni paraules ni res”. Ric, ploro,

m'enfado... fer vida d'un ésser humà. El que passa que aquell no hi veu, va coix o no pensa igual que jo... i jo corro i camino. És procuo, procuo, procuo... I bueno en general és això, relacions molt sensates entre ells.

- 18.** Com definiria la comunicació i la relació d'aquestes persones amb la societat?
Per què?

Depèn de la persona... Però clar la societat té el problema de l'etiqueta, del "pobrecito" que no m'agrada gens... Hi ha alguns que són més oberts i altres que s'aïllen més.

- 19.** En quines situacions els suports són necessaris?

Totes les persones necessitem suport a l'hora de comunicar-nos. Quantes vegades t'has quedat en blanc? O no has entès alguna cosa? Tu ho has de mirar des del teu punt de vista, no ho miris des del punt de vista de la persona amb discapacitat, reflexiona coses que et passen a tu i entendràs molt millor les situacions... "Aquella persona no m'entén el que li estic dient" Tu a vegades pots estar molt nerviosa per un examen i no aclarir-te amb el temari... Saps? A vegades dient no, és que ella.. No. Seu i reflexiona una mica tu. Quantes vegades fer això, quantes vegades em quedo en blanc perquè no entenc la pregunta, quantes vegades no menjo perquè no tinc gana o perquè no sé el que em passa... Saps? És de diferent manera però el mateix.. A vegades és molt més fàcil dir "no és que la persona...". No, no, mira't tu, i canvia la teva manera de veure-ho.

- 20.** Per quins motius poden arribar a un aïllament social? Les persones aïllades socialment com solen actuar?

Per la incapacitat de no poder expressar-se, per la incapacitat de la persona... Les persones amb discapacitat de nivells de comprensió molt alt són persones molt més complicades de poder treballar al seu costat, que no la persona que no entén res. Si una persona no entén res, i li has de fer tot, mira... li has de fer tot, ho necessita. Però una persona amb una discapacitat, amb una comprensió molt alta que ella entén que l'han etiquetat de dir "és discapacitada", perquè a lo millor té la parla que no la sap realitzar correctament, és molt més complicat. "Per què m'etiqueteu de discapacitada? Perquè no arribo a superar uns exàmens que m'heu posat vosaltres per veure si puc treballar o no?" Per això és discapacitada? Quan pot tenir una conversa normal i corrent amb tu? Perquè no se li adapta o se li fa una miqueta més fàcil, no la vida sinó, la

situació, l'entorn per tal de que com a persona es pugui sentir una mica més rica, i poder donar més d'ella. Per què?

Amb ells utilitzeu el terme discapacitat?

No. Intento lo mínim possible, encara que sóc partidari de que ells han d'entendre de que tenen una discapacitat. Però tranquils que jo també la tinc. És qüestió de que ho sàpiguen, no de recordar-los constantment.

21. Com treballaria l'associació amb aquest perfil?

Aquí de moment no ens hem trobat amb aquesta situació, però sí que m'he trobat amb moltes situacions. Sí que és cert, que aquí ara tenim una persona que bueno.. és una persona. Té problemes i per culpa, per culpa de la poca comprensió que té de fora ella moltes vegades s'aïlla. Que passa, quan troba a alguna persona que la tracta... normal... però clar, que és normal... però bueno, que la tracta lo més normal possible, ella poc a poc s'està obrint, està confiant una miqueta més. Però igualment, més no podem fer; però no perquè no vulguem sinó perquè... és tant.. de veritat... tela marinera.

Perquè també tot està malament muntat, perquè quan diuen adaptem algu per persones amb discapacitat... una rampa. Clar que penses...tela. Hi han moltes més coses per adaptar, però bueno és que és així. I després els veus a tots contents tallant la cinta vermella...

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Motivacions.

22. Quina importància té per aquest segment el seu temps lliure i d'oci?

La mateixa que pot tenir per a tu. El lleure és com... és com trencar amb les normes establertes diàries, d'un horari laboral, d'estudiar, de tot això... Ha de ser una mica l'anarquia de dir ara m'ho vaig a passar bé perquè vull. Per exemple anar a Afadis Baix Montseny, escollir l'activitat que jo vull fer d'entre totes les que ofereixen. Que fa una persona normal? Aquí el mateix, no hi ha més volta de fulla, "sóc discapacitat i vinc perquè em ve de gust".

23. Quines són les seves principals motivacions a l'hora de viatjar?

Són les mateixes que podem tenir nosaltres, i tant. I l'alegria que porten a dins, i l'emoció de "vaig a viatjar", és el mateix. Que canvia? Canvia a lo millor que t'acompanyo jo. Per què? Perquè tot està malament fet...

24. Quines millores els hi pot aportar el viatjar o realitzar activitats turístiques?

Quines millores et porten a tu? T'has d'entendre't tu, i quan ho facis entendràs també les seves situacions. Quines millores et suposen a tu? Una alegria de viatjar, un repte perquè has estalviat uns diners per fer aquest viatge,... ves sumant. Al final que és? Un cúmul de sensacions positives... un orgull de dir "he viatjat". Jo sóc molt de treballar amb el transport públic perquè penso que s'ha de potenciar, que tampoc està tan malament. "Que fem avui al matí? Anem al mercat de Granollers". El simple fet de fer el Tallat-Party, que li dic jo, i agafar el tren, anar per el parc, anar pel mercat, comprar... augmentar la relació social.. és...

Poder de decisió.

25. Quina importància té la seva opinió en relació a la organització d'un viatge?

Escoltem les seves demandes i, a partir d'aquí, valorem si es pot fer o no. Com tu pots valorar marxar un cap de setmana si realment t'arriben els diners per fer-ho. És el mateix, és que no hi ha més. De veritat. És el mateix que tu pots fer el cap de setmana a casa teva, el mateix que puc fer jo...

26. En quines situacions durant un viatge ells els reclamaven més autonomia i independència? En quines situacions els hi concediu?

No m'ho reclamen. Jo tinc tota la confiança amb ells en tenir aquesta autonomia i aquesta independència. Simplement demano que siusplau marquem un horari perquè tots seguim el horari. Però això també ho fas tu. Tu si vas a dinar a un restaurant, no estaràs 5 hores menjant un arròs. Simplement si estem per algun lloc, a tal hora aquí o veure'ns una mica, però igual que fem tothom. I per exemple quan anem a dinar a un restaurant ho fem... jo m'assec amb l'altre educadora aquí, dos estan allà, altres quatre allà... Per què? Hem entrat a dinar i no vol dir que anem tots en "plan borregos" a una mateixa taula... Un altre dia sí, per què no? A lo millor ens ve de gust. És el que ens ve de gust.

Cerca i Accés a la Informació.

27. Quins mitjans de cerca són més accessibles per aquest col·lectiu a l'hora de buscar informació sobre destinacions? Per què?

Jo sóc poc de informàtica, de ordinadors o així. Em considero una mena de virus i que a més és que no m'agrada... però busco recursos. Buscar recursos vol dir de tot: diaris, revistes, televisió... És tot una bola... Busco ajuntaments, serveis socials... i es busca informació.

I ells?

Els doncs, veuen a la televisió allò que els agradaria fer, o han escoltat a algú o per la radio lo altre, en el diari han llegit allò que podria estar bé... També hi han moltes persones que sempre estan amb l'Internet. "Escolta hem vist això... Aquí hi ha informació de lo altre..."

Els és accessible la utilització d'internet?

Sí, i tant. Van sempre amb els seus mòbils amb internet, i mirant i així...

28. Quines dificultats creu que troben durant el seu ús?

No perquè la informació és molt fluida. Corre molt... per desgràcia a vegades massa. Però, podem fer-lo servir com a eina.

Autonomia.

29. Durant un viatge, fins a quin punt poden ser autònoms?

Jo és que l'autonomia és una de les coses que... de les que... "Estàs treballant l'autonomia?" De quina manera treballo l'autonomia? Jo més que res respecto l'autonomia, en tot cas. Simplement hi han unes normes que s'han de seguir. Problemes? Clar que poden tenir, però qui està exempt de problemes? Que es pot perdre? Bueno com tothom. Que té discapacitat? Bueno... Per això ja li has de dir no facis això? No pots començar a tancar-li més portes. Estem parlant de persones amb molt poca discapacitat... per tant se'ls ofereix l'autonomia total. Que reforces? La comprensió, la confiança.... clar, reforces tot això quan tenim nens amb discapacitat.

30. Quins problemes es poden trobar en el seu intent d'assolir certa autonomia?

Com els podrien superar?

Problemes? No crec que tinguin problemes a l'hora d'assolir l'autonomia, el problema està quan tant la societat com molts pares nega a la persona la seva autonomia i les seves accions s'acaben reprimint i limitant més...

Capacitat d'Adaptació.

31. Com valoraria l'adaptació a destinacions desconegudes?

No sé, nosaltres baixem en grup cada dos per tres a Barcelona. Inclús baixem a la nit, vull dir que... La por? Sí. Però si hem de conviure amb aquesta por, ja para. Si tu treballes amb la por, automàticament ja et surten els problemes, perquè vas a treballar amb por. Has d'obrir una mica més el marge de confiança. La vida està aquí per gaudir-la...

I pel que fa de manera individual?

De manera individualitzada no em tingut cap cas en el centre...

32. A quins ítems li costa més adaptar-se? Per què? (Cultura, idioma, moneda...)

Això va amb la persona, la persona que sigui més tolerant s'adaptarà millor, i la persona que sigui més tancada doncs pitjor. Els passa com a tothom... evidentment l'idioma és una gran barrera si no l'han estudiat, però per la resta, no crec que sigui diferent.

33. Com creu que la societat veu a aquest col·lectiu? Quins problemes creu que existeixen? (Discriminació)

La societat està i no està preparada. La societat a vegades depèn... és que a vegades veuen els nens amb discapacitat i encara ens trobem amb els "pobrecitos" saps? La societat, no sé, el col·lectiu d'educadors i de professionals i que molts treballem amb persones amb discapacitat ja per sort molts hem començat a veure de que... de que ens hem d'adaptar ja a tot d'una vegada. I a veure si nosaltres lluitant més es pot fer arribar a veure que tenir una discapacitat no vol dir, per exemple, si hi ha una cua en el cinema "Ai, pobret, passa". No. Ell ha de fer la cua com tothom i pagar la seva entrada com tothom. Respectem-los com a persones. No els podem mirar amb uns altres ulls... això és el que estem intentant canviar.

Activitats de Lleure i Turístiques.

34. Quins ítems s'han de tenir en compte a l'hora d'organitzar un viatge/ activitat per aquest col·lectiu?

Les activitats les organitzem de la manera més normal possible, el que passa és que no estan preparades per nosaltres.

Per què?

Nosaltres estem preparats per fer qualsevol cosa, perquè tenim la il·lusió de fer-la; són ells els que no estan preparats, són ells els que ens posen barreres, són ells els que no entenen que en el cas de que tinguis una discapacitat no significa que no la puguis fer. La farà més lenta, la farà amb una mica més d'ajuda, però la farà... si ell vol clar. Per què una persona ha de decidir que ha de fer... pregunta-li. És que és molt fàcil dir "Com esta així... anem a un altre lloc o millor que no...". Respecta el seu espai, respecta a la persona. Si no ho fas, mai sabràs si allò li pot agrada, mai sabràs si allò ho pot fer.... ho has de fer.

Transport/Desplaçament.

35. Quines dificultats troba aquest col·lectiu a l'hora d'utilitzar el transport públic?

No tenen dificultats. Les úniques dificultats són les barreres que tenim com les portes automàtiques, les portes giratòries... però bueno, això ens passa a tothom.

Com valoren l'ús del metro?

Nosaltres l'hem utilitzat... I clar has de pensar si per a tu el seu ús és difícil, perquè per a mi ho és. Per tant aquí tens la resposta... està malament fet per tothom, està malament adaptat. Clar i pots pensa... i no tenen por? Però quantes persones normals tenen por a l'hora d'utilitzar-lo... Per què tinguis una discapacitat ja ha de ser diferent? No. Quina és la diferència? Que aquesta persona és discapacitada i tu no? Això és la diferència? No. A mi el metro em dona molta mandra. Jo és que vaig sortir de Barcelona perquè ja la tenia fins... Però el metro, amb tantes escales, tants passadissos i ple de gent... em crea una angonya. Però és que me la crea a mi i a molta gent, sigui o no sigui discapacitada. A més això li sumes l'alt preu, la gran quantitat de gent, que no hi ha res adaptat... Si bueno et diran el de sempre "tens dues rampetes"... Però i una persona amb discapacitat visual? O amb discapacitat intel·lectual? És que hi ha tanta cosa... s'ha de fer tanta cosa... Però està malament fet des d'un principi, saps? Ara costa molt més car adaptar-lo que no pas no adaptar-lo. Si des de un principi quan es fan unes obres intentes adaptar-ho... que les portes s'obrin soles o els lavabos... Perquè els lavabos que estan fet per discapacitats són una... val? Que fan? Lo just que marca la llei.

36. Com a professional, quines millores serien necessàries en aquest per tal de facilitar-los el seu ús?

Doncs que això, que no es basin en posar les "trampetes" i intentin ser més sensibles o coherents... Que aquestes persones busquen el que pot buscar un turista qualsevol, i té el mateix dret de viure una bona experiència. Per tant, sensibilització i, encara que no m'agrada gaire la paraula, normalització.

Allotjament.

37. En quin tipus d'establiment es sol allotjar aquest tipus de col·lectiu?

Mira per sort, toquem més Catalunya perquè per tema econòmic és lo més assequible, i puc dir que la majoria dels hotels que hem tocat ens han tractat...

ens veuen com clients cosa que dius “ole”, em veus com un client que deixa els seus diners i se’n va, punt no hi ha més. Tu vens aquí, has contractat un servei i nosaltres et donem aquest servei. Ens hem trobat molt bé, per què? Perquè allà hem fet el que fa tothom. Bé les dificultats les trobem quan ens movem per la població, per les platges... Però sí que és cert que es comença a veure una mica més de consciència social per dir-ho d’alguna manera, saps? Que dius bueno, ja comencem... bueno comencem ja a fer.

A més jo sóc partidari de que, bueno si el hotel ens ofereix una planta per nosaltres sols estupendo, però no perquè nosaltres ho demanem... sóc partidari de tu estàs a la 5, tu a la 3 i l’altre a la 2. Jo sé on estan, i crec en la seva confiança, i si han de fer alguna cosa vindran i em diran “anem al bar x”. Però la seva autonomia i la seva estància a l’hotel és igual si estan en la mateixa planta o no, saps? També tot depèn del nivell de discapacitat intel·lectual que tinguin, perquè si parlem dels més greus que en ocasions tenen brots psicòtics i tot, home doncs aleshores sí, per la seva seguretat i per la nostra. Però ja et dic, en el meu cas, no hi haurà cap problema si jo estigués a la 5a i els “amics” a la 1a, però això sí cada vegada que volguessin fer alguna cosa simplement donar un avís, saps? Però és que això, tu quan estàs amb la família tu també ho fas.

- 38.** Quins serveis o ítems són essencials per aquest col·lectiu per tal d’assolir una bona estada?

Doncs els mateixos que poden ser per a tu.... Un personal amable, unes instal·lacions bones, un bon ambient... el mateix que pot ser per a tu.

Conclusió.

- 39.** Imagini el següent: es president/a de la Confederació Espanyola d’Organitzacions a favor de les persones amb Discapacitat Intel·lectual o Desenvolupament (FEAPS). Quines són les coses que proposaria per millorar la vida de persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

No sé, depèn de les necessitats. Podria estar anys treballant amb això... Primer hauria de conèixer més. No sé, realitzar un estudi de les necessitats reals i pensar amb quins recursos puc comptar.

- 40.** Com veu el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per aquest col·lectiu?

El sector del turisme s'ha de posar més les piles, però no amb nosaltres, amb tothom... Clar pensa que nosaltres el sector del turisme el toquem, però ens busquem la vida nosaltres sense contactar amb agències de viatges, busquem els nostres recursos. Per què vist que ens hem d'adaptar nosaltres, utilitzem els nostres propis recursos. Ens trobem amb gent molt maca, i molta gent que dius "ole", molta...

I si ells alguna dia volguessin viatjar sols, com hauria de ser aquest sector del turisme?

Clar, és que no està adaptat. Si la persona amb discapacitat, que ja ho fa... hi ha molta gent amb discapacitat que viatja sola pel món. I la societat ja s'ha començat a donar compte que no és la rampa lo que has d'adaptar, sinó que has d'adaptar la informació que dones, els pictogràfics que poses perquè aquella persona ho vegi, que el persona que està treballant en un aeroport hi hagi almenys una persona que tingui la decència de no quedar-se amb els braços creuats quan veu una persona amb discapacitat, sinó anar i dir-li "per vostè, passi per aquesta porta, no sé que..", que parli un llenguatge de signes, un llenguatge clar o pictogràfics que tampoc és gaire difícil. Que s'adaptin una mica més a aquella persona, que no ha d'estar trencant-se les banyes per saber arribar a la seva porta, per exemple. També moltes discoteques, restaurants, encara no accepten aquest tipus de persones... A mi m'han arribat a demanar que marxéssim d'un lloc perquè no encaixàvem amb el seu estatus social o, inclús, perquè espantàvem als seus clients. És molt fort això. També és cert, que molta gent s'ha posat en moviment, i no es tanquen tantes portes com abans... Però encara queda molt per fer.

- 41.** Vol aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

No, crec que això és tot...

Entrevista Pare/Mare/Tutor Persona amb DIN

Sexe: *Dona*

Mare/Pare/Tutor: *Mare (Limitat)*

Associació Fill: *Afadis Baix Montseny*

Població Residència: *Sant Celoni*

6 de Maig, 2014

Vida Quotidiana.

1. El seu fill viu amb vostè?

a. Si: Per quin motiu? Com és definiria la seva convivència?

Sí, amb mi. Bueno té 17 anys, és menor encara i no pot... A part estem divorciats el pare i jo, i ja vivim els dos a Sant Celoni... Té dues germanes grans que fan la seva vida a Palau i que ja tenen nens i tal, i estem ell i jo sols.

2. Expliqui com és un dia del seu fill. (tasques/rutines)

Bueno ara pràcticament porta un temps bastant bo. És un nen que no té un diagnòstic clar... i és difícil. Apart de que des de petit era hiperactiu només, després se li va detectar retràs mental, símptomes d'autisme però que no és autista... bueno, una mica agressiu perquè l'edat també, l'adolescència, se li junta tot i tal... li van canviant medicació. No és fàcil, i més per mi perquè jo també tinc una incapacitat, tinc varies dolències i em costa una mica... Però bueno ara sembla que... estic anant a un homeòpata i també tinc molta confiança en la medicina natural i tal, i sembla que aquelles fugides que em feia i aquestes coses han parat... llavors estic una mica més tranquil·la. Clar dintre de la discapacitat intel·lectual, hi han moltes històries diferents...

3. Quins són els problemes que detecta en la seva vida quotidiana?

De per si era un noi que no tenia motivació, i un dia va agafar i va tirar la tovallola... val? Va anar a l'escola normal va repetir p3 i p4... i clar amb 6 anys va començar a l'escola especial. Llavors clar, va arribar un moment que no és tant ni per estar en una escola normal ni per estar en una escola especial i va arribar a un punt que va dir "jo sóc tonto, doncs sóc tonto". Clar a l'escola normal no me'l volien pel fet del comportament, però clar... també el problema del seu pare, del divorci... Clar, jo me dedicat plenament en ell... I clar, el seu dia a dia és aquest, agafar i dir allò que m'agrada és la música i el ball, i és en

lo que s'ha plantat i d'aquí no el treus. Quan és un noi que sap fer de tot, que ha anat a esquiar, ha anat en avió... o sigui que sap fer de tot però no li trobi gaire sentit a res... "passo, no em trenco el cap", saps? A lo fàcil. I clar, és un noi que li costa, que l'has d'anar al darrera. Perquè clar, quan és petit ja li ensenyes a rentar-se les dents per exemple, i amb 15 anys t'ho fa però de mala manera i embrutint, doncs clar costa molt... I a vegades, que fa una mica de canvi i torna enrere... Doncs és un dia a dia dur.

4. Quina ha sigut la seva evolució en relació al seu dia a dia? En que ha millorat? En que ha empitjorat?

La seva evolució ha sigut amb alts i baixos... i a vegades lo que havien progressat en un temps, de cop és com si fes una parada... després d'un ingrés a Sant Joan de Déu, va tornar a perdre com hàbits, encara que ja està remuntant.

Autonomia.

5. Com definiria la seva autonomia en la seva vida quotidiana? Que pot fer ara que abans no feia? Que li costa fer encara?

Sí, bueno ell es dutxa sol per exemple, però a lo millor li haig de graduar l'aigua... perquè a ell li és igual. Clar jo he sigut d'aquelles mares que li he hagut d'ensenyar el que fa mal, perquè no feia cas al dolor... O per exemple, fer trampes per conscienciar-lo de la por, per exemple amb la seva germana planejar un petit accident de cotxe provocat per fer-li veure com havia de creuar, i com havia d'actuar quan anés sol... Els detalls de posar la roba bruta al cubell i no deixar-la a terra li costa molt... Hi han dies, ja et dic, també va segons el dia. Clar en el seu cas, no sap dir la hora tampoc... Ara, però, també s'obre molt més a la gent... i encara que són petites coses, també són grans ja que ell es va aïllar d'una manera...

Qualitat de Vida.

6. Què entén per qualitat de vida?

Qualitat de vida... A veure, el món està preparat perquè penso que discapacitat som tots, tots tenim una discapacitat o altre... però també tenim capacitats, que ells en tenen moltes i per desgràcia penso que a vegades l'entorn no ens ho posa fàcil, que podrien desenvolupar molt més de lo que donen... perquè no són tontos, són molt intel·ligents. A vegades molt més que els nens que diem "normals". Però clar, com a la societat un nen que es mou massa o que és una

mica tremend ja te'l fa frenar... Jo per exemple he anat al dentista i m'han arribat a dir "senyora quan el tingui domesticat el porta", val? I privat. Coses d'aquestes te'n trobes a tot arreu. Sempre et miren... Que passa que t'has de quedar a casa i no t'has de moure? Jo crec que has d'estar a sobre d'ell però un mínim perquè ell pugui espavilar-se sol, perquè si tota l'estona li estàs treien les castanyes no aprèn com els demés. Pel que fa una mica a la normalitat penso que l'entorn no ens ajuda, no ens ajuda. Ara estan canviant una mica les coses, ara estan canviant, i tenen més suports i més recursos però jo em trobava que jo tenia una feina, que estava divorciada, amb altres filles... i jo que feia? El deixava al casal, a l'escola normal i a la tarda ja m'estaven esperant 40 pares per queixar-se. Jo pagava allà com tothom, els responsables de qualsevol cosa eren els responsables del centre... per què no pagaven a una altre persona per donar suport? Jo ara veig molt bé l'escola que estan fent a Arbúcies uns amics i això... que posen per exemple l'escola normal i un nen que té una mica de conflicte, o va més retardat a nivell d'aprenentatge tenen el seu examen igual però més fàcil, val? No fa falta anar a una escola especial... A veure si el nen té el síndrome de dawn o té un diagnòstic... però moltes vegades se t'acaben d'espavillar perquè no encaixen ni aquí ni allà. I lo més fàcil... clar és que moltes vegades te'ls marquen i... a vegades el meu nen és molt sensible, arriba a casa i diu "és que no vull anar al centre especial". I en general, a aquest tipus de nens els grans canvis no els va bé... vaja.

Associació.

- 7.** Com va conèixer l'associació? Quin va ser el procés d'inscripció o col·laboració?

De fet jo vaig ser una de les fundadores, jo i dos... el president Martí Pina i una altre mare som els tres que un dia fa... al 2011, acabaven l'escola cap aquesta temporada, ostres ja s'acaba l'escola una altra vegada... "que fem durant aquests tres mesos?" Clar en broma vam començar "podem muntar una mena de casal..." i en Martí, l'actual president, va dir "i per què no?". I parlant amb l'ajuntament, amb altres pares, es va poder crear... ja farà tres anys al setembre.

- 8.** Quin canvi va observar en el seu fill des de la seva primera participació en aquesta?

Ara aquí estan més integrats... a l'escola estan més al seu món, perquè quan surts d'allà ni els veïns els comprenen, o inclús la societat pot pensar que estan mal criats.. I aquí com a mínim tenen un cap de setmana que es tornen a trobar amb els seus companys, alguns de la mateixa escola i altres són d'altres llocs, i tornen a estar en el seu ambient entre cometes, no? Uns tenen unes mancances, uns altres unes diferents, però entre ells es fan una pinya i s'ajuden molt.

9. Quin tipus d'activitats creu que són les més beneficioses per les persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Per exemple, ara té la il·lusió de dir bueno el cap de setmana tinc coses per fer... un cop al mes van a la discoteca Le Poupe de 17 a 19:30, també solen fer excursions, colònies o practiquen esports com el Tennis. També hi ha coses que no li agraden, com estar tancat en un lloc molta estona concentrat o pintant, lo que són manualitats no li agrada massa. Però ha après també que per fer les coses que li agraden a vegades a de fer coses que no li agradin tant, i s'adapta bastant. A més a l'estar en grup es fan més pinya, i si té una angoixa sap que la Sara li tirarà un cable, ho podrà parlar.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

1. Quins problemes de comunicar-se i relacionar-se ha tingut el seu fill en el passat? Com els ha superat?

S'aïllava moltíssim, es tancava a la seva habitació o no volia estar amb altre gent... I bueno, amb l'ajuda dels monitors de l'associació, de l'escola i de nosaltres ha canviat molt la cosa.

2. Com és la relació del seu fill amb l'entorn d'amics?

Bona, bé... ell ara compren fins on arriba i si entra, a on no hi arriba doncs es retira una mica i els deixa als demés, i els demés igual. No intenten estirar-lo... bé jo ara ho veig millor. Tot i això ja et dic, ell ha sigut un noi que als que més estima els ha donat... a vegades sense voler els ha fet mal, sense voler, una empaitada i l'altre va caure, i ostres un clau es va clavar. Ara per això no, abans tenia brots... ara ha entès, ha comprès.

3. En quina situació el seu fill s'ha pogut sentir aïllat? Quines creu que varen ser les causes?

A l'escola no acabava d'integrar-se massa. Llavors que passa, quan tocava per exemple esport, com s'escapava, ell ja no anava a esport, "l'Aitor es queda amb

el director a la sala”, no sé que l’Aitor tampoc... Marxaven d’excursió, l’Aitor tampoc. A vegades deia “doneu-li un vot de confiança”... és que si no ho intentem... sabem que tenia males reaccions, però se li ha de donar un vot de confiança una altre vegada. És que no pot ser... També els vaig dir, ja que com mare acabo sent una mica psicòloga, que li posessin un professor, qui volguessin però que fos un home... perquè no té referent. I ara l’any passat a TVA em van fer cas... que a vegades també el problema és que no t’escolten massa, o pensen que són tonteries o manies que no tenen res a veure.

4. Com va intentar resoldre el problema?

Ell ha necessitat això, que l’estirin una mica. Per exemple, hi ha una monitora aquí a l’associació que explicant-li les coses bé, sap treure-li les coses negatives, les males reaccions que pugui tenir... Necessita que algú li vagi anant tirant constantment.

5. Quines pràctiques ha realitzat per tal d’ajudar-lo a millorar la seva comunicació?

Aquí per exemple una dia fan una caminada o un altre dia van a prendre el “tallat party” que diu ell, que van al bar i prenen un cafè i expliquen les seves coses, fan activitats de jocs... bueno diferents coses.

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques,

Experiències.

6. Quin tipus de viatges ha realitzat amb el seu fill? A quines destinacions ha anat?

Viatges... bueno, sí amb mi va anar a Disneyland Paris que tenia poc més de 3 anys... 4 perdó. I bueno, va anar molt bé encara que a la que et despistaves nosaltres estàvem a la meitat i el nen ja estava a dalt de tot, sempre s’escapava.... I bueno, per lo que fa al viatjar tampoc ha sortit massa... No. A ell dóna-li Port Aventura, dóna-li parcs d’atraccions, activitats d’aigua... Però de viatjar així no.

Llavors, bueno, han fet excursions amb l’associació... han anat al cim de les Àligues... sí... van pujar en globus, també han anat a Barcelona varies vegades... a l’Imax, a l’Aquàrium, al Zoo... tots aquests llocs típics de per aquí. Llavors al Tibidabo també hem anat...

7. El seu fill ha viatjat sol alguna vegada?

- a. No: Per quin motiu?

Ha de ser en grup, sí. Ell no pot anar sol a un lloc, ni agafar un tren, ni agafar res... ell sol no. No perquè pot fer dues voltes i ja no saber on és. Sempre necessitaria algú. Encara que també és cert que té una memòria... perquè hem anat a fer una visita a Tarragona, i al cap de tres anys hem tornat a anar i se'n recordava de tot... Però clar, hem de tenir en compte que ell tampoc sap escriure i clar...

8. I sense els pares?

- a. Si: Amb qui? Que tal ha anat l'experiència? Quin canvi ha pogut trobar en ell a partir de l'experiència?

Bueno, sense els pares... ha realitzat excursions i colònies amb Afadis, amb l'associació... Però clar, sempre en grup.

9. Quin cost econòmic suposa la realització d'aquests viatges? Quins costos extrems poden tenir?

Lo normal, no sé. És que jo tampoc he sortit massa la veritat. Però no... perquè a veure tens la targeta de "persona amb discapacitat" i t'ajuda una mica, et fan arreglaments. Per exemple, si anem al zoo poder ell no paga i jo pago la meitat o al revés... o algú això. Facilitats alguna hi ha, però és que te la jugues... No ho tens fàcil, hi ha llocs que no estan adaptats, s'ha de tenir paciència. Hi ha vegades que dius val la pena sortir i que pugui passar qualsevol cosa, o millor ens quedem a casa a mirar una peli amb crispetes. Però clar arriba un moment que també no pot ser, es van fent grans... quan són petits dius val, però quan són grans dius no. Si hem d'anar a algun lloc, anem com tothom, i si ha de fer qualsevol cosa o passar, doncs que ho faci. Que et tractin com a un més... però clar si ens veiem en una situació límit sí que demano una mica de suport.

Poder de decisió.

10. Qui sol escollir les destinacions on viatjar o les activitats a realitzar? Per què?

A l'associació és el coordinador qui va recollint una mica que és lo que volen cada un, i aquí jo també treballo molt perquè vull que ell també hi participi, que no s'aïlli en el seu món i el que diguin els demés ja està bé, no. Ell també ha de participar, "si vols anar aquí, ho has de dir perquè som un equip".

11. Qui sol organitzar els viatges? Per què?

Ell no pot fer-ho... Les poques vegades que ha viatjat ho he organitzat jo o l'associació... El problema principal és la lectura, que no sap llegir i clar...

Cerca i Accés a la Informació.

12. Quins mitjans utilitza per cercar informació sobre destinacions o activitats turístiques?

Ni llibres, ni guies... Ell no sap llegir ni escriure i clar... Sí que utilitza internet, per exemple té Facebook però clar no ho pot utilitzar igual que un altre. Ell sí que busca sempre vídeos, sobretot de música... però clar, l'has d'anar ensenyant. Però el que dius iniciativa... no, no li motiva.

I pel col·lectiu de l'associació?

Per ells... Home, jo pel que veig aquí molts d'ells porten el mòbil, xategen pel Whatsapp i utilitzen molt l'Internet. De fet ara el volem posar aquí a l'associació i fer-los una mena així de curset accelerat, encara que molts d'ells ja... penso que sí, que molts d'ells ja el fan servir per buscar. Molt, sí, sí. Encara que ben bé no sé si buscaran informació de viatges... molts d'ells busquen informació de cotxes, de futbol...

13. Com valoraria l'accés a la informació en els llocs on has viatjat?

Bueno, bé... Ja et dic que no he viatjat gaire i tampoc et ser dir el que.

Autonomia.

14. Com definiria la seva autonomia en el seu temps lliure o d'oci? Que pot fer ara que abans no feia? Que li costa fer encara?

Ell necessita molt també estar sol. Quan arriba de l'escola que està clar des de les 9:00 que se'n va i fins les 17:30 que arriba... quan ell arriba la seva Tablet, es tanca al lavabo o a la seva habitació i es relaxa, saps? Necessita el seu temps de desconnectar de tot. Llavors quan ell ja vol, surt, per exemple moltes vegades va a buscar a la veïna, miren una pel·lícula, surten a donar una volta o "va vinga ves a comprar el pa amb ella". Però li costava molt, ara comença a fer més la seva a partir de deixar-li fer petites coses com anar a llençar les escombraries o anar a comprar el pa.

15. Quina és l'autonomia que ha tingut durant un viatge o una excursió a una nova destinació?

Bff... fins ara poca, perquè no li motivava gaire cosa. Per exemple quan vam anar a veure l'espectacle de les àligues, tots estaven allà seguts escoltant i ell no... com que no. I en moltes ocasions per evadir aquestes situacions fa les seves fugides, i "vamos a otra cosa mariposa". De la resta de l'associació sí que et

puc dir que molts gaudeixen, encara que alguns estan més nerviosos que altres. A ell li ha costat molt més. Jo al principi vaig ser voluntària quan vàrem començar, i clar a les excursions els acompanyàvem... i com ell sabia que jo estava allà ell no feia el que feien tots i anava a la seva, per això em vaig haver de retirar i anar amb els petits ja que a les altres mares no els feia aquestes fugides i aquestes coses, el sabien calmar.

16. En quines situacions ha necessitat suports o ajudes durant un viatge? Qui els hi ha proporcionat? Com?

Doncs té les mateixes necessitats que en el dia a dia, necessita que li vagin darrera per fer les coses, sobretot en les que no li motiven.

17. En relació a l'autonomia esmentada, quins creuen que són els seus límits? Que és allò que mai podrà fer de manera independent?

Home, doncs ell mai podrà viatjar sol.. Per les circumstàncies que ja t'he explicat seria quasi impossible, però bueno, amb grup i amb gent sí que pot anar.

18. En quines situacions us reclama autonomia o més llibertat? En quines situacions no esteu segurs d'oferir-li?

No massa, no massa. Tingues en compte que el seu pare li fa tot... per tant lo que avanço jo en la seva independència el pare ho tira pel terra... sempre he tingut aquesta lluita.

19. Creu que esteu oferint al seu fill una sobreprotecció?

Per part del pare sí... No és bona. Tot en la seva justa mida. Jo també he pecat de fer-ho, he pecat... però perquè per la circumstància no m'ha quedat una altre. Però clar, jo molta de la culpa li dono al pare... fa 12 anys que ja estem divorciats i ell podia haver fet molt més. El nen està molt del pare, s'avenen molt, tenen alguna cosa que saps? I el pare és el típic "Si no es renta les dents és igual". I clar jo estic aquí insistint de que es renti les dents... I no, perquè jo després és com tenir dies de retràs... perquè s'acostumen a que no ho faig o que ho faci un altre.

Capacitat d'Adaptació.

20. Com definiria la capacitat d'adaptació del seu fill en destinacions o activitats desconegudes?

Bff.. tot lo que sigui mogut cap problema, ell s'adapta bé. Però tot lo que necessiti concentració, atenció, fixar-se molt... tot això és un problema.

Activitats de Lleure i Turístiques.

21. Com valoraria el personal del sector que l'han atès durant aquestes activitats en relació a la discapacitat del seu fill?

Penso que hi ha una carència... que no ho resolen massa bé perquè a vegades hem anat a algun lloc i et diuen "no és que no poden entrar"...

Transport/Desplaçament.

22. Quin tipus de transport ha utilitzat quan ha viatjat a una altre destinació?

Nosaltres és que som molt de cotxe... Algun dia hem utilitzat bus o tren. El bus en el seu dia a dia l'utilitza per anar a Granollers, que li va costar lo seu també... perquè és molt mogut. Però a l'hora d'utilitzar-lo ara amb el grup bé la veritat.

23. En quines situacions el seu fill l'ha utilitzat sol?

a. Cap: Per què?

Mai... Ell és una persona que li costa fer-se amb lo desconegut i que clar també compta amb el desavantatge de que no sap llegir...

24. Quines dificultats ha trobat a l'hora d'utilitzar-los?

Mira per exemple el tren li fa una miqueta més de por o el metro saps? Zones així... Com tampoc és gaire habitual per a nosaltres, que no l'utilitzem gaire... Les coses fora del seu entorn és el que més li costa...

25. Quin tipus de transport utilitza per moure't en el destí? (tren, metro, bus, taxi..)

Quan va amb l'associació el bus, però quan ha anat amb nosaltres el cotxe, som molt d'utilitzar el cotxe.

Allotjament.

26. En quin tipus d'allotjaments s'ha allotjat amb el seu fill normalment? Per què?

Ells han anat a masies, cases rurals pel tema de les lliteres i l'entorn... inclús alguna vegada en família a hotel.

27. Quines comoditats han trobat a faltar tenint en compte la discapacitat intel·lectual del seu fill?

Cap. Ell necessita les mateixes coses que qualsevol persona, l'únic que es sí que és cert és que s'ha de tenir paciència.

Conclusió.

28. Imagini el següent: es president/a de la Confederació Espanyola d'Organitzacions a favor de les persones amb Discapacitat Intel·lectual o Desenvolupament (FEAPS). Quines són les coses que proposaria per millorar la vida de persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Una de les coses que demanaria, posats a demanar, com atenció... igual que s'està posant ara molts nens amb síndrome de dawn o així despatxant, a la guarderia fent una mica de suport o a la benzinera o jo que sé... Que se'ls doni la oportunitat de crear, que puguin donar un pas més, que puguin inserir-se...

29. Com veu el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per aquest col·lectiu?

Lo poc, lo poc que sortim amb ell i tal... a vegades faltaria una mica de respecte. Algunes persones són molt maques, molt atentes, però hi ha algunes que deixen que desitjar una mica, que a vegades semblen ells els usuaris en lloc dels nostres. Perquè ens hem trobat cada un que tela... És que és el que hi ha, no queda una altre... què fas? Pots fer una mica de reclamació quan marxés però... però clar jo sempre dic que el món dona moltes voltes, avui és el meu fill, demà qui sap. Sempre ens hem de posar al lloc dels demés i clar cadascú fa la seva feina però també... no s'ha de ser gaire intel·ligent per tractar una mica amb el cor. Ells paguen igual que els demés i són com són.

30. Vol aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

Jo el que sí que diria, sobretot als pares, és que lluitin, val? Perquè per desgràcia hi ha molts nens a casa tancats, encara estem a l'època de jo que sé, de la catacumba... i que ja es conformen de que estan allà, que tenen 30, 40 o 50 anys, que és una persona discapacitada i que estan com un paquet. Una etiqueta que passa la vida i morirà quan li toqui. I és una pena... perquè tenen dret a ballar, a riure, a plorar, a sortir... com tothom. I per tant que la família es mogui, o qui sigui que muntin alguna cosa... Perquè si en un poble hi ha casals de tot com de futbol, al gimnàs, de no sé que.. Perquè els nens amb discapacitat no poden tenir el seu casal? Per què? Per què són discapacitat? Doncs no. A vegades som una mica còmodes i ens acomodem. Tenim això, doncs ja està... i

no. També som nosaltres, els pares, la societat... tots ens hem de moure. No hem de deixar de buscar oportunitats i que la societat les ofereixi.

Sexe: *Dona*

Mare/Pare/Tutor: *Mare (Limitat)*

Associació Fill: *Afadis Baix Montseny*

Població Residència: *Santa Maria de Palau Tordera*

30 de Juny, 2014

Vida Quotidiana.

1. La seva filla viu amb vostè?

a) Si: Per quin motiu? Com és definiria la seva convivència?

Sí, no sé. Amb ella no hi ha quasi cap problema, però no la veiem capaç de que visqui sola.

2. Expliqui com és un dia de la seva filla. (tasques/rutines).

Bueno, ella treballa en un taller de Granollers que es diu Javier Quintero on fan paquets d'esponges, de coses per la roba, preparen les etiquetes... A més també fa algunes excursions amb els del taller.

3. Quins són els problemes que detecta en la seva vida quotidiana?

Bueno ella s'adapta a tot, no té quasi cap problema. És bastant autònoma en tots els sentits, però clar s'ha de tenir en compte que no sap llegir... i a escriure també l'has d'ajudar. Però ho sap fer tot, si t'ha d'ajudar t'ajuda....

Autonomia.

4. Com definiria la seva autonomia en la seva vida quotidiana? Que pot fer ara que abans no feia? Que li costa fer encara?

És molt bona, ella s'ho fa tot. Encara li costa el tema de menjar una mica, que li has d'anar al darrera.

5. En quines situacions li reclama autonomia? En quines situacions no esta segur d'oferir-li?

Ella últimament reclama més autonomia sobretot en el tema de tenir Whatsup, que no li agrada explicar o ensenyar el que parla amb la gent, que et diu que ella ja en sap. I sempre són coses així, clar ella vol ser independent com tothom i que ningú l'ajudi.

Qualitat de Vida.

6. Què entén per qualitat de vida?

Buf, no sabia que dir-te. No sé. L'únic que si que et podria dir és que han realitzat moltes retallades en les ajudes econòmiques i clar, per exemple ella des de que treballa en el taller, li han retirat l'ajuda de dependència, quan sabem que el salari que cobra no és igual que el de una persona normal. I clar jo, que sóc la seva mare però també la seva cuidadora i ja no rebo res...

Associació.

- 7.** Com va conèixer l'associació? Quin va ser el procés d'inscripció o col·laboració?

Bueno ella ja anava a una altre associació abans que aquesta on va estar durant molts anys. Si no recordo malament es deia Apadis, però clar després es va obrir aquesta i ens queda molt més a prop. I aquesta la vam conèixer quan va començar. En Martí ens va trucar, perquè ja ens coneixia i també coneixia a la nena, i res des de el primer dia que van obrir la portem.

- 8.** Quin canvi va observar en el la seva filla des de la seva primera participació en aquesta?

Ella és una persona molt tímida, i crec que per molt de temps que ella estigues aquí seria igual de tímida perquè ja va en la persona. Clar, jo també ho sóc molt. Però després és cert que és una persona que si t'agafa confiança, i portes varis dies amb ella, llavors ella ja és diferent amb tu. I clar, és cert que ella s'adapta a tot, però necessita aquest procés d'agafar confiança saps? Quan anava a l'escola Montserrat Montero ella estava encantada amb tothom i tothom amb ella, tant professors com companys. El mateix li va passar amb el taller, que al principi no volia anar, per timidesa o per lo que fos, i ara està encantada, es troba com a casa seva.

- 9.** Quin tipus d'activitats creu que són les més beneficioses per les persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Ella és una persona molt activa, que no para, i per exemple li va molt bé fer natació, o a casa mateix fer tasques domèstiques com posar la taula, recollir-la... Però ja et dic, sobretot aquí a l'associació ella s'adapta a qualsevol activitat.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

- 10.** Quins problemes de comunicar-se i relacionar-se ha tingut la seva filla en el passat?

Bueno és que aquest problema ja el té perquè té problemes de parla, de pronunciació... Ella no parla com nosaltres, ni fa frases complexes, ella parla amb frases simples i curtes. I a casa encara, que parla bastant, però si ella ara mateix estigués aquí amb nosaltres no diria res, pel tema de la timidesa una altre vegada. Clar, també ens trobem amb que la nena no sap escriure ni llegir, bueno llegeix les paraules en majúscula però res més, i clar això també dificulta molt les coses.

La seva filla ha anat a una escola normalitzada?

Ella ha estat fins els 10 anys a la Salle de Sant Celoni, a una escola normal, i després ja em van aconsellar que havia de passar a una escola especial. Però clar, hem de pensar que quan anava a l'escola normal era a 5è i encara no parlava, estava perduda, i va ser passar a l'escola Montserrat Montero i es va obrir molt més, va aprendre a parlar,... I és per això que ara parla molt millor, però abans res de res, t'ho senyalava tot i tu havies d'endevinar que volia.

11. Quins segueix tenint en el present?

Clar ella ha millorat en la parla, però segueix tenint problemes de comunicació ja que no parla de manera normal com una altre persona, encara que l'entens i es fa entendre perfectament. I si estem jo o la seva germana, encara pitjor perquè està tota l'estona darrera nostre i no diu res a ningú. L'has de deixar sola o donar-li conversa perquè superi la seva timidesa.

12. Com és la relació la seva filla amb l'entorn familiar?

Bueno jo sóc conscient de que la protegeixo massa, que per exemple em fa cosa deixar-la sola a casa per si li obra la porta a un estrany, encara que moltes vegades es queda sola. La meva altre filla també m'ho diu, que no la deixo fer res, que li hauria de donar més llibertat, però és difícil. El seu pare també té un caràcter diferent, és més "passota" i és cert que quan està ell la nena s'espavila més sola, però clar cadascú és com és. Jo sé que ella s'espavila sola, però fa por. I res, en general la relació és bona.

13. Com és la relació de la seva filla amb l'entorn d'amics?

Per lo que ella ens explica és normal, tampoc la veig quan està amb ells. Però pel que m'han explicat del taller i de l'escola on anava estan molt contents amb ella. Ella a vegades inclús ajudava a donar el dinar a una altre nena que anava en cadira de rodes perdent temps de la seva estona de dinar.

Per tant com valoraria el seu sentit de la responsabilitat?

Jo crec que és molt responsable, inclús amb les seves coses a vegades massa. La seva habitació sempre està impecable, si troba una taca per petita que sigui a la roba ja es canvia o si passa qualsevol cosa en el seu grup de taller ella és molt atenta i intenta ajudar sempre que pot.

14. En quina situació la seva filla s'ha pogut sentir aïllat? Quines creu que varen ser les causes?

Bueno, en primer lloc en la família, encara que no vull entrar gaire en detalls, i bueno també els 10 anys que va estar a l'escola normal es sentia aïllada ja que ningú li feia cas i enlloc d'anar a jugar amb els companys de classe es quedava al costat del professor que vigilava el pati. I bueno, amb la família passa el mateix, hi ha certes persones que no li fan cas, l'aïllen i clar ella se sent malament.

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Experiències.

15. Quin tipus de viatges ha realitzat amb la seva filla? A quines destinacions ha anat?

Ella ha viatjat molt amb l'escola Montserrat Montero, ha viatjat a Sevilla, Madrid,... i bueno llavors també ha fet moltes excursions al zoo, a museus, a la fageda.... I amb nosaltres també ha estat a Almeria, Extremadura, Empuriabrava, a Port Aventura...

16. La seva filla ha viatjat sol alguna vegada?

- a) No: Per quin motiu?

No, sola mai ha viatjat i mai ho farà.

Per què ho creu?

No sé, jo és que sola no la deixaria, per si es perd o li passa qualsevol cosa, perquè surten tantes coses per la televisió que un mateix ja agafa aquesta por... Sí que és cert que a l'anterior associació on anava ens deien que l'haviem de deixar anar sola de Sant Celoni a Granollers, en trajectes curts i que estiguessin a prop de casa en transport públic o a peu, però jo no, jo prefereixo que la porti el meu marit que no que vagi en tren o en bus. A més nosaltres vivim en una urbanització apartada del centre, i ja sempre ens ha fet cosa deixar-la anar sola als llocs, suposo que si visquéssim en un lloc cèntric seria diferent.

17. Quin cost econòmic suposa la realització d'aquests viatges? Quins costos extrems poden tenir?

Cost extra no en suposa cap, té el mateix cost que quan viatja una persona normal.

Poder de decisió.

18. Qui sol escollir les destinacions on viatjar o les activitats a realitzar? Per què?

Quan viatja amb l'associació, normalment són els professors o professionals que s'encarreguen d'escollir les destinacions.

19. Fins a quin punt teniu en compte la seva opinió?

Quan viatja amb nosaltres molt, ella decideix, nosaltres li comentem "mira volem anar aquí, que et sembla?" i ella ens diu el que pensa.

Cerca i Accés a la Informació.

20. Quins mitjans utilitza per cercar informació sobre destinacions o activitats turístiques?

Ella busca molt per internet i se li dona molt bé tot el que té a veure amb la informàtica. A casa se'ns bloqueja l'ordinador i ella ens el desbloqueja o amb el mòbil mateix, ho sap tot. Clar tema llibres no, perquè no sap llegir totalment. Ella directament utilitza internet.

Valoraria que per ella és fàcil l'ús d'internet?

Sí, totalment, ella el fa servir per tot per buscar música, mirar roba, inclús quan vam anar a Marinador va buscar informació per internet...

21. Com valoraria l'accés a la informació en els llocs on has viatjat?

Bé, ella sempre que ha fet excursions o visites als museus sempre ha portat fulles amb informació o targetes. Però sí que és cert que ella això no els fa gaire cas perquè com no sap llegir i la informació que hi apareix no és senzilla doncs no li serveix.

Autonomia.

22. Com definiria la seva autonomia en el seu temps lliure o d'oci? Que pot fer ara que abans no feia? Que li costa fer encara?

Bueno, ella en el dia a dia després de venir a l'associació arriba a casa, berena i es posa amb l'ordinador i el mòbil.

Sol quedar amb els amics?

No, no surt mai. Perquè els amics que té a l'associació cada un viu en un lloc diferent i és molt difícil de quedar.

23. Quina és l'autonomia que ha tingut durant un viatge o una excursió a una nova destinació?

Jo crec que té autonomia perquè ella s'ho fa tot, es prepara la maleta, quan arriba al lloc la desfà i posa les coses ordenades a l'habitació.

24. En quines situacions ha necessitat suports o ajudes durant un viatge? Qui els hi ha proporcionat? Com?

Bueno a casa sí que és cert que en tema de menjar se li ha d'estar al darrera però quan ha viatjat amb les associacions sempre ens han dit que s'ha portat molt bé i que no ha necessitat ajuda en res.

25. En relació a l'autonomia esmentada, quins creuen que són els seus límits? Que és allò que mai podrà fer de manera independent?

Bueno jo crec que viatjar sola mai podrà, ella encara que és autònoma té unes limitacions com la parla, el no saber llegir gaire o la seva timidesa que clar no li faria gens fàcil.

26. En quines situacions us reclama autonomia o més llibertat? En quines situacions no esteu segurs d'oferir-li?

Normalment mai. Quan anem a Almeria que viu la meva família sí que és cert que més d'una vegada ha anat sola a comprar el pa o xiclets, però perquè viuen en un poblet petit on tot queda molt a prop.

Per tant creu que depenent de la confiança que li ofereix l'entorn, li ofereix més autonomia i independència?

Sí. També és cert que anem quasi cada any i ja ens coneixen, però a part ella a ja també es sent més a gust. Igual que va a comprar al Caprabo de davant de casa, perquè no ha de creuar cap carretera i és un camí segur.

27. Creu que esteu oferint a la seva filla una sobreprotecció?

Sí, jo sóc conscient de que sí, inclús la meva altre filla que és més gran m'ho diu.

Capacitat d'Adaptació.

28. Com definiria la capacitat d'adaptació de la seva filla en destinacions o activitats desconegudes?

Ella s'adapta bé si va acompanyada, si té la seguretat de que no està sola. Suposo que si anés sola seria molt negatiu per ella, es posaria nerviosa o mostraria més inseguretat.

29. A quins ítems li costa més adaptar-se? Per què? (Cultura, idioma, moneda...)

A l'idioma i a la moneda jo crec que és a lo que més li costaria adaptar-se perquè amb l'euro sap utilitzar quantitats petites, però grans quantitats no del tot ja que el canvi no sé si el sabria calcular.

Activitats de Lleure i Turístiques.

30. Quines activitats turístiques ha realitzat amb la seva filla? (visites, excursions)

Bueno, com he dit abans amb les associacions ha anat al zoo, a parcs d'atraccions, ha fet excursions guiades, visites a museus...

31. Quines limitacions ha observat que tenia la seva filla? Quines millores necessitarien aquests serveis?

Doncs bueno a l'hora d'entendre el que explicava el guia o la informació del museus, vulguis o no sempre hi ha coses difícils d'entendre i per ella més. Suposo que haurien d'explicar-los les coses de manera més fàcil o més entenedora.

32. Com valoraria el personal del sector que l'han atès durant aquestes activitats en relació a la discapacitat de la seva filla?

No sé, per lo que ella ens explica bé, mai ha tingut cap problema, mai s'ha queixat. I quan ha viatjat amb nosaltres el personal dels hotels o del parc d'atraccions s'ha comportat de manera normal, bé.

Transport/Desplaçament.

33. Quin tipus de transport ha utilitzat quan ha viatjat a una altre destinació?

Ha utilitzat l'AVE i l'avió que no li agrada gaire la veritat.

34. En quines situacions la seva filla l'ha utilitzat sol?

a) Cap: Per què?

No, sola no. La utilitzat sempre amb l'associació. A més, de totes les persones que conec d'aquí quasi ninguna l'utilitza sola. Tampoc sé si ella seria capaç, no sé a lo millor sí que ho faria, però no sé. A més tindria la por aquesta de que al no saber llegir li pugui passar alguna cosa, o que li pot costar expressar-se o es pot perdre...

35. Quines dificultats trobaria a l'hora d'utilitzar-los?

El tema de no saber llegir la dificultaria molt, encara que en el tren et va avisant per l'altaveu de cada parada potser no sabia quin tren agafar, o com demanar el bitllet... No sé, crec que és millor que no el faci servir. Perquè a veure, trajectes curts crec que sí que seria capaç de fer-los si li ensenyéssim, però trajectes llargs no sé si els faria, pot ser sí no ho sé. Mai ho hem provat tampoc i sí que és cert que veus que ella té memòria en el sentit de que se'n recorda per on passa, i et sap indicar, però no sé mai ho hem intentat.

36. Quin tipus de transport utilitza per moure't en el destí? (tren, metro, bus, taxi..)

Bueno amb nosaltres el cotxe, però amb l'associació el tren o el bus.

Allotjament.

37. En quin tipus d'allotjaments s'ha allotjat amb la seva filla normalment? Per què?

Amb nosaltres a hotel o a casa de familiars, però amb l'associació ha estat tant a hotels com a cases rurals. No hi ha cap motiu, sinó que depèn on van miren una allotjament o un altre. La veritat és que tant ella com els altres nois i noies de l'associació s'adapten molt bé.

38. Quines comoditats han trobat a faltar tenint en compte la discapacitat intel·lectual de la seva filla?

Cap, perquè necessiten les mateixes coses que una persona normal.

Conclusió.

39. Imagini el següent: es president/a de la Confederació Espanyola d'Organitzacions a favor de les persones amb Discapacitat Intel·lectual o Desenvolupament (FEAPS). Quines són les coses que proposaria per millorar la vida de persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Jo el que proposaria són més ajudes econòmiques perquè no totes les persones amb discapacitat intel·lectual treballen, i les poques que ho fan cobren un sou equivalent a la quarta part del sou de una persona normal o menys, com li passa a la meva filla, que només li arriba per pagar el bus i el menjar, una misèria. I clar amb aquets diners no es poden mantenir sols i molt menys viatjar. I ara imaginat les poques ajudes que han quedat amb les retallades, si ja n'hi havien poques...

40. Com veu el sector del turisme en relació a les persones amb discapacitat intel·lectual? Que necessitaria tenir en compte aquest sector per tal de crear oportunitats per aquest col·lectiu?

*En general bé, ella mai ha tingut cap problema, no ens ha explicat mai res.
Potser ha passat alguna cosa però no ens ho ha dit.*

- 41.** Vol aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

No, crec que ja està.

Sexe: *Dona*

Mare/Pare/Tutor: *Mare (Intermitent)*

Associació Fill: *Aspanin*

Població Residència: *Campins*

28 de Juny, 2014

Vida Quotidiana.

10. La seva filla viu amb vostè?

a. Si: Per quin motiu? Com és definiria la seva convivència?

Bueno, perquè com no treballa ni d'això, viu amb nosaltres.

I com és la convivència amb ella?

Hi ha de tot. Normalment és bona, però clar hi ha de tot.

11. Expliqui com és un dia de la seva filla. (tasques/rutines)

Bueno ara en aquests moments no estudia ni treballa i clar és molt avorrit. Es lleva i poca cosa més... fa una mica de feina a casa, es posa amb l'ordinador i ja està. Si sortim a comprar o a algun lloc i... bueno, no té gaire més a fer. Durant tres anys va estar fent cursets de perruqueria i estètica a Granollers, però ja no fa res.

12. Quins són els problemes que detecta en la seva vida quotidiana?

Doncs això, estaria bé que tingués una feina encara que fos de poques hores perquè ella es pogués relacionar amb altre gent, més que res i clar... Més que res això.

13. Quines expectatives té enfront a la seva vida quotidiana?

Doncs això. A veure estudiar ella no pot estudiar grans coses i amb lo que ha fet ho té complicat per trobar feina. I ara mirarem de tirar currículums on sigui, a centres d'aquests que hi han per discapacitats o lo que sigui. I si ella trobes una feina, conegués gent, i es pogués anar movent per si mateixa... seria lo millor. Perquè sinó ella ho té molt complicat ara.

Autonomia.

14. Com definiria la seva autonomia en la seva vida quotidiana? Que pot fer ara que abans no feia? Que li costa fer encara?

Bé, ella es desenvolupa bé. I si la deixes sola encara millor que si tu estàs amb ella. Vull dir, en aquest sentit, bé.

Encara li falta una mica de confiança en si mateixa, però jo crec que ha anat millorant, ha anat agafant més autonomia el que passa que és el que et dic, com està sempre aquí tancada a casa doncs no, no fa grans progressos en altres coses.

15. En quines situacions li reclama autonomia? En quines situacions no esta segur d'oferir-li?

Em reclama més autonomia sobretot a la hora de sortir amb els amics, en anar de festa o a sopar fora. I jo estic totalment d'acord en que ho faci, sempre la deixem fer la seva, com qualsevol persona, amb unes normes, però vaja, si li passa qualsevol cosa sap que té el mòbil.

Qualitat de Vida.

16. Què entén per qualitat de vida?

Per mi la seva qualitat de vida seria que pogués ser més autònoma, que pogués arribar a viure sola. Encara que amb la poca feina que hi ha, i els salari que tindria... costarà aconseguir-ho.

Associació.

17. Com va conèixer l'associació?

Doncs bueno, la meva cosina és de Barcelona i ens va comentar que hi havia una associació que realitzava viatges i activitats de lleure pels caps de setmana i res, ho vàrem provar.

18. Quin canvi va observar en el seu fill des de la seva primera participació en aquesta?

Canvi? No gaire perquè ella ja és una persona molt autònoma, i tampoc ha realitzat molts viatges amb l'associació, sí que ha anat alguna vegada puntual i ha tornat molt contenta.

19. Quin tipus d'activitats creu que són les més beneficioses per les persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Jo crec que tot el que sigui estar en grup, amb persones amb la seva discapacitat és molt beneficiós. Per exemple els viatges d'estiu són perfectes per relacionar-se.

Comunicar-se i Relacionar-se amb les persones.

31. Quins problemes de comunicar-se i relacionar-se ha tingut la seva filla en el passat?

Quan ha anat a classe sempre ha anat a l'escola amb gent normal, i els estudis que ha fet de perruqueria i estètica també els ha fet amb gent normal i bueno com hi han tot tipus de persones pues sempre hi ha qui es fa amic o qui la deixa al marge. I en aquest sentit doncs sí, a vegades s'ha sentit desplaçada per la gent de l'entorn. Però clar, també pensa que ens aquells moments era gent de 14, 15, 16 anys i 17 i clar i en aquesta edat la gent és molt així... el que no és com tu l'apartes. Vull dir, amb això sí que ho ha passat malament. Però la veritat és que ella sempre intenta relacionar-se amb tothom. I bueno, a l'associació cap problema la veritat.

32. Quins segueix tenint en el present?

Bueno li fa vergonya moltes coses. Pot ser perquè se sent diferent. Clar ella nota que és diferent i a llavors clar, es queda més tallada, més tímida... I és això, li costa.

33. Com és la relació de la seva filla amb l'entorn familiar?

En general bona. Ella té un caràcter fort i moltes vegades discutim, però vaja, com qualsevol família.

34. Com és la relació de la seva filla amb l'entorn d'amics?

Bueno amics no en té molts, per això mateix.... Però bueno, amb els que té li agrada sortir, parlar amb la gent, però clar... Està limitada.

35. En quina situació la seva filla s'ha pogut sentir aïllat? Quines creu que varen ser les causes?

Doncs això, sobretot quan anava a l'escola i això. Perquè ella a vegades es veu incapaç de fer certes coses que els demés fan. Igual una cosa et costa poc de fer-la i com a ella li costa més pues ja es troba diferent.

36. Com va intentar resoldre el problema?

Doncs bueno dient-li això no? Que encara que a ella li costi més les coses no les ha de deixar de fer, s'ha d'esforçar més.

37. Quines pràctiques ha realitzat per tal d'ajudar-lo a millorar la seva comunicació?

Tu l'empenys no? A que faci coses sola, a que surti, o que per exemple que agafi el bus, o que agafi el tren... però necessita almenys a les primeres vegades que tu estiguis amb ella. Quan ella ha agafat una cosa per rutina, que ja sap per on ha d'anar, o com ho ha de fer, sigui agafar un bus o sigui preparar una cosa, si

ella ja ha agafat la rutina i ho ha fet més d'una vegada ja li està bé. Però tot lo que és nou li costa, li fa por.

Desplaçar-se fora de la llar: Viatjar & Activitats turístiques.

Experiències.

38. Quin tipus de viatges ha realitzat amb la seva filla? A quines destinacions ha anat?

Bueno les típiques vacances en família i així. Bueno a Peníscola, a Sevilla, a Saragossa... i ara l'any passat que vam estar a Mèxic a Rivera Maya. Llavors ella amb l'escola també va estar a Itàlia de final de curs, va fer un intercanvi a França, i amb l'associació va anar a Gandia.

39. La seva filla ha viatjat sol alguna vegada?

- a. No: Per quin motiu?

Sola sola no, quan va anar de viatge de final d'estudis a Itàlia va anar amb els companys, però sola no clar, amb companys de classe. O quan va viatjar amb l'associació també va anar amb els companys d'allà.

Perquè no té amics així per viatjar d'aquesta manera.

40. Quin cost econòmic suposa la realització d'aquests viatges? Quins costs extrems poden tenir?

No, en aquest sentit no. per la seva discapacitat no.

Poder de decisió.

41. Qui sol escollir les destinacions on viatjar o les activitats a realitzar? Per què?

Nosaltres i bueno, en el cas de l'associació doncs l'associació.

42. Fins a quin punt teniu en compte la seva opinió?

Bueno se li pregunta. El que passa és que ella, per exemple si anem a algun lloc que a ella ni li agrada o que no té ganes doncs no ve, es queda a casa. Ella és així de clara.

43. Qui sol organitzar els viatges? Per què?

Nosaltres també.

Quan us ha ajudat a organitzar-ne algun?

Bueno si és una destinació que li interessa o així sí que t'ajuda o et pregunta. Però si ja d'entrada lo que tu li proposes no li agrada doncs ja està, perd l'interès.

- a. Quines dificultats existeixen que impossibiliten que ho realitzi la seva filla?

Potser la complexitat del procés, o de tots els elements que ha de tenir en compte, ja que per exemple potser tindria problemes per entendre les clàusules dels contractes o formularis... Perquè per la resta, ella sap llegir, escriure, coneix el valor de la moneda... Però també crec que si li expliquessin amb paciència i de manera clara ho podria fer.

Cerca i Accés a la Informació.

44. Quins mitjans utilitza per cercar informació sobre destinacions o activitats turístiques?

El internet sempre, per tot.

Creu que és un mitjà fàcil per ella?

Jo crec que s'entén bé, sí. A més com és una cosa que li agrada doncs posa interès, com tot lo que li agrada. En allò que li agrada hi posa interès i ho aprèn.

I per què creu que no fa servir llibres o guies de viatges?

Perquè el tema llibres li és més difícil d'entendre a ella. La seva capacitat de comprensió és limitada, no és com nosaltres. I clar a ella Internet potser per les imatges, potser per la rapidesa... ho veu més clar.

45. Com valoraria l'accés a la informació en els llocs on ha viatjat?

Bé, no sé. Ella quan ha viatjat en grup sempre ha portat lo típic, els tríptics d'informació de les excursions, postals... Però també és cert que jo crec que la part més històrica i més teòrica d'aquests és una mica complicada d'entendre, però per la resta bé. Ella sap on ha anat, que era,...

Autonomia.

46. Com definiria la seva autonomia en el seu temps lliure o d'oci? Que pot fer ara que abans no feia? Que li costa fer encara?

Necessita una mica més d'autoestima, necessita això tenir confiança en si mateixa, conèixer a gent també, tenir una colla d'amics per poder sortir o per poder relacionar-se, però bueno... va fent.

47. Quina és l'autonomia que ha tingut durant un viatge o una excursió a una nova destinació?

Ella és casi totalment autònoma... I bueno quan ella es troba perduda o veu que una cosa se li presenta mol complicada, llavors et demana ajuda. Però sinó, sí és autònoma amb tot.

48. En quines situacions ha necessitat suports o ajudes durant un viatge? Qui els hi ha proporcionat? Com?

No sé. Més que res és quan veu una cosa que li ha de costar molt fer o una cosa que desconeix totalment i a llavors li fa por i et demana ajuda i d'això, o es queda parada. Però normalment no.

49. En relació a l'autonomia esmentada, quins creuen que són els seus límits? Que és allò que mai podrà fer de manera independent?

A veure la discapacitat que té ella dintre del que cap no és molt greu no? i bueno si tu li dones una mica de confiança i una mica d'ajuda, que ella se senti recolzada i tot això doncs tindrà algun límit suposo però podria sortir ben bé sola o amb algú.

Per tant creu que durant la seva vida podria no tenir límits?

No, sempre en tindrà de límits perquè clar la seva capacitat no és la mateixa que la de una persona normal no? Però vull dir, si ella agafa confiança per poder preguntar a la gent, demanar ajuda, o tot això pues clar tot li seria molt més fàcil. Si tingués algú a qui poder consultar o amb qui poder estar així...

50. En quines situacions us reclama autonomia o més llibertat? En quines situacions no esteu segurs d'oferir-li?

Bueno, sobretot a l'hora de sortir de nit, de fer activitats d'oci a la nit com qualsevol persona, sobretot ara a l'estiu.

51. Creu que esteu oferint a la seva filla una sobreprotecció?

Sí. Sempre et fa por perquè com la veus diferent, sempre potser la tractes com si fos més petita per l'edat que té, perquè realment una mica és com si ho fos, perquè amb la seva edat no ha viscut potser tot el que ha viscut una altre persona de la seva edat... i clar estàs més a sobre d'ella, li fas més preguntes, li estàs més al davant i al darrere...

I qui creu que és més culpable d'aquesta situació: l'entorn o vostès?

Jo crec que tot en general perquè es pot trobar gent que es doni compte i intenti donar-li un cop de mà o es pot trobar gent al contrari, que se'n aprofiti i llavors clar, a tu et fa més por i la sobreprotegeixes més i així. I clar, jo crec que per això també és responsable l'entorn.

Capacitat d'Adaptació.

52. Com definiria la capacitat d'adaptació de la seva filla en destinacions o activitats desconegudes?

Una mica amb por, una mica amb por. Perquè és això, el que no coneix doncs li dona com més por, es queda més parada, més així.

53. A quins ítems li costa més adaptar-se? Per què? (Cultura, idioma, moneda...)

Jo crec, que entre la cultura, l'idioma, i la moneda, li costaria més que res adaptar-se a una nova moneda perquè per la resta bueno, pot estar més o menys oberta o relacionada i d'això, però el tema de una nova moneda és més complicat.

54. Com es podria resoldre aquesta problemàtica?

Viatjant amb altre gent, sí viatjant amb altre gent que li pogués donar un suport o no sé que se sentís més recolzada, més això.

Activitats de Lleure i Turístiques.

55. Quines activitats turístiques ha realitzat amb la seva filla? (visites, excursions)

Bueno doncs lo típic, excursions i visites guiades.

Com van valorar el guia?

Bueno no feia diferències, almenys amb els que hem estat. El guia feia la seva visita guiada i ja està, i és l'interès que tu li posaves, no feia cap menció especial.

Com valora la comprensió d'aquests en relació a la discapacitat de la seva filla?

Bueno clar, com sempre ha viatjat amb nosaltres hem de ser conscients de que no és un turisme adreçat exclusivament a persones amb discapacitat i a llavors clar els guies fan les visites com les fan normalment, ja tot depèn de si lo que visites té més o menys interès per ella i ja està. Clar, si fos un turisme que està ja pensat per persones amb discapacitat suposo que estarien més evocats a veure si la gent ho entén, no ho entén o que, però així, doncs no. Però clar, jo també entenc que en una visita normal puguin haver coses que ni arribin a entendre, sí.

56. Com valoraria el personal del sector que l'han atès durant aquestes activitats en relació a la discapacitat de la seva filla?

Jo crec que és igual, que això ja depèn de com sigui la persona. Entre totes les persones que et pots trobar sempre hi ha gent que està disposada a ajudar-te i sempre hi ha gent que passa mes i tant se li en dona.

Transport/Desplaçament.

57. Quin tipus de transport ha utilitzat quan ha viatjat a una altre destinació?

Bueno, ella ha anat amb tren, amb avió, amb vaixell... amb tot tipus de transport.

58. En quines situacions la seva filla l'ha utilitzat sola?

a. Cap: Per què?

Per viatjar mai, ni el tren, ni l'avió ni el vaixell. Encara que en el seu dia a dia el bus l'ha utilitzat molt per anar a estudiar a Granollers i el tren l'ha utilitzat sola poques vegades per anar a Barcelona a veure a la meva cosina, ja que has d'estar més alerta de cap a on va i a on para i a on no para. Però bueno, tot i així sí que l'ha agafat alguna vegada.

59. Quines dificultats ha trobat a l'hora d'utilitzar-los?

Com sempre ha anat acompanyada mai ha trobat cam mena de dificultat. Clar jo crec que si anés totalment sola a agafar un avió o un vaixell no podria... I bueno, en el tema de bus i tren sempre el que ha de tenir en compte és no equivocar-se en el tren que es puja o en el bus que es puja, estar ben segura que va a on ella vol anar i ja està.

Quin creu que seria el més complicat d'utilitzar sola?

Jo crec que l'avió pel tema dels aeroports. Els aeroports són una mica complicats fins i tot per una persona normal, vull dir que...

Allotjament.

60. En quin tipus d'allotjaments s'ha allotjat amb la seva filla normalment? Per què?

En hotels i apartaments, però la veritat que ens és indiferent.

61. Quines comoditats han trobat a faltar tenint en compte la discapacitat intel·lectual del seu fill?

No, ja dic, normalment els treballadors dels hotels o d'aquests llocs ja de per si són atents amb els clients no? i suposo que si veuen alguna persona que està desorientada i així s'oferiran a acompanyar-la, a guiar-la o a explicar-li el que no sàpiga. Però tot depèn d'ella també, si ella agafa més confiança i pregunta i d'això o es queda callada i no sap a on va.

Conclusió.

62. Imagini el següent: es president/a de la Confederació Espanyola d'Organitzacions a favor de les persones amb Discapacitat Intel·lectual o Desenvolupament (FEAPS). Quines són les coses que proposaria per millorar la vida de persones amb discapacitat intel·lectual lleugera i/o moderada?

Clar no poden anar sempre amb un tutor o una tutora, professor o així perquè els guiés les 24 hores, però crec que fer unes vacances o unes excursions per gent amb discapacitat estaria bé, però clar, també és cert que no tothom té la mateixa discapacitat. Llavors clar, jo el que proposaria és que poguessin comptar amb una persona que fos com el guia, igual que quan nosaltres contractem una excursió que tenim un guia, i que aquest guia estigués especialitzat en aquestes persones. Així, amb un guia diferent jo suposo que gaudirien més de les coses, de lo que anessin a visitar, o anessin a veure.

63. Vol aportar alguna idea o concepte que no s'ha parlat durant l'entrevista i que per a tu és important? Quina?

Bueno més que res emfatitzar la tolerància de la gent, però això ens trobem a tot arreu. Hi han persones que és això que veuran que esta desorientat i no saben que li passa i li intentaran ajudar i hi haurà altre gent que s'intentarà aprofitar. Però clar en això no podem fer res,...

8.2 Comptabilització dels termes a partir de la realització d'Excels.

Pel que fa als termes citats en les entrevistes, s'ha realitzat una comptabilització d'aquests segons si s'han utilitzat en positiu o negatiu mitjançant la creació d'un Excel.

	<u>Entrevista Persona amb DIN</u> Sexe: <i>Dona</i> Nivell Discapacitat: <i>Limitat</i> Associació: <i>Afadis Baix Montseny</i>	<u>Entrevista Persona amb DIN</u> Sexe: <i>Home</i> Nivell Discapacitat: <i>Limitat</i> Associació: <i>Aspanin</i>	<u>Entrevista Persona amb DIN</u> Sexe: <i>Dona</i> Nivell Discapacitat: <i>Intermitent</i> Associació: <i>Aspanin</i>
Vida quotidiana			
Viure sola			+
Decisió			-
Viure amb els pares	+-	+	
Viure amb fills		+	
Treball/Professió	-	-	-
Temps lliure		-	+
Pintar/Manualitats	+		+
Fer exercici	+		+
Teatre			+
Temps a l'associació		-	
Estiu	+	+	+
Durant cursos de formació			+
Cada dia	++		
Encàrrecs de ceràmica i suro	+		
Comunicació i relacions			

Pares	+ -	+ -	+
Sobreprotecció		--	--
Amics	+	- +	+
Sociable	+		+
Desconeguts		+	+
Iniciativa	-		+
Aïllat	-		-
Mai		+	
Lloc normalitzat			-
Connexió			-
Persones maniàtiques/autoritàries	--		
Viatges			
Motivacions			
Res més a fer		-	
Conèixer	+		+
Socialització	+		
Fotografia	++		
Immersió		-	
Més a destinacions nacionals	+	+	+
Més a destinacions estrangeres	+		++
Possibilitat de viatjar més	+		++
Economia	-		
Sobreprotecció			-
Turisme actiu		+	
Senderisme		+	
Hípica		+	

Viatjar sol	-	-	+
Persona de suport		+	
Poder de decisió			
Pares	+	-	-
Organització		-	
Incapacitat		-	
Reserva			
Iniciativa			+/-
Por	-		
Dificultat	-		
Cerca i accés a la informació			
Internet	+	+	+
Imatges	+		
Youtube	+/-		
Llibres / guies	-	-	+
Accés a la informació	-	-	+/-
Buscar la informació	-		
Autonomia			
En grup	++	-	++
Pares	+		+
Sola	-		+
Por/Inseguretat	-		
Suport	++	+	
Capacitat d'adaptació			
Orientació	-	+	
Informació prèvia			+

Estranger				
Cultura	-		+	
Moneda	-			
Idioma	-			
Predisposició a conèixer				+
Capacitat de reacció				
Perdre's	-		+	+
Mòbil	+		+	
Signes				+
Anglès				-
Activitats Turístiques				
Turisme cultural				++
Museus	+		--	++
Lectura fàcil				-
Imatges				-
Senyalitzacions				-
Dinàmic	-			
Audioguies	-			
Esglésies			-	
Monestirs				
Guia "senzill"				++
Carnet de discapacitat				-
Turisme actiu			+	
Senderisme	++		+	
Dificultats				
Por			-	

Ajuda			+	
Transport i desplaçament				
Bus	+		+	+
Sol	-		+	+
Impaciència de la societat	-			
Amb pares / monitors	+			
Tren			+	+
Sol	-		-	+
Avió	+		+	+
Sol	-		-	-
Suport				+
Allotjament				
Hotel	+		+	+
Personal	+		+	+
Senyalitzacions	+			
Bungalow			+	
Independència			+	
Personal			+	
Casa de colònies	+			
Conclusió i propostes				
Lectura fàcil				+
Persona amb qui viatjar	+			

	<u>Entrevista Professional Associació</u> Sexe: <i>Home</i> Nom associació: <i>Afadis Baix Montseny</i> Professió: <i>Tècnic i Coordinador del centre</i> Població Residència: <i>Sant Celoni</i>	<u>Entrevista Professional Associació</u> Sexe: <i>Dona</i> Nom associació: <i>Aspanin, Club Llevant</i> Professió: <i>Tècnic i Coordinador del lleure</i> Població Residència: <i>Badalona</i>
Associació		
Drets discapacitats intel·lectuals		++
Lleure com dret essencial	+	+++
Lleure professionalitzat		+
Necessitats	+	+
Activitats de lleure		
Activitats recreatives		+
Activitats interiors (de la persona)	+	
Activitats exteriors	+	
Qualitat de vida		++
Noves activitats		
Opinió/demandes dels usuaris	++	+
Viabilitat econòmica		+
Retallades		-
Col·laboració administració pública	--+	--
Conceptes		
Coeficient intel·lectual	-	-
Desenvolupament social	++	+
% Discapacitat Generalitat		-
Etiqueta discapacitat	---	
Suports	+	+

Vida quotidiana		
Convivència		
Casa amb els pares		-+
Sobreprotecció		-
Rutines	+	
Desenvolupament habilitats		-
Atesos per un servei / Pis tutelat		+
Rutines		+
Desenvolupament habilitats	+	+
Estatus social	-	
Retallades en ajudes econòmiques	-	
Societat adaptada	--	-
Adaptació de la societat	+	
Autonomia	+	+
Constància	+	+
Treballar àrees de la persona	+	+
Responsabilitat		+
Responsables petites coses		+
Qualitat de vida		+
Demanda usuari		+
Poder de decisió	+	+
Créixer com a persona		+
Benestar	+	+
Procés d'autoconeixement		+
Expectatives		+/-
Aspiracions	+	-

Educació		
Pressupost	-	
Discriminació	--	
Suports	++	
Comunicació i relació		
Grup		+/-
Aïllament social	-	-
Caràcter	-	-
Dinàmiques de grup		+
Tems	+	+
Cerca de la confiança i del benestar	++	
Discriminació		
Etiqueta discapacitat	--	
Suports	+	
Adaptació de la societat	+	
Societat adaptada	-	
Viatges		
Motivacions		
Conèixer	+	+
Compartir		+
Socialització	+	+
Trencar la rutina, les normes	+	
Enquestes de satisfacció		+
Poder de decisió		+
Avaluació viatges anteriors		+
Demanda usuari	+	+

Viabilitat econòmica	+	
Cerca i accés a la informació		
Boca Orella	+	+
Internet	++	+
Analfabets		-
Programes adaptats		-
TV	+	
Radio	+	
AAVV		-
Autonomia	++	
Reclamació		+/-
Orientació		+/-
Adaptació a les situacions		+
Valor moneda		-
Comunicació		-
Professionals associació		+/-
Horaris/normes	++	
Comprensió i confiança	++	
Reprimir	-	
Solidaris		+
Destins		
Nacionals	+	+
Capacitat d'adaptació		
Horaris		-
Idioma	-	-
Responsabilitat		+

Grup	+	
Reducció nombre de persones		++
Grup d'autogestors		+
Discriminació	-+	-
Oci nocturn	-	-
Activitats de lleure i/o turístiques		
Visites i Excursions		
Torns de vacances	+	+
Oci nocturn	+ -	+
Turisme actiu	+	+
Turisme de sol i platja		+
Restauració	-	
Ítems organització viatge		
Pressupost		-
Medicacions / Malalties		-
Barreres societat	-	
Transport i desplaçament		
Transport públic	+	
Adaptació	--	
Pictogrames	-	-
Àudio		-
Allotjament		
Hotel	+	
Estades llargues		+
Sensibilització	+	+
Normalització	+	+

Ubicació		++
Casa de colònies	+	
Estades curtes		+
Ubicació		-
Apartament		
Cuina		-
Professionals sector		+/-
Hoteler		
Sensibilització	+	+/-
Guiatge		
Adaptació		+
Lectura fàcil		+
Conclusió / propostes		
Igualtat		-
Etiqueta discapacitat	-	-
Suport Públic		---
Sector del turisme	-+	+
Personal sensibilitzat i amb iniciativa	-	
Instal·lacions adaptades	-	-
Mitjans de informació i informació	-	
Col·laboració amb sectors/associacions		+

	<u>Entrevista Mare Associació</u> Sexe: <i>Dona</i> Nivell Discapacitat: <i>Limitat</i> Associació: <i>Afadis Baix Montseny</i>	<u>Entrevista Mare Associació</u> Sexe: <i>Dona</i> Nivell Discapacitat: <i>Limitat</i> Associació: <i>Afadis Baix Montseny</i>	<u>Entrevista Mare Associació</u> Sexe: <i>Dona</i> Nivell Discapacitat: <i>Intermitent</i> Associació: <i>Aspanin</i>
Vida quotidiana			
Viure amb pares	+	+	+
Convivència amb els pares	+/-		+
Adaptació		+	
Problemes		+	
Comportament	-		
Divorci	--		
Viure sol	-	-	-
Menor	-		
Capacitat		-	
Professió/ocupació			--
Evolució			
Hàbits	+/-		+
Passotisme del pare	-		
Altres àmbits			-
Motivació	--		+/-
Constància/insistència	-		
Autonomia		+	++
Detalls	-		
Constància	-+		-
Sobreprotecció	-	----	-
Alimentació		-	

Preguntes/insistència				-
Entorn				-
Analfabetisme	-		-	
Reclamació			+/-	+
Sola			+	+
Coses noves				-+
Confiança en si mateixa				-
Temps desconexió	+			
Sortir	+		-	++
Qualitat de vida				
Capacitats	+			
Entorn	-			
Suports	-+			
Etiqueta	-			
Sensibilització	-			
Ajudes econòmiques			-	
Salaris laborals			-	-
Independització				-
Associació				
Integració	+		+	+
Comprensió	+			
Grup	++			+
Ambient	+			
Capacitat d'adaptació			++	
Actiu	+			
Concentració	-			

Confiança			+	
Relació/comunicació				+
Activitats				
Oci nocturn	+			
Esports	+		+	
Pintura/manualitats	+			
Comunicació i relació				
Parla			-	
Frases senzilles			-	
Analfabetisme			-	
Caràcter				
Timidesa			-	-
Sola			+	
Sociable				++
Aïllat	--			
Escola	-		-	
Discriminació	-			--
Confiança	-			
Suports	+			
Monitors associació	+			
Pares	+			
Diferent				--
Perseverança				++
Família			+ -	+
Discriminació			-	
Suport				+

Confiança				+
Amics	+ -			+
Comprensió	+			- +
Solidaria			+	
Viatges				
Tipus de viatge				
Grup	+		+	++
Família			+	+
Sol	-		-	
Orientació	-			
Memòria	+			
Suport	+			
Per part de la família			--	
Amics				-
Cost econòmic				+
Targeta discapacitat	+			
Poder de decisió				
Participació	+		+	+
Desacord				+
Associació/pares			+	+
Organització				
Associació/pares	+			+
Participació				+
Sol	-			- +
Analfabetisme	-			
Complexitat informació				-

Cerca de la informació			
Internet	-++	++	++
Motivació/interès			+
Dinàmic			+
Llibres/guies	-	-	
Analfabetisme	-	-	
Complexitat informació			-
Accés de la informació	+	+	+
Comprensió		--	-
Autonomia en temps de lleure		++	++
Presència dels pares	-		
Constància/Insistència	-		
Suports	+		+
Activitat desconegudes			-
Autoestima			-
Límits			-+
Viatjar sol	-	-	-
Suport/confiança			+
Sortir			
Confiança transmet el destí		+-	
Capacitat d'adaptació			
Destí desconegut			-
Sola		-	
Idioma		-	
Moneda		-	
Moneda estrangera			-

Suports				+
Activitats de lleure i/o turístiques				
Experiències				
Viatges	-		+	++
Por per part de la família	-+			
Parcs d'atraccions	+		+	+
Turisme actiu	+		+	+
Visites	+		+	+
Guiades			-	-
Colònies	+		+	
Personal			+	
Discriminació	-			+
Sensibilització	-			
Paciència	-			
Depèn de la persona			+	+
Transport i desplaçament				
Transport públic				
Bus	+		+	+
Grup	+		+	+
Sol	-		-	+/-
Analfabetisme	-		-	
Possibilitat			+	
Intent			-	
Tren	+		+	+
Grup	+		+	+
Sol	-		-	+/-

Por	-		
Habitual	-		
Possibilitat		+	
Intent		-	
AVE		+	
Grup		+	
Sol		-	
Analfabetisme		-	
Avió		+	+
Grup		+	+
Sol		-	-
Por		-	
Aeroports			-
Vaixell			+
Grup		+	+
Sol		-	
Por		-	
Allotjament			
Hotel	+	+	+
Casa de familiars		+	
Cases de colònies	+	+	+
Entorn	+		
Lliteres	+		
Apartaments			+
Conclusió / propostes			
Inserció	+		

Laboral	+		
Sector del turisme			
Personal			+
Respecte	+ -		
Empatia	-		
Depèn del client			-
Suport turístic/de viatge			+
Família			
Moviment	-		
Societat			
Oportunitats	-		
Tolerància			-
Ajudes econòmiques		+	